

SVET BREZ ENERGIJE?

Človeštvo danes v enem tednu »požre« toliko nafte in premoga, kot ju je pokurilo v začetku stoletja. Glede na to, da se poraba energije vsakih osem let podvoji in da so rezerve premoga in nafte omejene, se je treba vprašati, koliko stoletij ali koliko let bo lahko človeštvo še živelo. Na Zemljini armaturni deski se je prižgala rdeča lučka, ki opozarja, da motor že troši rezervo goriva, medtem ko so možnosti za izkoriščanje novih virov energije, ki jih zdaj proučujejo, še precej oddaljene. Utegne se zgoditi, da se bodo nekega dne stroji v tovarnah ustavili, avtomobili bodo obstali na cestah, luči bodo ugasnile in človeštvo se bo čez noč vrnilo na stopnjo divjega boja za obstanek. Ljudje se bodo iztrebljali med seboj ali umirali od lakote in epidemij na Zemlji, ki bo le še prevrtana, prekopana in izpraznjena gmota. Glede na to, da ta napoved sodnega dne temelji na številkah in ne na bolni fantaziji kakega moralista, jo je vredno razčleniti.

Poglejmo predvsem, kakšen je položaj pri pridobivanju dveh klasičnih virov energije - nafte in premoga.

Nafta in premog zdaj že sto let tekmujeta med seboj in nekoč je bilo to tekmovalstvo med Evropo, bogato s premogom, in Ameriko, bogato z nafto. Leta 1850 je proizvodnja premoga že dosegla 100 milijonov ton, medtem ko so nafta načrpal komaj nekaj deset tisoč ton. Toda pozneje se je leta za leta razlika zmanjševala. Leta 1890 je nafta dosegla milijon ton, premog pa 300 milijonov. Od druge svetovne vojne pa do danes se je premog uravnovesil nekje okrog poltride milijarde, medtem ko je nafta preseгла pol milijarde ton. Če prštejemo še zemeljski plin in upoštevamo, da imata plin in nafta večjo kalorično vrednost, ter da ju je lažje transportirati potem lahko rečemo, da so hidrokarborati skoraj že dosegli premog. Toda premog ima še vedno rahlo prednost, saj daje 60 odstotkov svetovne energije.

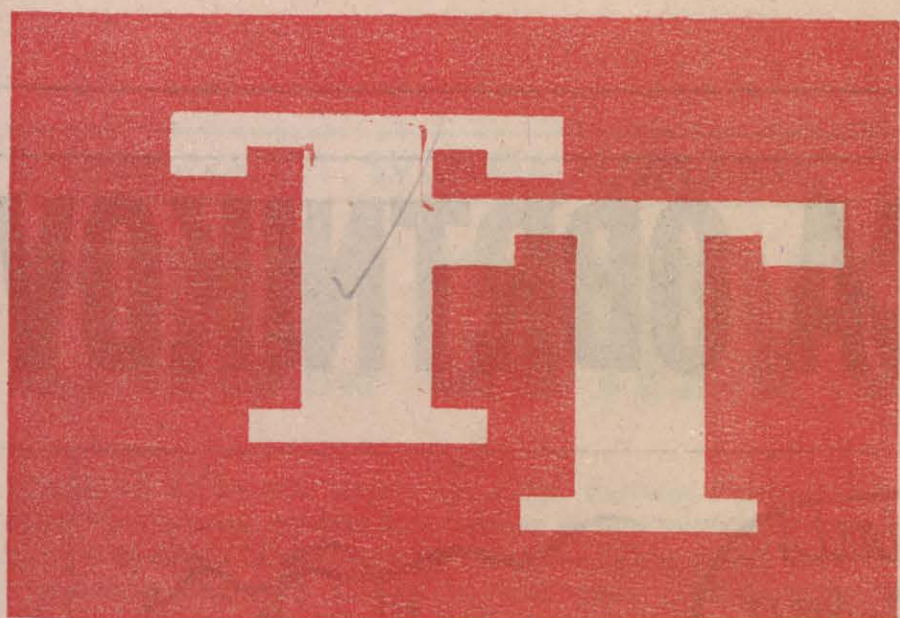
V vsem tem obdobju so ljudje mislili, da sta oba izvora energije dve čarobni torbi, ki se nikdar ne izpraznita. Odkritja novih nahajališč so jih še bolj uspavala: rezerve nafte, na primer, so se povečale od 5 milijard ton v letu 1911 na 40 milijard ton. Toda danes računajo, da bi ob današnji hitrosti naraščanja porabe energije te rezerve nafte zadostovale le še za štiriinšestdeset let. Odtod mrzlično iskanje novih nahajališč. Pozornost raziskovalcev je usmerjena predvsem k tako imenovanemu »celinskemu pragu«, se pravi morskemu dnu ob obalah, kjer morje ni globlje od 200 do 250 metrov. Ta »prag« je ozemlje, veliko kot Afrika.

Drugo pomembno žarišče raziskovanj je Sahara. V tej puščavi so nekoč rasli gozdovi, se razprostirala jezera, živele živali in ljudje. Slike ter fosili psov, povodnih konj in drugih živali, ki so jih našli arheologi, pričajo, da je tam živel precej razvita civilizacija.

NADALJEVANJE NA 7. STRANI

VRTALNI STROJ V SOVJETSKEM PREGOVNIKU: premoga samo še do leta 2000?

TEDENSKA TRIBUNA

30 Ljubljana, 24. julij 1968 Leto XVI. • Cena 1 Ndin

Uredniška sporočila

24. julija 1968

Naši bralci se oglašajo ne le s pismi, tudi telefon pogosto zvoni. Najrazličnejše stvari jih mučijo, ki bi hoteli nasvetov zanje, včasih pogrtaajo ali pohvalijo kakšen članek, pogosto nas imajo za razsodnike v svojih zadevah. Zadržano soboto pa nas je glas po telefonu spraševal: "Zanima me, če je kaj novega na Češkem in če boste pisali kaj več o tamkajšnjih dogodkih?" Žal ni bilo v naši moči, da bo lahko kaj več o Češkoslovaški v tej številki Tedenske tribune. Naš stalni sodelavec Miran Šuštar je sicer odpotoval v Prago, nam pa do trenutka, ko smo zaključevali redakcijo, še ni mogel poslati svojega prispevka. Obljubljamo, da bomo v prihodnji številki zamujeno nadoknadili.

Karavana "Fesem poletja" je zadnji teden krožila tudi po Sloveniji in z njo seveda tudi Tof v lepi uniformi - vsi udeleženci so namreč uniformirani. Še do konca tedna bo karavana potovala po Jugoslaviji in Tof vodil svoj dnevnik, ki ga bomo v prihodnji številki zaključili.

Bralci, ki rešujejo križanke, se pritožujejo, zakaj ne objavljamo rešitev, da bi vedeli, kje so ga polomili oziroma česa niso znali rešiti. Od prihodnje številke naprej bomo pod križanko vedno objavljali rešitev križanke iz prejšnje številke.

Naše "Leteče uredništvo" bo prihodnji teden obiskalo Mozirje. Že zdaj opozarjamo naše bralce iz Mozirja na to srečanje, o lokalu in času pa vas bomo obvestili prihodnjič.

Izdaja in tiska CP »DELO« v Ljubljani — Glavni in odgovorni urednik Zoran Jerin — Uredništvo Ljubljana, Tomšičeva 3/II, p. p. 150-III, tel.: 23-522 do 23-526. Prodajni oddelek: Ljubljana, Šubičeva 1, telefon 20-463. Naročnina: celoletna 48 N din, polletna 24, četrtletna 12, mesečna 4 N din. Za tujino, plačana v Jugoslaviji, celoletna 96 N din, mesečna 8 N din, plačana v tujini — na KB Ljubljana, Šubičeva 2, št. 501-620-7-32000-10-160 — celoletna: v USA dolarjih 7,70, v britanskih funtih: 3 funte 4 šillinge, v zahodnonemških markah: 31 mark, v švedskih kronah: 40 kron, v italijanskih lirah: 4800 lir — Oglasi oddelek: Ljubljana, Šubičeva 1, telefon 21-896. Številka žiro računa SDK 501-1-167. Rokopisov ne vračamo.

STO ŽENSK NA TRIGLAV

Tržiško planinsko društvo se je odločilo, da zbere 99 Tržičank in jih popelje na vrh Strážiča. Prijavila se bom in upam, da bom imela več sreče s prijavo kot na vašem Triglavu, kjer sem že dvakrat ostala v bobnu, čeprav me je precej skupaj. Ker pa se spominjam nekaterih vaših prijavitelj, ki so se povzpelle dvakrat, vam letos svetujem, naj bi šle take prijave v kos.

Prijavila se bom tudi tretjič, ne želim pa, da bi potem v intervjujih brala, kako so nekatere šle že tretjič s skupino stotih žensk na Triglav.

DORCA KRALI, Tržič

ZAUPAJ SE MI!

Heleni moram čestitati za tako izčrpen odgovor, ki ga je dala šarmantnemu ljubljanskemu dekletu, po kateri se buje ozira ves moški svet mesta Ljubljane. Zahvaliti se je treba tudi komercialnemu direktorju zelo uglednega znanega trgovskega podjetja, ki je brez raspisa poudaril dekletu mesto tajnice. Sicer pa se marsikatera stvar nazadnje srečno konča, v tem primeru vsaj za tistega, ki ji je rekel: »Adijo, pa zdrava ostanite!«

D. J., Ljubljana

LETEČE UREDNIŠTVO V LUKOVICI

Kako zmotno je mnenje ljudi, da je za kmeta vsak dober in mu zato ni potrebno zahajati leta in leta v šolo. Takšno mnenje je menda ostalo samo še pri nas, kajti povsod drugje pravijo ravno obratno. Kmet mora biti profesor. Spoznati se mora na umetno gnojilo, torej na kemijo, trgovina mu ne sme biti tuja, torej mora biti dober ekonomist, celo meteorologija ga mora zanimati. Razen vsega pa mora biti še dober fizični delavec.

Kmet, ki hoče uspevati, se mora zares spoznati na vse in potem šele ne bo le jamral, da so davki preveliki, ker mu bo dovolj ostalo tudi za življenje.

Se nikdar šole niso bile kmetu tako potrebne in koristne kot so danes, zato bi morali starše, ki ne pošiljajo otrok v šolo, strogo kaznovati.

V. I., Catež

POČAKAJTE, PREDSEDNIKI!

Smešno zveni beseda navijač, zato piscu sporočam, da se je sam osmešil. Ali predsednik sam upravlja pri Olimpiji, je sam dvignil posojilo itd.? To je vendar človek, ki največ dela, ki se razume na nogomet in organizacijo. Zapomnite si, da takega ne bo več, zato vam bo še žal za ta članek. Zapomnite si, kaj sem rekel, smešni ste NAVIJAC, poštni žig Novo mesto

SMRT PRI ZAPRTIH IN ODRPTIH ZAPORNICAH

Komaj je izšel članek v vašem tedniku in komaj je železnica odgovorila, da ni kriva za nesreče, ki se pripetijo na železniških prehodih, se je vlak

spet zaletel ob odprtih zapornicah v fička. Tokrat se je zgodilo v Vižmarjih. To pomeni, da nismo več varni niti pri prehodih, kjer so zapornice, ker nikdar ne vemo, ali vse signalne naprave delujejo, ali zaporničar spi itd. Potemtakem je najbolje ukiniti tudi zapornice, ki delujejo sedaj, potem bomo vsaj vsi previdni. Ne bomo postali žrtve neprevidnosti drugih.

Hudo je namreč, če moramo ustaviti vozilo tudi tam, kjer so zapornice. Lepo bi bilo, če bi železnica povedala, koliko je doslej izplačala za odškodnine ponosrečnim. To mora biti že precejšnja vsota, s katero bi se dal zgraditi tudi kakšen manjši podvoz. Sicer pa denar pri vsem tem ne odtehta človeških življenj.

L. S., Grosuplje
Seveda, vsega so krivi čuvaji pri zapornicah! Edina njihova naloga je, da pustijo zapornice, ko pelje vlak mimo, toda še pri tem opravilu zaspijo in tako pride do nesreč. Tako obsojajo ljudje. Toda nihče ne pomisli na drugo plat medalje. Čuvaj ob zapornicah zasluži mesečno okrog 70.000 in s tem denarjem naj preživlja družino. Tega seveda ne zmore, zato mora delati na polju, iskati honorarno zaposlitev in se truditi, da zbere dovolj denarja za življenje. Verjemite mi, da bi manj čuvajev zaspolo ob zapornicah in da bi bolj vestno opravljali svojo službo, če bi na delovnem mestu dovolj zaslužili.
FRANC ZIZEK, Celje

VISOKO KVALITETNA SODOBNO EMBALIRANA

PRISPELA JE NOVA POŠILJKA ŽENSKE OBUTVE IZ ITALIJE

v III. nadstropju Trgovske hiše **nama**

— NATIKAČI IZ PLUTE — V 10 MODELIH — SANDALE IZ USNJA IN PLASTIKE — V 14 MODELIH

MODNO — UDOBNO — EKSKLUZIVNO — PRIMERNO ZA VSAKO PRILOŽNOST

nama
LJUBLJANA

ČETIRTO KOLO NAGRADNEGA
TEKMOVANJA ZA DRAGOCEN
BRILJANTNI PRSTAN, KI GA
ZA BRALCE TEDENSKE TRIBU-
NE VSAK MESEC POKLANJA

DARWIL

Danes je pred vami pred-
zadnji kupon julijskega tekmo-
vanja. Prepričani smo, da ste
shranili tudi prejšnje tri. Pri-
hodnji teden pa boste dose-
danjim štirim pridružili še
zadnji kupon.

Zdaj, ko ni več tako zelo
vroče, vse več bralcev Teden-
ske tribune spot potuje v Trst
po nakupih. Spetite čisto brez-
obvezno tudi k Darwilu na trg
San Antonio Nuovo 4, v naj-
večjo specializirano trgovino
z zlatarskimi izdelki in urami
v Evropi. Več kot 45 najbolj-
ših italijanskih zlatarskih del-
avnih nenehno polni številne
police, predale in blagajne,
kjer bi lahko našli več kot
15.000 različnih izdelkov iz
dragocenih kovin in z najlajt-
nejšimi kamni. Seststo različ-
nih modelov modernih Darwil-
lovih ur tiktaka v tej prostorni
trgovini. Morda potrebujete
tudi vi moderno uro?

**NAGRADNI
KUPON
JULIJ — št. 4
DARWIL**

OGLEDALO

Novost predstavlja tudi 90 cm vi-
ški sjezek, edini sladokod na palč-
ki, ki je posušen z lesniki.
(Ljubljanski dnevnik 9. julija —
Tri izmene za sladokod)

Za tako orjaški sladokod bo skoraj
potrebne že orožni list.

MURSKA SOBOTA: fotografije
Jožeta Kološe. — V ponedeljek, dne
15. julija so odprli v soboškem raz-
stavnem paviljonu arh. Franca No-
vaka razstavo umetniških fotografij
Jožeta Kološe. Tokrat naš umetnik
fotograf, ki je pomurski rojak, raz-
stavlja 40 umetniških fotografij pod
skupnim nazivom »Moja draga kraj
domače«.

MURSKA SOBOTA: razstava
umetniških fotografij — V sobo-
škem razstavem paviljonu so v po-
nedeljek odprli zanimivo razstavo
umetniških fotografij Jože Kološe,
ki je že večkrat razstavljal v tem
mestu. Kološa je za razstavo, ki bo
odprta do 15. avgusta, izbral 55 eks-
ponatov, ki ponazarjajo najlepše
motive Prekmurja.

(Delo, 17. julija — Novice)
Gornji dve vesti ste lahko prebra-
li isti dan med kulturnimi novicami
in le 24 milimetrov je bilo vmes,
kar pa seveda ni motilo, da ne bi
bili podatki različni.

Vsak dan so čakale na svoj kolo-
ne naših avtomobilov z enim ali
dvema številčnikoma v priložniku
ali na strelu. Jugoslovani so mož-
nost novega zasluzka — do 8000 no-
vih dinarjev pri enem številčniku —
zgrabili z obema rokama.

(TT, 17. julija — Romunski stop
za Jugoslovane)

Neverjetno dragocene številčnike
sno vozili v Romunijo, da smo pri
enem zaslužili skoraj stari milijon.

Sinoči so sporočili, da je povrjetiski
obrambni minister Andrej Grečko,
ki bi moral danes priti na uradni
obisk v Alžirijo, odložil prihod do
15. julija. Producenti trde, da je to
storil, ker je tudi predsednik Naser
podaljšal obisk v Moskvi.

(Ljubljanski dnevnik, 10. julija —
Grečko kasni)

Ni popolnoma jasno, zakaj dajejo
politične izjave producenti.

Vendar ni šlo tako hitro. Leta 1923
so prvkrat brezicno prenašali lut-
kino glavo, naslednje leto pa že živ
obraz. — Leta 1938 je bila velika
radijska razstava tudi v Londonu.
Posebno pozornost je zbujal njen
televizijski del.

(STOP 25 — Ko je bila TV še
daljzorstvo)

Cepprav ni šlo tako hitro, nam je
članek lepo prikazal silen razmah
televizije v 11. stoletju.

Kupujem **ZVITOREPCA**

ALI SLOVENSким OBRTNIKOM RES TRDA PREDE?

KNJIGA — SOVRAŽNICA OBRTNIKOV

Obrotnikom trda prede. Še pred nekaj meseci so prišle v Ljubljano govorice, da bodo zasebni obrtniki lahko zaposlili tudi več kot pet ljudi. Tako je prav, so rekli, da ne bodo ljudje na cesti brez dela, poleg tega pa ni bojazni, da bi kdo preveč obogatel, saj poznamo tudi davčni vijak.

Takrat smo primerjali. V Italiji je v terciarnem gospodarstvu zaposlenih 34,9 odstotka zaposlenega prebivalstva, v Avstriji 30,6, v ZDA 48. Bolj porazno je to, da slovensko terciarno gospodarstvo daje delo in zaslužek le četrtini vseh zaposlenih in da dela v obrti le osem odstotkov zaposlenih. Možnosti za zaposlitev v obrti je torej še veliko, če se hočemo vsaj malo približati državam, katerih podatke navajamo. In tako vedno ob brezposelnosti omenjamo ravno obrt kot rešiteljico. Bi temu verjeli?

V Sloveniji imamo približno 12.000 zasebnih obrtnikov, ki zaposlujejo 7200 delavcev. Poleg tega imamo v Sloveniji še kakih 5400 tako imenovanih popoldanskih obrti. Dopoldne svinčnik v pisarni, popoldne stroj doma. Popoldanski obrtniki so pri nas bolj srečni kot kjerkoli drugje. Zakon jim niti lasu ne bo skrivil, če bodo doma izdelovali isti izdelek kot v tovarni, kjer so zaposleni. Tako komercialist na Primorskem prodaja izdelke svoje tovarne, zraven pa seveda še svoje, ker enake izdelujejo tudi doma med popoldansko obrtjo. Nič ne ve, katera izdelke ponuja bolj kucepem, svoje ali pa tiste, za katere je plačan v tovarni.

Ko bi se zares uresničile govorice, da bodo zasebniki lahko zaposlili več kot pet ljudi, se to v vrstah brezposelnih ne bi veliko poznalo. Poprečno po dva obrtnika zaposlujeta enega delavca, kar pomeni, da večina obrtnikov nima niti enega pomočnika. Ko bi izkoristili sedanje zakonske prepise, bi lahko v zasebni obrti zaposlili 60.000 ljudi, v resnici pa jih dela v zasebnem sektorju skoraj desetkrat manj.

Letos so poslovne knjige prinesle precej nerazpoloženja v vrste obrtnikov in nekateri so zaradi tega tudi odpovedali obrt. Zakon namreč pravi, da mora voditi poslovne knjige vsak obrtnik, ki ima več kot 1,5 starega milijona prometa. To je povzročilo selitev obrtnikov. Nekateri občine zahtevajo obvezno vodenje poslovnih knjig, druge se brez knjig spoznajemo z obrtnikom o davčni obveznosti. Seveda je bolje tam, kjer obrtniku ne silijo v roke poslovnih knjig, zato se ljubljancem spet selijo v Domžale.

Nekateri obrtniki so se kljub obveznosti uprli knjigam. V občini Vič-Rudnik je obrtnik, ki neče slišati o poslovnih knjigah. Vsak večer sproti seže vso dokumentacijo, ne toliko zaradi prikrievanja dejanskega dohodka.

temveč enostavno zato, ker sovraži knjige. To je sicer prekršek, toda finančni organi mu kljub vsemu ne morejo do živčega. Prekrški spadajo v pristojnost sodnika za prekrške, znano pa je, da ti v kaznovanju niso prestrogi, zato se zasebnemu obrtniku najbrž takšen upor s požigom celotne dokumentacije celo spleča.

Zakaj tolikšno sovraštvo do knjig? V Sloveniji v zadnjih mesecih obrtniki zelo pogosto vračajo obrtno dovoljenje in tako jih je v ljubljanski občini Vič-Rudnik letos odpovedalo obrt 41. Odjavljajo obrt tisti, ki so pred kratkim šele začeli, pa so spoznali, da obrt ni zlata jama, kot so sprva mislili. Odpovedujejo tudi obrtniki, katerih obrt izumira (kovastvo, kolarstvo) in pa tisti, ki zaradi let ne zmorejo več vseh obveznosti. Trdni obrtniki seveda vztrajajo in ne mislijo na kaj takega. Res pa je, da jih je nekaj v odgovedah navedlo, da nočejo delati naprej zaradi knjig. Te so za nekaterih preveč zapletene, poleg tega pa tudi izdajalske. Prej so se nekako shajali, ko so jim davek odmerili pavšalno, zdaj pa jim merijo dejanski dohodek, kot ga pokažejo knjige. Davčne obveznosti obrtnikov s knjigami so se tako zvišale, saj so preslihi na progresivno lestvico.

Če bodo te odpovedi postale v Sloveniji bolj množične, bi to lahko vplivalo tudi na zaposlovanje ljudi v zasebni obrti.

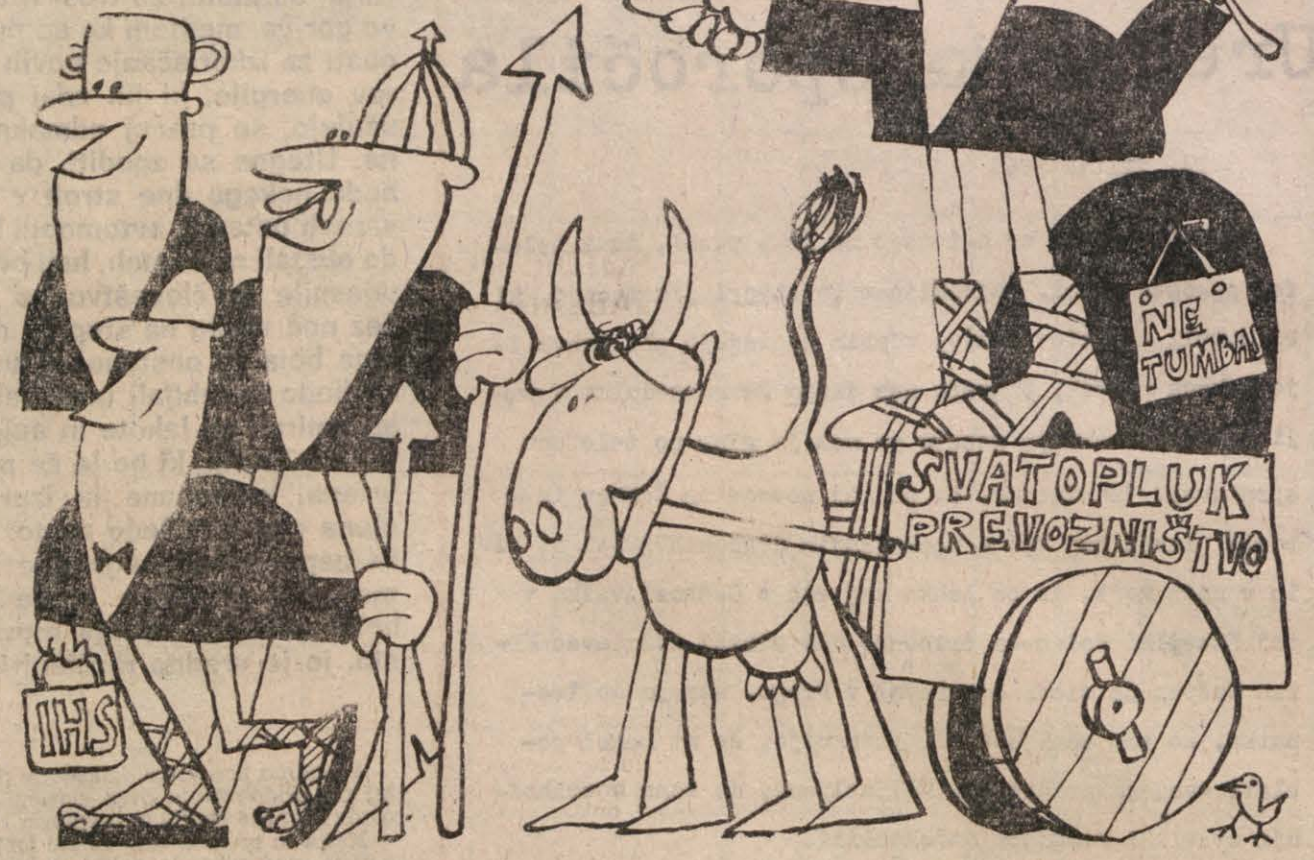
— Na zaposlovanje ne bo vplivalo — pravijo na občini Vič-Rudnik, ker je letos spremenjen davek na tujo delovno silo. Lani je bil progresiven, letos pa je za vsakega zaposlenega enak odstotek. Poleg tega so se olajšave za obrtnike, ki sprejmejo v uk vajuence.

Na viški občini pravijo, da so odpovedi obrtnikov normalen pojav, gre bolj za fluktuacijo kot pa za upor proti knjigam. Tudi na gospodarski zbornici pravijo, da število obrtnikov ne pada, čeprav so knjige povzročile precej razburjenja med obrtniki.

Bolj občine pa so odpovedi pri avtomobilskih voznikih. Spet pogledimo podatke iz občine Vič-Rudnik. Letos je odjavilo obrt 34 avtomobilskih voznikov, le šest pa jih je začelo na novo. Pa vendar se nekoliko čudno sliši, da bi odpovedali prevozniško dovoljenje lastnik 8 — tonskega tovornjaka. Bo kamion mirno gledal doma na dvorišču, čeprav mu ta ne prinaša nobenih koristi?

— Pri avtomobilskih prevoznikih

Buge vas primi,
novi kraji! Pa smo
stari Slovani spet
prišli v občine z
nižjimi dalki!

ne gre za odpovedi, temveč za selitve. Odjavi se pri nas, kmalu nato pa začne s prevozi v Umagu, ali pa v drugi slovenski občini.

Selitve prevoznikov so povzročile takse, ki jih niso uvedle vse občine. Trenutno je cilj mnogih avtomobilskih prevoznikov občina Mozirje, kjer delajo še pod najbolj ugodnimi možnostmi. Vabljujejo so tudi vsa hrvaška mesta, kjer ne poznajo »lova« na prevoznike kot pri nas.

Seveda so selitve nekaterim občinam koristile, drugim škodovala. Ka-

tera občina pa bi se branila avtomobilskega prevoznika, ki je pripravljen pri njej plačevati davke? Samo letos je viska občina zaradi selitve avtomobilskih prevoznikov zgubila 70 starih milijonov. Te milijone si bodo razdelile druge občine. Zdaj predlagajo nekateri, da bi avtomobilski prevozniki plačevali prispevke v kraju, kjer živi njihova družina, sicer se bodo selitve še naprej nadaljevale. Toda tudi-ta rešitev ne bi bila vedno učinkovita, saj s tem dajemo ugodnosti samcem.

Nizka komunalna taksa vabi pre-

voznike tudi v Cerknico in še marsikam drugam. Šestdeset davčnih politik imajo v Sloveniji na voljo obrtniki in avtomobilski prevozniki, zato ni nič čudnega, če se kot stari Slovani selijo iz kraja v kraj. Najbrž pa se bo takšno medobčinsko nagajanje kmalu končalo, saj so pred dnevi predstavniki finančnih organov občinskih skupščin na republiknem izvršnem svetu povedali, da se zavzemajo za enotno doajanje davčnih stopenj. Ko ne bi šestdeset različnih davčnih politik, ne bo več preseljevanj.

F. Z.

MOZAIK MNENJ NA TEMO: KAJ VAS JEZI V NAŠEM TURIZMU, TURISTIČNI DELAVCI?

VELIKI TURIZEM JE SESTAVLJEN IZ MALENKOSTI

Od Jesenic do Sutomora in nazaj je dolga pot. Včasih bi pomnilo v dveh tednih prevoziti to razdaljo pravi podvig. Danes to ni nič posebnega. Vozili smo se. Tresli, čeprav se po vsem tem ni rodila miš, pač pa prek petdeset pogovorov z direktorji hotelov, motelov in campov. Res, marsikaj se je spremenilo v tem našem turizmu. Med drugim tudi odnos direktorjev hotelov in drugih turističnih objektov, do novinarjev. Še pred tremi leti, ko smo napravili skoraj isto turo, nam je prenekateri direktor rekel, da se nima časa pogovarjati. Zdaj so nas založili z besedami in reklamnim gradivom, da bi lahko doma odprli turistični biro.

Pa smo se menili. Pili kavo in ko najk. Udhriali čez ta naš turizem in oblast, ki nima dovolj posluha zanj, pa vseno ohranili optimizem, ki je obenem tudi obramba pred črno perspektivo, ki se nam tudi v turizmu obeta.

Kaj vas predvsem moti v našem turizmu? Če bomo spoznali napake, jih bomo lahko odpravili. In če jih bomo odpravili, bo bolj laži.

Startamo!

Jugoslavija je v turističnem pogledu še nerazvita dežela. Včasih pa se vedemo tako, kot bi bili že turistična veselisa. Pogledjte!

Naše cene gostinskih in turističnih uslug so že skoraj na meji tistih, ki si jih lahko privoščijo turistične veselice. Toda! One to so, mi pa še nismo in kaj kmalu tudi se ne bomo. Zakaj? So naše cene tako visoke?

Naši hoteli so bili v večini grajeni ali dograjevani pod nemogočimi kreditnimi pogoji. Investitor je kredit dobil na izredno kratko odplačilno dobo in niso redki krediti, ki jih je bilo treba vrniti z obrestmi vred, v petih ali desetih letih. Nikjer na svetu ne gradijo novih hotelov, novih turističnih objektov, pod takimi kreditnimi pogoji. Celotno v Italiji in Španiji ne. Normalno za turizem je, da se daje kredit za dobo dvajsetih ali celo trideset let, niso pa redki primeri v tujini, ko novim turističnim objektom pomagajo na noge tako, da jih za nekaj let oprostne vseh dajatev.

Ne pa pet let! Pa saj to je norost, smo pogosto slišali. Ko se o tem menite s turističnimi in gostinskimi delavci, se kar penijo od jeze.

Kredite pa je treba odplačevati. In ker jih je treba, so še najbolj pri roki tisti, ki so tako ali drugače zašli v tak

objekt, in te potlej ožemaš tako doglo, dokler se ti pustijo.

Turisti pa tudi niso od večera. Enkrat že nasedejo. Dvakrat zelo poreklo. Tretjič pa sploh ne.

Je potlej kaj čudnega, če so nekateri novi hoteli v Dalmaciji in Črnogorskem primorju zasedeni le desetodstotno?

V Sloveniji takih primerov slabe zasedenosti sicer na veselje letos ni, toda strah, da se kaj takega lahko dogodi že prihodnje leto, je v pogovorih ves čas navzoč.

II.

Sleherni gost je človek zase, ki se mu je treba nenehno posvečati. Saj vse to tudi plača. In če plača, potlej naj za to tudi nekaj dobi. Po možnosti — čim več.

In če v nekem hotelu za vse to ni nima posluha en sam človek, ki je v stiku s turisti, potlej turistični mozaik je ni več popoln, manjka mu nekaj kamenčkov in to kazi celoto.

Takega človeka bi se v hotelu (samo za primer) radi rešili. Znebili, po domače rečeno. Zal pa to ne gre tako lahko, kajti tukaj je naša humana zakonodaja, ki prenekeričkrat predstavlja tudi potuhlo za nedelave. Medtem ko sieherni posameznik lahko sieherni trenutke odpove službeno razmerje, pa se vloga spremeni, če hoče celota to napraviti z nedelovnim ali nediscipliniranim posameznikom.

Sploh so z našimi gostinskimi in turističnimi delavci križi in težave.

Samo v Sloveniji imamo osem gostinskih šol, kadra pa nam kar naprej primanjkuje. Toda te šole vzgajajo le natakarje in kuharje. V gostinstvu in turizmu pa so potrebni še drugačni ljudje.

V tej veji gospodarstva, od katere

toliko pričakujemo, se navadno ne dela osem ur, pač pa v sezoni celo petnajst, dvajset ur. Tega pa ne zdrži tisti, ki s tem poklicem ni resnično čustveno vezan. Poleg tega smo se zelo potrudili in uknili nekaj šol, ki so vzgajale turistične delavce. V Sloveniji na primer nimamo več šole, ki bi vzgajale receptorje. Tako se dogaja, da po recepcijah delajo ljudje, ki s turizmom niso drugače vezani, kot da jim ta pomeni zaposlitev, ki jo bodo opravljali tako dolgo, dokler ne najdemo kaj primerne v svoji stroki.

Celo ljubljanski UNION ima v svoji recepciji zaposlenega sanitarnega tehnika in rentgenologinjo in malo je manjkalo, da pred dnevi niso zaposlili še medicinsko sestro.

Ni rečeno, da so to slabi receptorji. Sploh ne. Toda dejstvo je, da se niso vzgajali za poklic, ki ga danes silom prilika opravljajo.

Ponekod v Dalmaciji je položaj — porazen. Pogovarjal sem se z receptorji, ki ne obvladajo niti materinega jezika, kaj šele, da bi govorili kak tuj jezik.

IV.

Ker se večina vsaj malce razume na naše gospodarstvo, bi mi morda odgovorili na vprašanje: Kdo v Jugoslaviji odgovarja za turizem? Kdo?

V Evropi je ni države, ki ima turistične težnje, da bi ne imela svojega ministristva za turizem.

Pri nas v vladi takega resorja ni, čeprav bi ga potrebovali in bi imel kaj delati.

Zakaj se nam dogajajo taki nesmislni predvsem v turistični izgradnji?

Zato, ker o novih investicijah odločajo predvsem področni dejavniki, ki so obremenjeni z najrazličnejšimi kompleksnimi (predvsem se vsem zdi, da so premajhni, tako radi pa bi bili veliki!) in sčelo najrazličnejša področja, da bi to majhnost — povečali.

In tako na povsem zgrešenih mestih zidajo nove, velike hotele, čeprav je že naprej jasno, da je taka politika zgrešena. Lokacije so pogosto prav nemogoče, čeprav je le petsto metrov stran čudovito prostor za turistični objekt, pa tam ne bo stal, ker si je nekdo (ki ni arhitekt, niti urbanist) vso stvar drugače zamislil in hoče imeti svoj spomenik.

Tako odgovarjajo vsi in nihče. Prave si lastijo si, odgovornost se predlega toliko časa, dokler izgubi težo, ker krivica ni bilo mogoče najti ali se ga ni smelo najti.

Pravite; saj imamo turistično zvezo Jugoslavije. Imamo. Koliko pa pome-

ni ta zveza? Kroji turistično politiko? Ne kroji je. Imamo človeka, ki se ukvarja s turizmom in gostinstvom tudi na zvezni gospodarski zbornici. Imamo... Seveda imamo. Kaj pa zato dobimo, to je drugo vprašanje. Vprašanje, na katerega dobite od turističnega delavca odgovor: Zelo malo ali skoraj nič.

V.

Naša turistična propaganda je tudi poglavje zase. Medtem ko je večina direktorjev že spoznala, kaj pomeni pametna turistična propaganda, pa je videti, da v večini drugo osebe tega ne bo kaj kmalu spoznalo. Večina namreč še vedno meni, da je reklama — razmetavanje denarja in meni naprej; veliko bolj je bilo, če bi denar, ki jo zanj dajejo, med seboj lepo po bratovsko razdelili.

Vprašljivo pa je, kaj bi delili, če gostov ne bi bilo. Večina turistov pa je za hotel, motel, camp... le izvedla iz oglasa ali od prijatelja, ki je nekje videl tako reklamo, ali od znanca, ki je že bil v tem hotelu, zanj pa izvedel, ko je prelistal turistični vodnik, na primer.

Reklam je seveda več vrst. Je individualna, ki je v domeni samega hotela, motela ali campa... Je reklama, ki jo v tujini delajo za Jugoslavijo naša turistična predstavništva. Je reklama, ki jo delajo domače in tuje turistične agencije.

In ker je vsa ta reklama pogosto še prepriča, se sami direktorji hotelov, motelov, campov... odpravljajo v tujino in neposredno s tujimi turističnimi agencijami iščejo možnosti za aranžmaje.

Pa se zgodi, da direktor neke skoraj uspe, le še pogodbo bi bilo treba podpisati. Za to izve direktor sosednjega hotela in brž skoči še sam v tujino, v isto potovalno agencijo, ponudi pensio za deset centov nižji na turista, kot tisti direktor, ki je bil pred njim... in tako si odžiramo kruh v tujini in kažemo svojo majhnost, namesto da bi iskali nove goste, odkrivali nova zanimiva področja, kjer bi bilo zanimanje za naš turizem.

VI.

Še so mi naštevale direktorji hotelov, campov... Moram reči, da so mi opisovali ene in iste probleme, le ilustrirali so mi jih z drugačnimi primeri.

Zelo lepo je, da smo uknili vize, morali pa bi iti še dlje. Še bolj bi bilo treba sprostiti te stvari. Skoraj vsa Evropa že potuje iz države v državo le z osebnimi izkaznicami. Morda res

ne bi bilo napak, če bi to uvedli tudi pri nas. Prav gotovo bi se zelo povečal priliv turistov predvsem iz sosednje Italije, kjer je nabava vize še posebej zapletena. V Italiji ima vize le kakih dvajset odstotkov državljanov, osemdeset pa ne.

● Leta 1953 smo imeli v Jugoslaviji dosti bolje urejeno izobraževanje gostinskega in turističnega kadra, kot ga imamo po petnajstih letih. In kaj smo pomenili v turizmu takrat in kaj danes!

Naša turistična perspektiva je v majhnih turističnih objektihi. Ne v nebotičnikih, ki stojijo v hrupu vsakdanjega življenja. Mir v turizmu postajajo vse bolj iskano blago. Mir pa je moč doseči le v manjših pensijonih. Turist, ki pride k nam, noče biti številka. Hoče biti nekaj, kajti številka je lahko v Hiltonovem hotelu, pri nas pa išče domačnost.

In dokler bodo področni interesi več vredni, kot trezna širša poslovna računca, tako dolgo bomo se kar naprej grešili in lahko se zgodi, da se bodo kaj kmalu poleg nerentabilnih podjetij — pokazali tudi nerentabilni turističnogostinski obrti.

Kdo bo takrat odgovarjal za zgrešeno poslovno politiko?

Saj tako vemo, kako je pri nas z odgovornostjo.

BODI DOVOLJ!
JANEZ GOVC

DEGENERACIJA SVETEGA FLORJANA

ZAKAJ GORI V STOJNEM SELU?

Včasih so na kmetih dejali, da slika svetega Florjana hišo bolje varuje pred ognjem kot tablica zavarovalnice. In res je bilo po kmečkih hišah — in na hišah — često videti svetnika z golido v rokah. To so bili še zlati časi, gasilci, podaniki svetega Florjana, se jih z veseljem spominjajo. V Stojnem selu pa današnji dan v svetega Florjana ne verjame nihče več. Na sploh tam zdaj ne zaupajo ne bogu, ne svetnikom, ne oblasti, ne ljudem. Niti drug drugemu.

Rdeči petelin, ki jih je ugonobil, se po njihovem mnenju še ni pomiril: nekam se je skrivil in čaka svoje prilžnosti.
»Še bo gorelo,« pravijo vaščani Stojnega sela.
Čudno je, ker v njihovih besedah ni jeze, le strah in žalost in nekakšna čudna sprjaznenost z vsem, kar se utegne priti. Kot da bi ne bilo že to, kar je bilo dovolj hučo.

Poglejmo:
2. JULIJA (v torek) — Ob šestih zvečer zagori v bregu pri Karlu Colnariču. Do tal pogori hiša, gospodarsko poslopje in mlin.
4. JULIJA (v četrtek) — Ob treh popoldne je zagorela hiša vdove Alojzije Beg. Poleg hiše je ogenj uničil tudi hlev.

10. JULIJA (v sredo) — Ob pol štirih popoldne je začel greti hlev Antona Perkoviča. S tega hleva se je ogenj razširil še na pet sosednjih hiš in hlevov. Perkoviču je pogorela hiša in hlev, Antonu Zerku gospodarsko poslopje in hiša, Francu Kržini pa še hiša.

12. JULIJA (v petek) — Ob pol šestih zvečer zagori v bregu pri Karlu Colnariču. Do tal pogori hiša, gospodarsko poslopje in mlin.
13. JULIJA (v soboto) — Nekaj čez desetopoldne je začelo greti gospodarsko poslopje Albine Tramšek. Pogorelo je do tal, hišo so rešili.

16. JULIJA (v torek) — Franc Drofenik najde nad vrati v hlev osmojen šop slame in listja. Požigalec je spet poskusil, vendar se k sreči ni vnelo.
KATEREGA JULIJA bo spet gorelo?

GREMO V STOJNO SELO

Peljemo se v Stojno selo, za nami ostane Rogaska Slatina, potem se Rogatec in že avtomobil poskakuje po slabem makadamu in rine tja med hrbe pod Donačko goro.

»Fara, v katero gremo, se je včasih imenovala po svetem Florjanu, zaščitniku gasilcev. Ironija je, da gori prav tu,« mi pravi kolega in potem pokaže na nekaj hiš ob cesti. rekoč, da je to že Stojno selo.

Streljaj od cerkve, nekoliko niže v bregu, zapeljemo med hiše. Natancneje: med hiši (ostali sta le dve, ena nedograjena) in številna pogorišča. Pogled je grozljiv.

Tu je šest pogorišč, na šestih krajih stije v deževno nebo ožgani zidovi bivših hiš in hlevov. Na dvoriščih leži ožgano železje, včasih, pred dnevi, je bilo to železje še okovje na plugih, na vozovih, na branah in na drugem kmečkem orodju.

Med hišami se stoji napol podirta in močno ožgana preša in pripoveduje, da je v teh krajih, tako skopih za poljedelca, zemlja radodarna le s smarnico, s slabim sadjem, ki ga je mogoče predelati v žganje in z lesom v gozdovih.

Morda so prav zaradi lesa, ki ga tod ne manjka, hiše pretežno lesene, zidani so le temelji. Strehe so povsod slamnate, kakor nalašč za ogenj.

Oziram se po drevesih okoli hiš: listje na njih je porjavelo od vročine, jabolka, še drobna in v rasti, so se spekla kar na vejah. Šele zdaj postane pozornost na breg, ki se dvigne za požganimi hišami: gori v zelenem bregu, delno poraščene z gozdom, delno z njivami, travniki in sadovnjaki, so tudi hiše. In okoli nekaterih hiš je drevje obkroženo — kot tu spodaj — z drevesi, ki nimajo rjavo listje...

Tudi tam gori je gorelo. To so domačije Alojzije Beg, Karla Colnariča in Albine Tramšek. Oziramo: to so BILE njihove domačije, zdaj so tam pogorišča.

Ob cesti, pred vhodom v bivšo Zerkovo hišo, stoji emajliran kuhinjski štedilnik, gospodinja ga ogleduje in pove, da se bodo preselili v klet, ki jim pač ne more pogoreti, ker je iz cementsa.
»Vse drugo je pa šlo...« doda.

Niti ne sto metrov stran, čez cesto, pod jablanami, stojita dva velika šotora. Če bi pozabil na pogorišča za hrbtom, bi pomislil na veselo taborjenje, tako pa...

ŠOTORI POD JABLANAMI

»Ne, ne! Motíte se! Tega, kar tu vidite, nisimo rešili. Vse te postelje in obleke in perilo, to smo dobili po požarih, to je pomoč,« je dejal Franc Kržina, ki mu je pogorelo vse.

»Ko mi je pogorela hiša, sem bil na polju. V starih hišah in čevljih, celo brez srajce, saj je bilo vroče...« Skupaj z njim gremo spet na pogorišče in pelje nas k poslopju, na katerem je preša. Nasoni se nanjo, z gumijastim škornjem brne v kup živga apna ob ožganem zidu in začne pripovedovati:
»Tu je gorelo prvič. Drugega julija ob šestih. Pogorela mi je hiša, pogorel je hlev, stiskalnica je šla. Gasili smo, pomagalo ni nič. Potem so mi dejali, da se je vnelo zaradi tega kupčka apna, ki sem ga hranil tu ob zidu. Verjel sem, a le dva dni...«

»Orbne se in pokaže z roko v breg, na ožgani kolobar sredi zelenja: »Čez dva dni, v četrtek, je gorelo pri Begovi. Vdovi je pogorelo vse, hiša in hlev. Zda nihče v vasi ni verjel, je moj hlev pogorel zaradi živga apna. Marsikdo zvečer ni šel spat v hišo, pač pa je ostal zunaj in vsi noč ni zatislil očesa...«

»Ste imeli zavarovano?«
»Sem. A za nizko vsoto. Za vse skupaj bom dobil sedemsto tisočakov.«

Zalosten in apatičen je zdaj Franc Kržina, sam ne ve kaj bi. Saj nima niti kmečkega orodja, da bi polje obdeloval, predvsem pa mu manjka volje in veselja.

»Ko je prvokrat gorelo, sem izpod šupe rešil voz. Rešil pa sem ga le za teden dni, saj je ob drugim požaru pogorel. Kot vse drugo,« pravi grenko.

OD POGORIŠČA DO POGORIŠČA

Najhujši ogenj v Stojnem selu je bil v sredo, desetega julija ob pol štirih popoldne. Tega dne je zgorelo šest poslopij.

Ljudje so ravno počivali po kosilu, bilo je vroče. Nekateri so počivali v hišah, drugi so se zlekli v senco. Zenske so sedele na klopi ob zidu med hišami in se pogovarjale. Nenamoma so onemele, potem pa z glasnimi klicem planile pokonci.

»Goril Goril!«
»Perkovičev hlev gorilii...«
Anton Zerak se je spomnil:

»Umival sem se v potoku za hišami, ker sem bil umazan od dela na polju, kjer sem popravljal žetev. Pa zaslišim kričanje med hišami in stečem v vas. Gorel je Perkovičev hlev. Kljub našemu upiranju pa so za njim zagorele še druge hiše in hlevi: moje, Kržinovo, Perkovičeva hiša, vse... Niti mi, niti gasilci, nič... gorelo je in pororelo...«

Franc Kržina je spal pod drevesom, ko so ga zbudili kriki:
»Planil sem, da bi pomagal, da bi kaj rešil. Pa nisem rešil ničesar, le slamarico, ki pa se je pozneje od vročine vnela...«

Antonu Perkoviču sta v hiši zgorela tudi dva milijona dinarjev, ki jih je pred kratkim dobil od nemških oblasti za svoja padla sinova...

Ko hodimo po pogoriščih, brnem iz pepela kraljic rož.
»Je zgorela tudi živina?«
»Tudi. Nekaj smo je rešili, veliko jo je zgorelo, Prašičev, govdi, perutnine. Zgorel je tudi pes, ki je planil za svojim gospodarjem v gorečo hišo. Gospodar je še prišel ven, pes ne...«

PIRSEVA MAMA JE OSTALA BREZ VSEGA — Zda stanuje pod šotorom. Ona je videla požigalca, pravi, da je bil v beli srajci...

CELO PES JE OSTAL BREZ STREHE — Uta mu je pogorela in začasno so ga naselili v star sod. Pasji Diogenes...

Stara Pirševa naprej in naprej pripoveduje:
»Jaz sem ga videla, požigalca. Nihče mi ne verjame, pa je res. Tik preden je bil veliki požar, sem ga videla. Sključen je stekel iz Perkovičevega hleva, svetle lase je imel in razpeto belo srajco...«

O FANTU V BELI SRAJCI

Nihče njenih besed ne vzame resno, le miličniki so ji prisluhnili. A kaj: na tisoče svetlolascev nosi bele srajce.

Kljub temu pa le iščejo in vrtajo v to smer. Menda so pred dnevi v šoli zbrali in zaslišali precej otrok in fantov, svetlo lasih in v belih srajcih. Izvedo tudi to, da je neki otrok že nekaj dni po požarih priznal, da je on požigal, pozneje pa se je izkazalo, da

to ni res in da je priznal kar tako, da bi bil v središču pozornosti in junak med vrstniki.

Sploh pa domačini o požigalcu ne govore radi. Na vprašanje, če koga sumijo, le odkimavajo z glavami in pravijo:
»Koga bi sumil, nikomur nisem nič storil...«

Videti pa je, da gre breseda težko iz njih, da so tiste sorte ljudje, ki malo govore, ki ne povedo niti tega, kar vedo. Zdi se, da se boje, da se boje kljub temu, da so že vse imetje izgubili. Za kaj se boje zdaj? Morda za golo življenje.

»Besede se lahko maščujejo. Bolje molčati in si misliti svoje. Čas bo vse prinesel,« mi je dejal eden izmed domačinov.

Požigalec je najbolj udaril starega Karla Colnariča, njegovo ženo, sestro in njegove tri otroke. Ostali so brez in vsega, visoko na bregu, do koder je že vsega, visoko pri tleh, zdaj ni več niti hiše, niti hleva, niti mlina.

Pod drevesom stoji šotor in v njem štiri postelje. Pod drugim drevesom stoji štedilnik, poleg štedilnika miza, nekaj potomljenih stolov in klop. Vole imajo pri sosedih, svinje so pogorele, kokoši se pasejo okoli šotora.

»Hudo je, hučo. Vse nam je vzelo! Kaj bo, ko pride zima, kaj bom z otroki, kje bomo stanovali, kaj jedli?« sprašuje sedemdesetletni Karel Colnarič in solze mu silijo v oči.

Sam res ne bo mogel zgraditi nove hiše, saj za to nima niti denarja niti moči. Otroci so še premajhni, ženski, ki sta pri hiši — njegova mati in teta — pa sta zgaran in šibki.

Zaenkrat jim hrano pošiljajo še sosedje, sosedje skrbje tudi za njihovo živino, a tako ne bo moglo iti vso zimo. Pozimi tudi ne bodo mogli biti v šotoru, kjer so zdaj.

Sicer pa je v Stojnem selu še več otrok brez strehe. Vseh, ki jim je pogorel krov nad glavo pa je sedemin-dvajset.

POSKUS POŽIGA PRI DROFENIKU

»Danes je res dober dan, danes še ni gorelo,« je na naš pozdrav odgovorila Elizabeta Drofenik, ki z možem živi v bližini Stojnega sela. Pri vseh požarih ni bil on, moral je imeti pomožnega. Ti zdaj nam požigajo...«

SVET, KI V NJEM ŽIVIMO

GROŽNJE NAMESTO RAČUNOV

Je že tako, da je v naši deželi manj priljubljen napis »Prosimo, ne pljuvajte na tla« kot napis »Strogo prepovedano pljuvati po tleh«. Teško je soditi, ali so vsi ti »strogo prepovedano« dediščina nekdanjega avstrijskega birokratskega aparata ali jih je izumila nova birokracija. Kakorkoli že, tu so, sprjazniti se moramo z njimi, če se hočemo ali če nam to ne diši. Namesto vladne lepe besede raje grozimo in včasih sploh samo grozimo.

Občinske skupščine na primer pošiljajo svojim občanom opomine za plačilo prispevka za uporabo mestnega zemljišča, poleg zaračunajo seveda še stroške opomina in zagroze s tožbo, če ne bo plačana vsota v osmih dneh in zagroze s tožbo, če ne bodo plačani tudi stroški opomina. Ali bi ne bilo preprosteje, če bi občinske skupščine v začetku leta poslale občanom račun in položnico — tega sedaj ne storijo — saj premnogi občani na dolžni znesek preprosto pozabijo, če jih nanj nihče ne spomni. Grožnje s tožbo in opominski stroški bi bili na mestu šele takrat, če bi se občani po vsej sili hoteli izogniti plačilu prispevka.

Sicer pa smo na grožnje s tožbo v uradnih listinah že navajeni, tako da so izgubile svoj pravi pomen. Poněkde pa le pretiravamo. V našem uradništvu se je oglašil naš bralec R. Z. in nam pokazal račun za deset starih tisočakov. Na vrhu računa je bilo s krepko pisavo zapisano: **ZADNJI OPOMIN PRED TOŽBO!**

Skomignili smo z rameni. Toda R. Z. je razložil svojo zgodbo: »Pri tem podjetju sem nakupil za pol milijona gradbenega materiala in ga takoj plačal v gotovini. Preostal je le majhen znesek za delo pri razlaganju. V upravi podjetja sem se dogovoril, da mi račun za razlaganje pošljejo pozneje, ker niso vedeli, koliko časa se bodo delavci zamudili pri razlaganju. Računa mi niso poslali ne prvi teden in ne prvi mesec. Toda zaradi tega si nisem belil glave, saj je bila vsota, ki sem jo bil dolžan, neznanja v primerjavi z vsoto, ki sem jo plačal za material. Vem, da uradniški mlini meljejo počasi, pa sem si mislil: bodo že poslali. In so res! Toda ne računa, ampak tale **ZADNJI OPOMIN PRED TOŽBO!**«

R. Z. je pripomnil, da grožnje sicer ni vzel resno, da pa ga je neprijetno vznemirila. Zdelo se mu je več kot nevljudna. Človek bi pričakoval, da se bo podjetje do kupca, ki je nenaekrat nakupil za pol milijona blaga, obnašalo bolj prijazno. R. Z. je nemudoma poravnal dolžni znesek, obenem pa še povprašal uslužbenca, ki so mu poslali opomin, ali je takšen način poslovanja pri njih stalna praksa. Dejali so mu, da gre za pomoto. Za čudno pomoto! Zares ne vem, kakšna vladnost nas sili, da ne imenujemo podjetja s polnim naslovom!

Teh nekaj besed v premislek tistim, ki brez premisleka natipkajo in podpisujejo vsakovrstne grožnje. Name in na mnoge druge državljane te dežele namreč ne vpliva prav nič pomirjevalno, ko se utrjuje od dela v službi vrnemo domov in lahko skoraj vsak dan še pred kosilom preberemo računa, na katerih so obvezno pripisane grožnje o tožbi, če račun ne bo poravnani v roku, grožnje o izklopitvi telefona, če ne bomo takoj tekli na pošto in plačali, če že ni napisano kaj hušje. Svet, v katerem živimo, je že tako dosti vznemirljiv in naši možgani večkrat težko prebavijo vse novice, s katerimi nas bombardira sodobna civilizacija. Prav nič potrebno se nam ne zdi, da bi si zaradi majhnih stvari drug drugemu grozili, če se lahko temu izognemo z lepšo in vladnejšo besedo.

JANEZ KAJZER

PO NAŠI DEŽELI NEKOČ IN DANES

PRED 100 LETI

• ŽE ZDAJ SE JIM SLINE CEDE

Dunajski časnik »Diana« našteva jedila in pijače, ki so namenjene veliki stoenosti, ki jo bojo konec tega meseca in prihodnji mesec na Dunaju imeli nemški strelci. Iz Bukovine — pravi — pride 80.000 funtov govejega mesa, 1000 telet in 100 svinj; iz Ogerskega 20.000 piščet, iz Eipeldau-a 3000 gosti in 2000 rac, iz Prage 100 centov gnetj in 20 centov vestfaljskih, salami dobó 10 centov, 25 centov švajcarskega sira, solate se bo potrebovalo 100.000 glav. — Gotovo se 40 nemških strelcem, ki tuž iz Ljubljane grejo na Dunaj, že zdaj sline cedé! Oj streljanje, da bo kaj!

NOVICE, 1888

PRED 50 LETI

• IZKAZNICE ZA KROMPIR IN ONI, KI IMAJO NJIVE

Kakor je bilo razglašeno, razdeljuje mestna aprovizacija po krušnih komisijah izkaznice za krompir. Se enkrat izrecno opozarjamo vse one stranke, ki imajo nasajen krompir, da nimajo pravice do izkaznic. Izkaznice bodo prejele stranke šele tedaj, ko bodo pridelali krompir porabiše. Kogar bi se zalotilo, da je nazlic temu opomenu pri krušnih komisijah vzel izkaznice za krompir, bo najstrožje kaznovan.

SLOVENEK, 1918

PRED 20 LETI

• DELITEV SVEŽEGA MESA

Obveščamo potrošnike, da si lahko nabavijo sveže meso v soboto od 6.—12. in od 14.—17. na odrezke živinskih nakaznic za mesec julij in sicer: TDa jam. 600 g — Meso — 850 — IV julij; TDa 600 g — Meso — 850 — IV julij; TDb 450 g — Meso 500 — IV julij; TD 250 g — Meso 300 — IV julij; SDa 350 g — Meso 400 — IV julij; SD 200 g — Meso 250 — IV julij; LD 150 g — Meso 200 — IV julij.
Meso si lahko nabavijo tudi bolniki, noseče žene, dajalci krvi in turisti. Cena je 42 din za kg.

SLOVENSKI POROCEVALEC, 1948

Potem nas odpelje od hiše k hlevu in nam pokaže:
»Tu, nad vrata, so nam hoteli podtakniti ogenj. Mož je šel zjutraj po krmo za živino in je opazil, da je osmojeno...«

Drofenik, starejši možak, je še zdaj razburjen. Ne gre in ne gre mu v glavo, da bi kmalu tudi on pogorel. Pravi, da ni nikomur storil žalega in da si pogoriščje pač ni zaslužil.

»Srečo imamo, da se listje in slano vrati nista vnela,« pripoveduje, je in potem dodaja, da je pred dnevi hlev zažgal za dva milijona in dvesto tisočakov.

»Če bi pogorelo,« pravi, »bi me se obdolžili, da sem sam zažgal. Tega pa me bog varuj, še na misel mi ne pride, veliko sem pregaral za to kar imam...«

Milčički in stokovnjaki celjske uprave javne varnosti so si mesto poka požiga temeljito ogledali in ga prefotografirali. Menda jim bo vse, kar so opazili, še koristilo.

Tako govore, obenem pa ne zaupajo niti drug drugemu. V krajih, kjer je toliko smarnice, je zaupanje sploh redko.

POMOČ BO PRIŠLA

Upajmo, da je rdeči petelin sit, da se ne bo več sprježal po slamatnih slamenih in ji izpreminjal v kupčke...« Upajmo, da v Stojnem selu, v fari svetega Florjana ne bo več pogorelo. Skođe in tragedij je že tako dovolj.

Jože Gajtan, sekretar SZDL v smarju pri Jelšah, sedaj predsednik odbora za pomoč ogroženim pogorelcem v Stojnem selu, je povedal:
»Pomoč že zbiramo. Pri zasebnikih zbiramo pomoč v denarju, hrani, obleki, obutvi, posteljini, pohištvu, krmi za živino in semenih. To pomoč zbira krajevna skupnost Stojno selo. Poleg tega pa zbiramo tudi pomoč v denarju lesu in gradbenem materialu, saj bo treba pogorelcem še pred zimo preskrbeti streho. Gradbeno podjetje Rogaska Slatina bo že v naslednjih dneh postavila v Stojnem selu dve montažni kuhinji, ko pa bomo zbrali pomoč pri drugih delovnih organizacijah na našem območju, bomo z gradnjo nadaljevali.«

Zanimivo je, da je že dan po požaru — tistem največjem — prišlo v vas dvesto tisočakov pomoči. Poslal jo je domačin Martin Stefancios, župnik iz Dravograda. Trgovsko podjetje Jelša pa je nakazalo sto tisočakov.

Pomoč bo še prišla, upajmo, da jo bo do zime toliko, da v Stojnem selu ne bo tragedij.

Res pa je, da je pomoči potreben tudi tisti, ki požiga. Saj je bolnik hud bolnik. Zdravemu kaj takega pač ne pada v glavo. Prav bolezen ga bo izdale in izročila v roke pravice.

EVGEN JURIC

DEL VELIKEGA POGORIŠČA V STOJNEM SELU — Tu je v enem dnevu pogorelo trije hiš in trije gospodarskih poslopj, še prej pa še eno gospodarstvo poslopje. VSE FOTO: EVGEN JURIC

PABERKI Z DOMAČEGA ROTO PAPIRJA

STROGA YU

Ne bi prišli daleč, če bi samo čustveno reagirali na gonjo proti odnosu do udeležencev prometnih nesreč pri nas, pa čeprav so nekateri članki prave vaje v cinizmu (»Flensburger Tageblatt«, z aluzijo na Dobsona; »Nima vsako ministra za angela varuha«). Te države imajo več cest, avtomobilov in prometnih predpisov kot jih imamo mi. Umestno je domnevati, da ljubijo svoje pešce prav tako kot mi. Njihove proteste moramo torej vzeti resno, nespametno bi bilo misliti, da smo na tem področju naredili vse tako, da bolje ne bi moglo biti.

Predvsem je treba priznati, da obstajajo pomembne razlike in ostrih kaznovanja udeležencev prometnih nesreč. Kazenski zakonik ZR Nemčije predvideva »za hudo kršitev prometnih predpisov...« zaporno kazen od enega do petih let, medtem ko je pri nas za kazenska dejanja ogrožanja javnega prometa predviden zapor od treh mesecev do dvanajstih let. To je ena izmed izjem našega prava, ker znaša sicer najvišja kaza za prometni zakon pa za »zavestno ogrožanje življenja ene ali več oseb« predvideva najvišjejo kazen deset let. Tudi zakonito vzhodnoevropskih držav so blažji kot naši, z izjemo Bolgarije, ki predvideva v »hulih primerih« tudi smrti kazni. Na Madžarskem in Poljskem je zgornja meja 15 let.

Razlike pa so še bolj očitne, kadar gre za prekrške. Če v večini tujih držav povzročijo nesreče pomanjkanje ali odsotnost znakov, nezavarnost in nevarni deli cest ali luknje na cesti, ima sofer pravico zahtevati odškodnino od tistega, ki je dolžan skrbeti za ceste in znake. Tega v Jugoslaviji ni. Zato pa je po našem temeljnem zakonu o varnosti prometa dovoljena hitrost 120 kilometrov na uro, kar je v resnici neizvedljivo na skoraj vseh naših cestah, razen na posameznih odsekih avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb. Na nekatere naše ceste prvega reda smejo tudi vprežna vozila, kolesarji in črede živine. Vprašanje je zdaj, kdo ogroža ljudi? Tisti, ki se lahko premika po cesti prvega reda s hitrostjo pet kilometrov na uro, tisti, ki mu je to omogočilo ali tisti, ki vozi z dovoljeno hitrostjo? Razen redkih izjem naša sodna praksa nikoli kazensko ne preganja pešev, voznikov ali pastirjev, ki vodijo živino, čeprav so znani številni primeri, ko so prav ti izzvali tragične nezgode.

Razumljivo je, da nam ni potrebno pogovarjati se s tujci, ali veljajo jugoslovanke predpisi tudi zanje. Res pa je, da bo treba te predpise in to prakso zaradi naših in zaradi tujih avtomobilistov — zaradi spremenjenih okoliščin torej — kritično pregledati in jih popraviti.

EKONOMSKA POLITIKA

SPET V RAJU B KATEGORIJE

Južno primorje, julija. Mario Brkan, šef recepcije novega hotela B kategorije »Kamelijska« v Titovu ni mogel verjeti svojim očem, ko se je med vrati pojavil človek s kovčkom in mu po naše rekel:

»Prišel sem na dopust...«
To je bil eden izmed redkih pogumnih domačih gostov, ki mu dosejalni nedostopne cene v naših hotelih niso povzročile manjvrednostnega kompleksa.

»Dobrodošli,« je rekel presenečeni šef recepcije. Gostove kovčke so brž odnesli do njegove sobe.
Ko se je pozneje gost vrnil v restavracijo kositi, ni imel več tako veseliga obraza. Ko je sedel, sta takoj prišla dva natakarja. Gost je dolgo bral jedilnik list, potem pa je nenkrat vstal in odšel k šefu recepcije.

»Takoj ko sem vstopil v sobo, sem mislil, da je pomota. Novo pohištvo, kopalnica, bojler, mizica in topa voda, balkon z razgledom na morje,« je rekel. »Ko pa sem pogledal jedilnik list in preletel seznam jedi po naročilu, in vse to za 42 novih dinarjev na dan, sem vedel, da nekaj ne more biti v redu. Pogosto potujem službeno in v tretjerazrednih hotelih pogosto plačam več.«

Šefu recepcije se je odvalil kamen s srca: »Takšne so naše cene in vse to vam pripada.«

»Kamelijska« je tako kot mnogi drugi hoteli ob jadranski obali letos na široko odprla vrata domačim gostom. Domači gost lahko telefonsko rezervira letovanje v hotelu, lahko pa tudi s posredovanjem tako imenovane »turistične borze« izbere hotel in letuje na kredit. Tudi letalsko vozovnico lahko dobi na kredit.

Zato smo tudi prišli pogledat, kako letujejo v luksuznih hotelih »nekonvertibilni« turisti in tisti s »povprečnim žepom«.

Branko Nikolić, uslužbenec novo-

sadskega zavarovalnega zavoda je na hotelski terasi s krasnim razgledom na morje pravkar pil kavo. »Tri leta smo zena, jaz in sinova letovali na Donavi v Novem Sadu,« je rekel. »Letos smo se odločili za luksuzno letovanje na morju. Zena in jaz plačava na dan 42 dinarjev, starejši sin 34 din, mlajši pa 17 din. Pripeljali smo se s svojim avtomobilom in tako bo štiri-najstrednje letovanje na morju veljalo vso družino 1900 novih dinarjev.«

Z neprikritim ponosom nam je Branko Nikolić pokazal svoj apartman: »Poglejte, kako se kopalnica blešči... Največji užitek pa je zvečer po kopanju sedeti na balkonu in gledati morje in sončni zahod.«

V tih dneh so prišle v »Kamelijsko« tri Beograđanke: Bojana Anđelić, uslužbenka JAT, Slobodanka Perić, medicinska sestra in Kristina Madić, uslužbenka. Bojana zasluži na mesec 1300 din, Slobodanka 920, Kristina pa 830. Letovanje v hotelu B kategorije in potovanje z letalom v obe smeri bo veljalo vsako od njih 840 dinarjev.

»To je moj mesečni zaslužek,« je rekla Kristina. »Toda nisem mogla premagati skušnjave. Leto in leta sem si želela letovati v hotelu. Naposled se je moja želja uresničila. Letalsko vozovnico in penzion v hotelu sem dobila na šestmesečni kredit. Dozdaj sem vedno letovala v zasebnih hišah. Kako mi je tolko srce, ko sem stopila v Kamelijsko. Od samega razburjenja nisem slišala, kaj mi prav vrtar.«

Klasično letovanje v hotelu ni več neuresničljiv sen za Jugoslovane. Pogosto je takšno luksuzno letovanje celo cenejše od običajnega dopusta, ki so se ga domači turisti navadili v zadnjih desetih letih: zasebna soba, vsakodnevno letanje na kosilo in večerjo po samopostrežnih restavracijah in zasebnih gostilnah.

»Lani sem letoval v Orebiču v zasebni hiši, hranil sem se v menzi. Plačal pa sem prav toliko kot tu, v Kamelijski,« je dejal Miroslav Stekić, uslužbenec FAP iz Priboja. »Toda tje dve letovanji sta kot kralj in herač. V majhni hiši v Orebiču so letovale štiri družine, kopalnica pa je bila ena sama. Uporabljali smo vodo iz cisterne. Dogajalo se je, da sem se v kopalnici namilil, ko je gospodarica zaprla pipo, ker je varčevala z vodo. Tu pa je vsaj zame za majhen denar letovanje na visoki nogi. FAP mi je dal regres, tako da bom za deset dni plačal iz svojega žepa samo 170 dinarjev.«

Zakonski par Lucijan in Ksenija Lungu iz Kovina pa sta s svojo hčer-

ko prišla letovat v hotel »Slavija« v Budvi.

»Za ta hotel smo zvedeli prek turistične borze,« je rekla Ksenija Lungu. »Kako so nas tu samo pričakali. Z nasmehom in tako je tudi ostalo! Ves čas so zelo pozorni do nas. Ko pridemo na kosilo, sta še isti hip ob mizi dva natakarja. Komaj pojemo juho, že odnese ta krožnike. Mož me je začudeno vprašal: »Zena, jaz sem samo navaden mali lekarnar na vasi, toda glej, strežejo mi kot kakemu bogatemu Američanu!« Jaz pa sem mu rekla: »Kaj se čудиš. Za dinarje bi lahko v banki kupila turistične dolarje in bi kot devizna gosta prežvela dopust, če že ne na Azurni obali, vsaj v Bolgariji.«

ILUSTROVANA POLITIKA

Z ZASTAVAMI ZASLUŽIL 57 MILIJONOV

V dobrih dveh letih je krojač Slavko Tepavac iz Beograda ustvaril več kot 57 milijonov dinarjev prometa — in drugih zastav.

Slavko Tepavac je bil navaden krojač iz beogradskega predmestja. Vseeno je ta mali krojač izjema, rekord. V skromni krojaški delavnici so cveteli nenavadni posli, ki so Tepavcu prinesli naslov največjega utajevalca davkov v Beogradu. On je edini — poleg Tekstilne tiskarne iz Zagreba — izdeloval državne, partijske in vse druge vrste zastav in v nekaj letih s tem izdelkom ustvaril več kot 57 milijonov prometa. Toliko bolj čudno je, da je beogradska tovarna konfekcije »Partizan« nehala izdelovati zastave. To, kar je bilo nerentabilno za »Partizan«, je bilo rentabilno za Slavka.

Se danes bi najbrž mnogi, ki so poznali tega trinstridesetletnega krojača, mislili, da je običajen majhen obrtnik, če ne bi bilo anonimne prijave. Finančni organi pri pregledih in krojačevi delavnici nikoli niso odkrili ničesar sumljivega, kar ne bi bilo zapisano v krojačevi davčni prijavi.

V tej prijavi pa je Slavko Tepavac vsako leto zapisal, da ustvarja polovico prometa z uslugami, polovico pa z izdelovanjem konfekcije. To je imelo svoj pomen. Če bi namreč izdeloval konfekcije predstavljalo večji del njegove dejavnosti, se ne bi mogel uvrstiti med pavšalne, ampak bi moral plačati davek na podlagi ustvarjenega prometa ob koncu leta. Tako so njegove davčne obveze znašale samo 400.000 starih dinarjev. Imel je tudi prijavljene kvalificirane delavce, pozneje tudi dva vajenca.

Konec leta 1965 je mali krojač iz predmestja začel urediti svoje preproste in donosne ideje: začel je izdelovati zastave. Na prvi pogled zastave niso ravno hudo kurantno blago. Toda toliko je podjetij, sol, ustanov... Zastave pa ne izdeluje pri nas skoraj nihče.

Čeprav je Slavko veliko zaslužil z državnimi zastavami, se nikoli ni spomnil svojih dolgov do države. Pa tudi sama država je pozabila na Slavka.

Anonimna prijava je finančnim organom odprla oči. Lahko bi se jim odprele že lani, če ne bi banka v splošnih z žiro-računov napačno zapisala ime tega krojača, pa je bil tako uvrščen med neznane osebe.

Mali krojač je zaslužil prvo leto tri milijone, naslednje leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave sešile on, prijavitelj leto trinajst milijonov, lani štiriindvajset, letos pa že v petih mesecih — petnajst milijonov! V tem času je Tepavac sešil 6500 zastav vseh velikosti in porabil zanje 16.784 kvadratnih metrov blaga.

Tepavac zatrjuje, da so vse te zastave se

PO TREH MESECIH JE ZADEVA ŠE PRAV TAKO MOTNA, KOT JE BILA OB SKRIVNOSTNI SMRTI

ZA ZAPUŠČINO GROFICE LICHTENBERG GRE

V našem tedniku smo pred meseci že poročali o nekaterih nenavadnih zapletih v zvezi s smrtjo lepe Eve Schollmayer Lichtenberg. Vprašanje je, če bodo kdajkoli odkrili resnico, ugibanj je več kot dovolj in skoraj vsak list ima svojo resnico. Najbrž v tem prednjači nemška ilu-

strirana revija »Neue Revue«, ki trdi, da je bila pokojna Eva nezakonska hči Djordja Karadjordjevića, ki je družina njegovega brata tedanjega kralja Aleksandra, ni hotela priznati. Niti zapuščinska razprava ne bo rešila uganke, vendar je že doslej razkrila nekaj podrobnosti.

Dvanajst ur po tragični smrti Eve Lichtenberg sta v Vrsar prispeli njena mati in sestra. Grofa Hansa Lichtenberga sta našli v spalnici. Ležal je na postelji, pred njim je bilo servirano obilno kosilo. To je bilo njegovo prvo srečanje s taščo in svakinjo. Sprejel ju je hladno. Precej časa je bilo treba, preden je vstal, da odide z njima v puljsko bolnišnico.

Poleg mrtve Eve v mrtvašnici se je med grofom, taščo in svakinjo pričel prepri. Mati je zahtevala, da njeno hčerko oblečejo v belo obleko. Grof tega ni dovolil.

Slednjic so odločili, da jo pokopljejo v črni obleki.

Pozneje so se pripravili, kje naj jo pokopljejo. Mati in sestra sta želeli, da njeno telo prepeljejo v Ljubljano. Odločili sta, da jo pokopljejo v grobu, ki bi bil podoba njenega življenja. Uzalostena sestra je bila uporna: »Zeliva, da počiva v lepem grobu. Zeliva je v velikem stilu. Naj bo tudi njen grob takšen.« Melitin mož je zahteval ustrezen grob na ljubljanskem pokopališču Zale. Toda takega groba tam ni. Sicer je neka grobnica, toda zelo draga — štiri milijone dinarjev, tako je dejala uslužbenka pokopališča. Melitin mož je zeni telefoniral v Vrsar. Odločili so, da bodo to grobnico kupili.

Toda zgodilo se je nekaj, kar je ozaloščeno družino popolnoma spravilo s tira. Ko so na tej grobnici počistili plevel, je na ploščah bilo zapisano: Costa Schollmayer Lichtenberg.

Svak pokojne Eve Milavec je ponovno telefoniral v Vrsar. Vprašal je žaljučnega soproga, če je to mogoče grobnica njegovih prednikov. »Da!« je odgovoril grof. »To je grobnica naših prednikov.« Prav isto je potrdila tudi grofova mati, ki je zaradi pokopa svoje snahe iz Münchna prispela v Jugoslavijo.

Ko so na upravi pokopališča pregledali knjige umrlih, so ugotovili, da imena pokojnika nikakor niso v nobeni rodbinski zvezi. Grobnico je postavil Henrik Edbin Franz Klemens Schollmayer von Lichtenberg, ki je

v času avstroogrške monarhije živel na gradu Na koči.

Družina Eve Milavec je za grobnico plačala štiri milijone dinarjev. Evo Schollmayer Lichtenberg so slednjic pokopali.

Se ko je Eva ležala v mrtvašnici puljske bolnišnice, se je začel oster boj za dediščino. Njena mati je vzela del njene garderobe. Grofu Hansu to ni ugajalo. Ko je zahtevala, naj zapečatijo nov avtomobil znamke mercedes SE 220 ter poljski džip, je taščo ter svakinjo vrgel iz vile. Noč sta morali preživeti v najbližji gostilni. Ko so organi javne varnosti prispeli na »Blesičko stancij«, da popišejo nepremičnine, so bili presenečeni. Ko so odprli blagajno, je bila prazna!

Preden so gospodinjino Evo prepeljali v bolnišnico, je ključ blagajne dala soferju Toniju. Mladenič je skrušen stal pred sodnimi organi. Obrnil se je k grofu:

»Ključem sem dal vam. Zahtevali ste jih od mene.«

Hans Schollmayer Lichtenberg se je praskal po tilniku. Slednjic se je spomnil, da je vse dragocenosti ter denar pustil v mercedesu. Avto so preiskali in slednjic vendarle našli tisto, kar je tu pustil. Toda Melita v črmini je izjavila, da to ni vse. Najbrž je že vedela, kaj je njena sestra vse imela.

Po dveh dneh sta mati in hči zapustili Vrsar. Grof Lichtenberg je sam ostal v vili »Blesička stancij«. Ni zapušča vtisa, da je žalosten. Takoj po njeni smrti se je kopal v bazenu, se sončil in se veselil. Z družbo je odšel v neko vrsarsko gostilno in tam krockal globoko v noč.

Mati in sestra Eve Lichtenberg sta zahtevali, da poletni dvorec »Blesička stancij« zapečatijo. Grof Hans je protestiral. Zaradi tega je proti njima na sodišču vložil tožbo, one pa proti njemu. Sodišče je 9. maja sklenilo, da imata mati in sestra pravico do dveh sob v vili, grof pa do drugih prostorov, dokler ne bo zapuščinski postopek končan.

Boj za dediščino se nadaljuje. Dogodki so se naglo odvijali. V ponedeljek, 17. junija je bila za dediščino grofice Eve Schollmayer Lichtenberg prva razprava. Razprava je bila na občinskem sodišču v Poreču. Navzoči so bili Nada Bohte, rojena Tomšič, Evina mati iz Ljubljane, Melita Metelko, rojena Milavec — Evina sestra, Ivo Marković, advokat iz Zagreba, zastopnik grofa Lichtenberga, Jerica Ljubenko, advokat iz Višnjana (Istra), pooblaščenec podjetja »Usluga« iz Poreča, poverjenik za dediščino, nato Aleksander Levaj, advokat iz Pulja, pooblaščenec Carla Alberta Colussija ter Sime Ceri, mizar iz Rovinja kot poverjenik.

Sodišče je pričelo zasedati in povedano je bilo, da je grofica Eva von Lichtenberg bila štirikrat poročena. Ločena je bila s prvimi tremi možmi, v času smrti pa je bila poročena z grofom Hansom Schollmayerjem Lichtenbergom, državljanom republike Avstrije. V nobenem zakonu ni imela otrok. To so temeljni sodni dokumenti.

Sodni postopek okoli dediščine je bil zelo neprijeten. Pooblaščenec grofa Lichtenberga je želel najprej, da ugotovijo dejansko stanje. Navedel je, da je Eva Lichtenberg bila lastnica »Blesičke stancije«, ki jo je preuredila v poletni dvorec. To sta potrdili tudi njena mati in sestra. Toda v zemljiških knjigah ni zapisano, da bi parcela bila njena last. Advokat Aleksander Levaj je dejal, da ima fotografske kopije kupne ter prodajne pogodbe, ki dokazuje, da je Eva Lichtenberg nepremičnino kupila od Sime Crevara ter Valentira Stifanica.

Mati in sestra pokojne Eve sta na sodišču izjavili: »Na Dunaju sva se zanimali za osebnost moža moje hčerke oziroma sestre. Po obvestilih, ki sva jih dobili od tam, oseba ki se imenuje Henrick Schollmayer Lichtenberg, sploh ne obstaja. Mislimo na Hansa, kakor se je predstavil. Družina Lichtenberg je že izumrla. Mož naše Eve zatrjuje, da je grof. Toda grofa

s tem imenom na Dunaju prav tako ni. Zato prosimo sodišče, da po uradni poti poišče in priskrbi na Dunaju poročne listine Eve von Lichtenberg ter krstni list njenega moža.«

Mati ter sestra Eve von Lichtenberg sta od sodišča zahtevali še, da sodišče zapečati vilo »Blesička stancij«, ter motorni čoln, za upravnika pa naj postavi soferja Tonija Kašnerja.

Tedaj je nastal advokatski dvoboj. Advokat Marković, pooblaščenec grofa Lichtenberga, je sodišču dal izvornik in fotografske kopije poročnih listin, ki kažejo, da sta Eva Milavec Greissau in Hans Lichtenberg stopila v zakonsko zvezo.

Advokat Marković je na to dejal: »Če so se že dogodki začeli razvijati v tej smeri, moram kot pooblaščenec svoje stranke dvomiti v dokaz Nade Bohte, da je ona mati Eve Lichtenberg. Moja stranka ima dokaze, ki trde nasprotno. Uporabil jih bom v sodnem postopku.«

Opozoril je na pogodbo med Avstrijo in našo državo o lastniški pravnih odnosih: na vzajemnost državljanstvih pravic, na člen zakona o stanovanjskih odnosih in še na nekaj drugih pravnih stvari ter nadaljeval: »Grof Lichtenberg se namerava po smrti svoje žene za stalno naseliti v Vrsarju ter živeti v vili »Blesička stancij«, zato spričo tega nasprotujem zahtevi Nade Bohte in Melite Metelko, naj se vila zapečati. Avtomobil mercedes sta uporabljala oboje zakonika tovariša, zato predlagam, da sodišče prekliče začasn odlok glede avtomobila.«

Po tem dvoboju se je stvar pravzaprav začela šele zapletati. Za besedo je zaprosil advokat Aleksander Levaj, pooblaščenec industrialca Colussija. Dejal je: »Moja stranka Carlo Alberto Colussi se je s pokojno Evo namerala poročiti. Ker je verjel, da bo do poroke prišlo, ji je kupoval najrazličnejše stvari, ki so zdaj v dvorcu v Vrsarju. Evi je podaril tudi avtomobil mercedes ter motorni čoln, ki je zdaj v Vrsarskem pristanišču. Eva Milavec je moja stranka prevarala. Poročila se je s tretjo osebo. Zaradi tega zahteva gospod Colussi od dediča njene ostaline ves tisti denar, ki ga je vložil v nepremičnine in nepremičnine, ki so zdaj v Vrsarju. Zahteva moje stranke je skupno 1.370.000 Ndin.« Za hip je v sodni dvorani nastala zmeda. Tedaj je advokat Aleksander Levaj nadaljeval: »V imenu svoje stranke zahtevam, da se zapečati poletna vila v Vrsarju, avtomobil mercedes in motorni čoln mercurry s 45 konjskimi močmi.«

Postopek se je zaradi vseh teh pravnih preobratov zapletel. Trije advokati so se v imenu svojih strank bojevali za dediščino pokojne grofice

Eve von Lichtenberg. Sodniki so morali prekiniti razpravo. Nič se ne želi dolgo trajnega sojenja. Videti pa je, da se spor okrog Blesičke stancije (premičnine, nepremičnine) bolj in bolj zapleta. Zaradi normalnega poteka sodnega postopka pa je sodišče vendarle moralo skleniti: vilo »Blesička stancij«, ki stoji v bližini Vrsarja, prejšnje lastništvo Eve von Lichtenberg, se mora takoj zapečatiti. Odprta bosta ostala samo dva prostora, ki jih sme grof Lichtenberg uporabljati za svoje goste. Velikanska garderoba ter druge dragocenosti se zaklenejo in zapečatijo z rdečim voskom.

Ta sklep je objavil Stanko Haus na razpravi 17. junija letos. Svetlo modri motorni čoln mercurry ne bo več grmel po morju, dokler sodišče ne bo sprejelo končne odločitve, prav tako pa do končnega sklepa ne bosta mogla voziti po cestah tudi avtomobil mercedes 220 SE in džip znamke austin.

Pravni zapletli so se zaostriili. Carlo Alberto Colussi, tovarnar testenin in kbevov iz Milana, je sklenil, kot pra-

voji advokati, da bo po poti mednarodnega pravnega postopka zahteval svoje pravice.

Tonija Kašnerja, soferja pokojne grofice, postavlja sodišče za upravnika »Blesičke stancije«.

Kar pa je najhuje, po skrivnostni smrti neke skrivnostne grofice se je končal tako imenovani romantizem poslednjih plemičev, uvoženih iz tujine. O njihovi lastnini bo zadnje besedo povedalo sodišče. Namesto bakalnaja, lepega življenja, so na vrsti zdaj paragrafi in členi zakonikov.

Mrtev človek ne more govoriti. Zapuščinski postopek okrog »Blesičke stancije« (v prevodu »Nori krajo«) se teče. Kako se bo končal in kdaj — nihče ne ve. Smrt Eve Milavec ni več pomembna. Bistvena je njena zapuščina. Poglavitno besedo imajo advokati. Moral bodo lomiti kopja na nečem, kar jim pravica dovoljuje in ukazuje. Kdo bo zmagal, ni važno in se nihče ne ve. Zaresljivo je le eno: zaradi tega bo se mareskivo bolela glava.

ZDRAVKA CICMIRKO

V zadnjem času dobivamo v uredništvo številna pisma, da niste mogli dobiti te ali one številke našega tednika. Vsem nismo mogli ustreči, ker so nekatere številke pošle. Da se vam v prihodnje to ne bi več dogajalo, pa tudi, ker je za vas bolj preprosto, vam svetujemo, da se naročite na naš tednik in ga boste dobivali v prihodnje na dom. Izpolnite torej naročilnico in nam jo pošljite na naslov

Časopisno podjetje »DELO«
Ljubljana,
Šubičeva 1

NAROČILNICA

Prosim, da mi pošljate Tedsno tribuno na naslov

Priimek in ime:

Točen naslov (kraj, ulica, hišna številka)

Na vaš tednik se naročam od do

Položnico mi pošljite po pošti.

Podpis

Mamica samó še eno pravljico...

Tudi čudovito mehko, lepo, prijetno dehteče perilo dviga vašega malčka na krila sproščenosti

Takšno izjemnost pomaga ustvarjati MIXAL zato, ker vsebuje OXYLAN

MIXALAN garancija 100 % beline

V pralni stroj

mixal

ker vsebuje oxylan

Zlatorog MARIBOR

NADALJEVANJE S PRVE STRANI: BOMO PRAVOČASNO NAŠLI NOVE VIRE ENERGIJE, HRANE, VODE?

ZEMLJA UMIRA OD IZČRPANOSTI

Vse to in pa dejstvo, da so na Srednjem vzhodu izredno bogata nahajališča nafte, je privabilo raziskovalce. Leta 1955 so v Sahari, blizu libijske meje v globini 3600 metrov odkrili zelo bogato nahajališče odlične nafte. Vendar črpanje ni lahko — zaradi dragih naprav, zaradi puščavskega peska in vročine in zaradi težav s transportom.

Toda iz svetovnega rezervarja energije črpa vsak dan 110 tisoč letal, 41 tisoč ladij, 175.000 lokomotiv in 100 milijonov avtomobilov, pa na tisoče tovarn, šol in bolnišnic; energijo črpa naglo naraščajoče človeštvo in dve tretjini razvijajočega sveta, ki se hoče industrializirati. V primerjavi s tem vsa nova nahajališča ne pomenijo veliko. Zlasti se, ker bo novih nahajališč vedno manj, medtem ko bo vedno več takih, ki so že izčrpana. Rezerve, pa naj bodo še tako velike, imajo svoje meje.

Pred nekaj stoletji, da se pred nekaj desetletji na to ni nihče resno pomislil. Glede na razmeroma skromno število prebivalstva na Zemlji se je možnost, da bi se Zemlja izčrpana, morala zdeti neskočno daleč in vsa prizadevanja človeštva so bila usmerjena k čim nagljejšemu izkoriščanju energije.

Toda bolj ko se je razvijala sodobna tehnologija, bolj so ljudje začeli ugotavljati, da se bo nekoč tudi Zemlja izčrpana. In od tehnike, ki je naglo povečevala možnost za uporabo energije, so tudi pričakovali, da bo kot ne kakašna božja previdnost zagotovila za namcema možnosti za obstanek.

OGREVANJE Z VODIKOVO BOMBO

Res je, da je tehnika dala sodobni industriji aluminij, ki je v veliki meri že nadomestil dragocen baker, da je pridobila magnezij iz morja, mnogokje zamenjala kovino s plastičnimi snovmi, naravno gume z umetno in svilo z najlonom — toda kljub temu postajata iz dneva v dan bolj očitno, da vsi ti izumi ne gredo v korak z naraščanjem povpraševanja. In vprašanje je, ali bo čez eno ali dve stoletji, ko na

Zemlji ne bo niti kilograma premoga več in čez nekaj desetletij, ko bodo izčrpane vse zaloge nafte, znanost že ima na voljo nove vire energije, ki ju bodo lahko nadomestile.

Poglejmo si torej, v katerih smereh se gibljejo znanstvena raziskovanja, kakšni so sadovi in kakšne možnosti.

Človeštvo si veliko obeta od jedrske energije, s katero je mogoče proizvajati električno energijo. Moč atomskega reaktorja se lahko giblje od nekaj kilovatih ur do 150 megavatov. Ena sama centrala lahko daje električno energijo za celo mesto. Zda delata več atamskih električnih central in možnosti razvoja bi bile velikanske, če bi bilo mogoče rešiti kopico vzporednih problemov. Te centrale so predvsem drage, saj se pno cene v milijarde in milijarde, in za delovanje take centrale je potreben uran. Postopek za njegovo pridobivanje je zelo zapleten — a ne le to: tudi urana bo nekoč zmanjkalo. Za nameček pa je treba rešiti še problem radioaktivnih odpadkov, ki ostanejo še leta in leta radioaktivni. Zda jih v posebnih posodah zakopavajo globoko pod zemljo ali jih potapljaajo v morje. Razmišljajo celo o tem, da bi jih pošiljali na Luno. Toda vse to so zasilne in še ne dovolj raziskane rešitve.

Te nevarnosti pa ne bi bilo pri termojedrnih centralah, ki so za zdaj samo še sanje, čeprav znanstvene sanje. Te centrale so v primerjavi z atomskimi take, kot je vodikova bomba v primerjavi z atomsko. Medtem ko atomska bomba temelji na cepitvi uranovega jedra, temelji vodikova bomba na združenju devterijevih jeder — devterij je vodikov iztop, preprosteje radioaktivni vodik — v helijevo jedro. V termojedrnih reaktorjih skušajo spreminjati vodik v helij, pretvarjati en element v drugega, kar je bil sen alkimistov. Z drugimi besedami, v reaktorjih skušajo napraviti tisto, kar se dogaja na Soncu, ki zaradi tega lahko vedno žari.

V laboratorijih se je ta poskus že večkrat posrečil. Vendar smo še daleč od tega, da bi superenergijo lahko množično proizvajali. Energija, ki se jo porabi za tak poskus, je namreč enaka energiji, ki jo dobimo ob reakciji. Ni torej čistega dobička.

Če bi hoteli proizvesti toploto, ki jo Zemlja dobi v enem letu od Sonca, bi porabili 100 milijonov ton premoga. Razumljivo je, da si človek prizadeva, da bi izkoristil ta velikanski rudnik, ki visi sredi vesolja, da bi zbral in koristno porabil raztreseno sončno toploto, ki gre v veliki meri v izgubo.

Na Mont-Louisu v Pirenejih že deluje orjaški »sončni plavž«. Petsto presrebrnih zrcal s površino 135 kvadratnih metrov usmerja sončno svetlobo proti paraboloideemu zbiralcu. Tako nastaja temperatura 3400 stopinj Celzija, kar je dovolj, da se v eni uri stopi ena tona kovinskih odливkov. »Sončni plavž« dela poprečno osem ur na dan.

SONCE VIR VSEH VIROV

Drugi primer izkoriščanja sončne energije so sončne baterije na satelitih. To so ploščice iz silicija, podobne britvicam, ki so povezane med seboj z bakrenimi žicami. Silicij ima to čudovito lastnost, da njegovi notranji elektroni pod vplivom sončne svetlobe proizvajajo električno energijo. Toda za to je treba imeti kemično čisti silicij, katerega proizvodnja pa je zelo draga.

V zadnjem času uporabljajo sončno energijo tudi za domačo porabo. V Indiji so, na primer, izdelali »sončni kuhalnik« za kuhanje hrane in razmišljajo, da bi ga začeli serijsko proizvajati. V Kaliforniji pa poskušajo s sončno energijo ogravat stanovanja, medtem ko v Izraelu s sončno toploto ogrevajo vodo v grelcih na strehah.

Vsi ti poskusi pa so pokazali, da za zdaj še ni mogoče misliti na splošno uporabo sončne toplote, bodisi zato, ker se to ne plača, bodisi zato, ker v mnogih preletih sveta podobne razmere niso dovolj ugodne.

V znanstvenih arhivih je še veliko predlogov za izkoriščanje različnih vrst energije, ki pa so vsi praktično neuresničljivi.

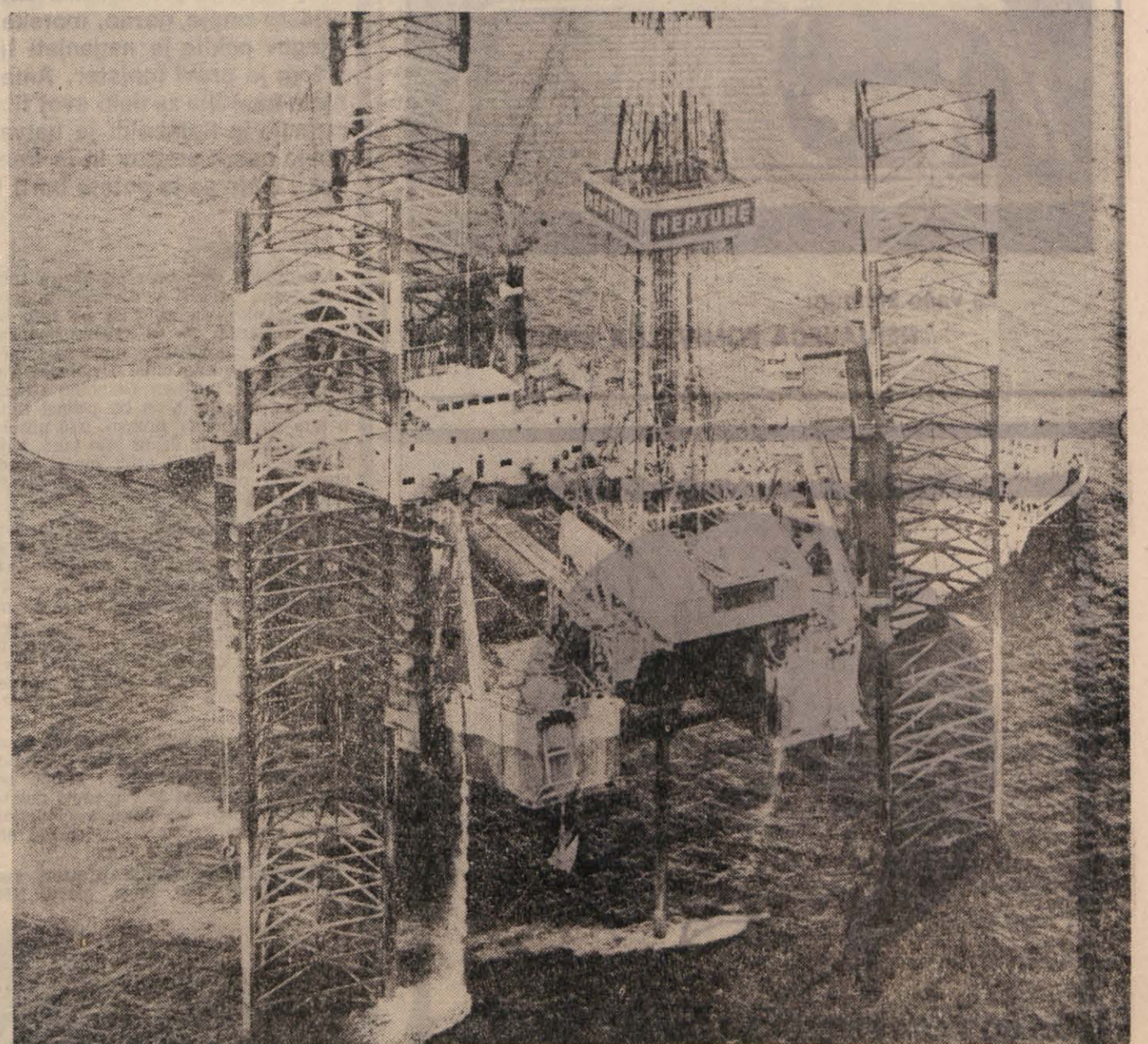
Nekateri znanstveniki razmišljajo o tem, da bi izkoristili za pridobivanje energije razliko v temperaturi voda oceanov. Neki Francoz je delal poskuse v Dakaru, kjer je temperatura na površini 23 stopinj, na dnu morja pa 8 stopinj, vendar ni dosegel omembno vrednih rezultatov. Drugi so razmišljali o tem, da bi v tropska morja spustili velikanski grelec, med polarni led pa orjaški kondenzator in tako dobili bi potrebno razliko v temperaturi. Toda vse to so ideje, ki bi jih še najbolj cenil Jules Verne.

Morje je neizčrpen vir znanstvene domišljije. Neki znanstvenik je predlagal, da bi izkoristili energijo valov, ki so v severnih morjih visoki tudi do šestnaest metrov. Nemec Hermann Sorger pa je predlagal, da bi zajeli Sredozemsko morje v Gibraltarju in Bosporju, nakar bi se gladina Sredozemskega morja vsako leto znižala za poldrugi meter in dobili bi velikanske nove kopne površine, kjer bi lahko odkrivali nova nahajališča naravnih bogastev.

Tudi veter je orjaški vir energije. Izračunali so, da bi lahko proizvedli trikrat toliko električne energije, kot je proizvedemo zdaj, če bi izkoristili vso energijo vetrov. Električne generatorje na veter poznamo. Toda od teh osamljenih primerov do širše uporabe oolske energije je še dolga pot. Nekdo je predlagal, naj bi postavili nad temi velikanskimi rezervarji, ki bi za ogrevilo Sonce. Iz tega rezervarja bi se dvigal po cevi in dosegel naposled hitrost 20 metrov na uro. Ta umetni veter bi lahko pretvarjali v mehanično energijo.

»OBFLOVANJE« MORJA

Ta trziščna tekma pri iskanju novih virov energije samo potrjuje, da domneve o umiranju Zemlje niso plod fantazije. Novi viri energije že obstajajo, vendar iz takšnih ali drugačnih razlogov lahko dvomimo, da bodo na dan X, ko jih bomo neobhodno potrebovali, že pripravljene. Kljub temu pa temu vprašanju ne posvečamo dovolj pozornosti. V središču razmišljanja našega časa je nekaj drugega: izčrpanost prehranskih rezerv. Le-to je povezano z demografsko eksplozijo — prebivalstvo Zemlje se je v 50 letih povečalo od 750 milijonov na dve milijardi in pol in če bo šlo tako naprej, bo leta 2000 na Zemlji štiri milijarde ljudi.

VIRTALNA PLOSCAD SREDI MORJA: bo rešitev prišla izpod morske gladine?

Iz tega se je rodila potreba po ohranitvi sedanjih virov prehrane in iskanju novih. Kot pri energiji se tudi tu ponujajo na eni strani klasična sredstva, razširjanje obdelovanih površin, izboljšanje kmetijskih metod, zviševanje proizvodnosti itd., na drugi strani pa se nakazuje popolnoma nova, drugačna rešitev: lahko bi ji rekli »planktonska bomba«.

Plankton je kopica živalskih in rastlinskih mikroorganizmov, ki žive v vrhnjih plasteh morja. Iz rastlinskega dela planktona je mogoče pridobivati vse proteine, ki jih potrebuje človeški organizem. Treba bo torej zgraditi, planktonsko gojišča in obdelovalne površine. Iz teh drobnih alg in drugih morskih rastlin je mogoče dobiti s sušenjem in filtriranjem velikanske količine visoko hranljive snovi, ki so ji »deli posrečeno ime »zelena moka«.

To moko že daljša pridobivajo na poskusnih »morskih poljih« britanske družbe Chemical Industries. Če upoštevamo, da morja prekrivajo 70 odstotkov zemeljske krogle in da je mogoče morje obdelovati v treh razsežnostih, torej v različnih globinah, lahko trdimo, da bo mogoče z obdelovanjem, ali marikulturo, kot ji pravijo znanstveniki, rešiti problem svetovne prehrane.

Človeštva pa ne preti le nevarnost pomanjkanja hrane, marveč tudi pomanjkanja vode. Lahko se zgodi, da bo nekako izbruhnila svetlka žeja. Podzemeljske vodne plasti se namreč ravno

tako izčrpavajo. Ta pojav se je doslej pojavil v najbolj ostrih obliki v Kaliforniji in v Londonu. Toda kmalu se bo najbrž s tem vprašanjem ubadal ves svet. Treba bo torej iskati nove »studenice« pitne vode. Tu se spet pojavljajo nove težave. Desalinizacija morske vode doslej še ni ekonomsko upravičena. Toda to ni poglavitni problem. Kaže, da bo mogoče z novimi postopki v kratkem uspešno izločati sol iz morske vode. Toda to vodo bo treba spraviti na določeno višino, v rezervuarje, odkoder bo odtekal do porabnikov. Za to pa bo spet potrebna energija, veliko energije, ki je nimamo in je ne bomo imeli.

KLJUČ DO OBSTANKA JE ENERGIJA

Resnični ključ do obstanka je torej energija. Končna dilema je taka: na eni strani so obetajoče možnosti, da bomo dobili nove vire energije, na drugi strani pa je verjetno, da teh virov ne bomo dobili pravočasno.

Zemljo je torej mogoče primerjati z avtomobilom, ki vozi s polnim rezervarjem za gorivo. Toda ta avtomobil vozi vedno hitreje in troši vedno večje količine bencina. Voznik zanesljivo ve, da neke ob česti stoji črpalka, vendar ne ve, na katerem kilometru. Zato se na vse načine trudi, da bi prišel do črpalke, preden bi porabil čimmanj goriva, po klančih nazvold vozi v praznem teku, na ravni predelih upogne motor. Tako kot avtomobilist mora tudi človeštvo varčevati z gorivom. Toda kako?

Prva možnost, ki jo je prvi omenil ameriški znanstvenik Norbert Wiener, je omejevanje potrate, nezasišena je zapravljanja energije, ki se povečuje

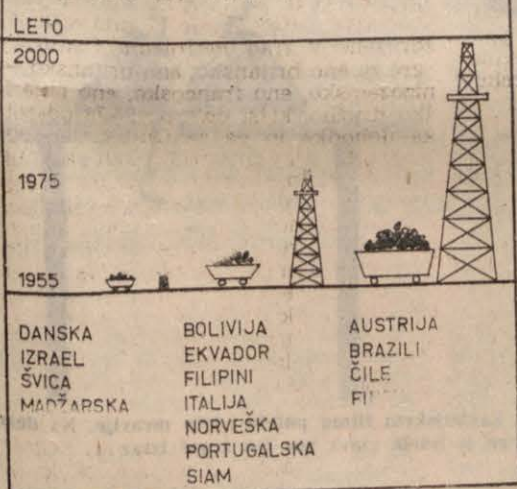
od tistega dne, ko so izkopali prvo grudo premoga pa do današnjih dni. To potratno bi bilo mogoče najučinkoviteje zavreti, če bi odpravili vojne. Dovolj je, da pomislimo, koliko sredstev in energije porabijo Američani za vojno v Vietnamu, pa bomo videli, kako nas ovirajo vojne na poti v prihodnost, kjer smo že tako v zaostanku.

Toda to je le ena možnost. Druga je v tem, da zavremo množično proizvodnjo predmetov za široko porabo, predmetov, ki so skoraj ali čisto ne potrebni in ki so tako značilni za našo »civilizacijo porabek«. Tretja velika možnost za svarčevanje za gorivoma pa je nadzor rojstev.

Odpraviti vojno, racionalizirati proizvodnjo in nadzorovati rojstva — vse to so težko dosegljivi cilji. Niso pa nemogoči — ali jih bomo dosegli ali ne je odvisno zgolj od odločitve človeštva. Če bomo doživeli polom, ne bo mo mogoče kriviti usode.

Če pa bomo pridobili dovolj časa, da bomo pravočasno prišli do »benzinske črpalke«, kjer bomo našli dovolj energije, da bomo odpravili vojne, se pravi za stotisočkrat. Taka energija bi omogočila človeški neverjeten tehnološki razvoj in ponovno povečanje zalog energije. Če bi uporabili vodo iz notranosti Zemlje, ki jo je 10.000-krat več kot v oceanih, bi dobili še več energije in lahko bi začeli izkoriščati naravna bogastva drugih planetov. Z devterjem iz vode na Jupitru bi lahko povečali energijo na 10¹⁰ ergov. S tolikšno močjo bi spremeniili krožno pot Veneri in jo oddaljili od Sonca. Venera bi se sremenila in na njej bi se lahko naselili ljudje. Človek bi si tako ustvaril drugo Zemljo.

PREMOG IN NAFTA

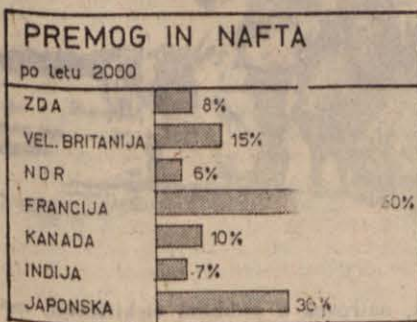
ELEKTRIČNA ENERGIJA

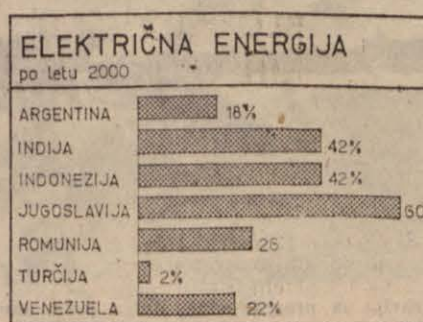
Obdobja, med katerimi bodo v raznih državah izčrpane zaloge premoga in nafte

Do katerega leta bodo hidroelektrarne še kos potrošnji

V drugih državah se bo proizvodnja zmanjšala leta 2000 za naslednje številke odstotkov:

V drugih državah bodo po letu 2000 hidroelektrarne lahko zadovoljevale samo še naslednje odstotke povpraševanja:

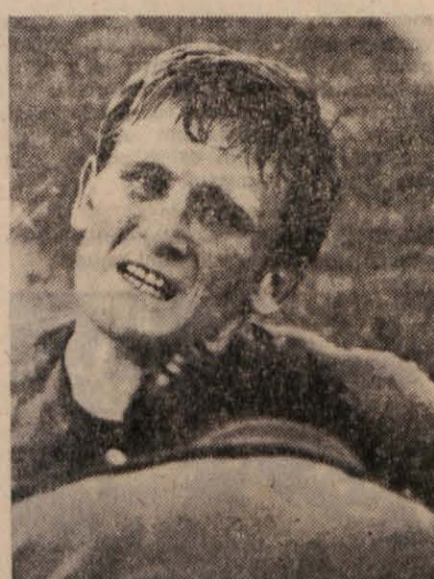

TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA

ŠPORT IN LOV

NOGOMET DOLARJI ZA OSIMA

V Sarajevu je prišel manager belgijskega nogometnega kluba Brugge. Vrgel je pogled na znanega sarajevskega nogometarja Osima in obljubil za prestop 72.000 dolarjev. Od te vsote bi seveda precej dobil tudi Osimov sedanji klub Željezničar. Kljub lepi ponudbi bo Osim še naprej ostal v Sarajevu. Po naših predpisih lahko odide nogometar v tujino takrat, ko dopolni 28 let, prav leta pa nagajajo zda tudi Osimu. Predpisana leta bo zbral še leto prihodnje leto, zato bo moral še počakati. Željezničar bi mu takoj dovolil odhod, saj bi s tem prišel do lepših deviz, nego-

OSIM — škoda, da je še tako mlad, nemi v pravijo nekateri

metna zveza Jugoslavije pa spoštuje svoje predpise in mu ne dovolijo selitve. Sarajevski klub se na vse vije trudi, da bi Osim še letos odšel v Belgijo, kajti prihodnje leto bo lahko njegove noge že precej cenejše.

MALA KRONIKA

NEODGOVORNOST ZASTRUPLJENE RIBE V MORAVI

Tovarna papirja in celuloze v Vladičnem Hanu z odpadnimi vodami že nekaj let zastruplja ribe v južni Moravi. Sportni ribiči se pritožujejo, toda zaradi zastrupitve rib doslej ni bil v tovarni še nihče kagnovan. Pred nekaj dnevi so strupene kemikalije iz tovarne zastrupile reko od Vladičinega Hana proti Leskovcu in Nišu. Uničile so več kot 6000 kilogramov rib. Prebivalci so v tistih dneh nalovili precej zastrupljenih rib, čeprav je takšna hrana nevarna. Prav nič pa niso zaostajali v Zajecaru. Farma svinj je spustila v Timok gnojnico in ljudje se kljub vročini niso mogli kopati. Tako so kopalci postali ribiči, saj

so nekateri vlovili po 20, 30 in celo sto kilogramov rib. V zadnjih desetih dneh je to že tretja zastrupitev rib pri Zajecaru.

STRANIŠČE CLOCHERLE NA KORČULI

Korčula je polna turistov, vse pa kaže, da jim razen kopanja ne manjka druge zabave. Tako so pred nedavnim odkrili novo javno stranišče. Res je, da stoji na temeljih starega, toda to mu ne zmanjša pomembnosti. Otvoritev je bila prisrčna: godba, govori v treh jezikih, vrvice s škarjami. Priveditelj: mestna skupnost, Jugoslovanski finale: pečeno jagnje. Vse pa vendarle ni potekalo po načrtih. Prerezali so vrvice, odkrili prostor z napisom WC, toda tokrat je stopil na sceno predsednik občinske skupščine in preprečil prireditve. Ogorčenje je velikansko. Nekateri očita predsedniku etatizem, drugi ga brani in napadajo organizatorje, češ da godba ob državnih praznikih ni igrala, potrdila pa se je ob otvoritvi stranišča, tretji spet trdijo, da je predsednik starokopiten in se ne zmeni za sodobno reklamo, četrti se sprašujejo, od kod denar za proslavo, ko pa so stranišče zgradili s takšno muko. Na Korčuli je očitno zelo zabavno.

PRETEPI PODRUGI MILIJON ZA OKO

Ivan Prkušić, 30-letni vodovodni inštalater iz Splita, bo dobil od splitskega nogometnega kluba Hajduk 1.700.000 starih dinarjev. Ne gre za premožno ali mesečno plačilo, temveč za poskodovano oko. Na lanski nogometni tekmi med Partizanom in Hajdukom se je vnel pretep, pri tem pa so Prkušiću poskodovali oko. Zadel ga je kamen in tako je zgubil devet desetih vida in postal 25-odstotni invalid. Okrožno sodišče v Splitu je razsodilo, da mora odškodnino plačati nogometni klub Hajduk, ker poskodovani ni sodeloval v pretepu. Prkušić ni zadovoljen s sodbo in zahteva za oko, ki ga je zgubil na nogometnem stadionu, 3.500.000 starih dinarjev.

GOLJUFI PRAVNIK — ZIDAR

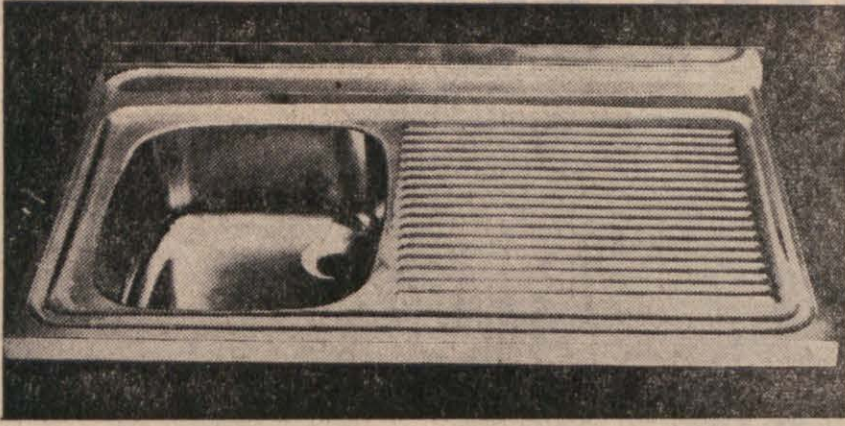
V Iljišu je občinska skupščina zaposlila pravnika Vojislava Terzića, ki se v začetku nikakor ni znašel. Nekaj mesecev se je trudil in pisal referate ter delil pravne nasvete, nato pa so nenadoma ugotovili, da je pravno fakulteto videl morda le iz tramvaja.

27-letni pravnik, ki je v resnici le pručeni zidar, se je zaposlil na občini s ponarejeno diplomom pravne fakultete, bil je vključen in ljubezljiv do vseh, vendar so se nekateri začeli čuditi, zakaj ta mladenič tako lepo in tekoče govori, a tako slabo piše. Goljujfo so odkrili čisto naključno. Najprej je v njegove sposobnosti in znanje posumil občinski tajnik, ker so bili Terzićevi spisi zelo čudni, več pa so zvedeli o lažnem pravniku preiskovalec UVJ iz Iljiša. Ta je opravil izpite na pravni fakulteti in se slučajno zapletel v pogovor z nekim znancom.

»Kaj, Terzić je vaš občinski pravnik?« se je ta začudil. »Poznam ga, toda on še zdaleč ni pravnik, temveč pručeni zidar.« Preiskovalec je naslednjega dne prošil za neki pravni nasvet občinskega pravnika, toda tajnik mu je odkrito povedal, da dvomi o Terzićevi sposobnosti. Na pravni fakulteti so se prepričali, da niso nikdar izdali diplome Vojislavu Terziću niti ni bil nikdar vpisan. Zidar — pravnik je izginil takoj, ko je opazil, da se nekaj dogaja. Se pred odhodom iz službe, kjer je prejel plačo 140.000 starih dinarjev, mu je uspelo dvigniti potrošniško posojilo, nato pa je užaljen odšel v Sarajevu, kjer se še zdaj mirno spreha. Pred nekaj dnevi je poslal ponudbo za mesto pravnega referenta pri občini Pale.

KOVINOPLASTIKA - LOŽ

za vašo kuhinjo:
NERJAVEČA POMIVALNA KORITA

DA BO VAŠA PRICESKA TRAJNA
LASJE PA NARAVNO LEPI IN BLESČEČI...
UPORABLJAJTE LALAGHE ZA LASE

- enostavna uporaba ● izredno delovanje ● ne lepi
- ne zamašča las ● ekonomična uporaba ● deluje odlično
- pri vlažnih in suhih laseh

modri: za trde lase
umeni: za mehke lase

izdeluje: LABUD - Zagreb

Licenca: PHARMAKON - Dunaj

UKANE V FILMSKIH GROZLJIVKAH

NAREDITE MI POŠAST, PROSIM

Carlo Rambaldi je čarovnik iz Ferrare. Ne nosi sicer zvezdami posutega plašča, niti dolge ošiljene kape, lahko pa vam pričara zmaje, gorile, morske pse, meduze, leteče krožnike... Njegov poklic je naganjati ljudem mravljinke v hrbtenice in v tem je pravi mojster. Ameriška televizija je na primer pri njem naročila za neki svoj film groze in srha predzgodovinsko mravljo in Rambaldi je ustvaril mravljinčasto zver, ki je bila dolga osem metrov in je imela sedem električnih motorjev v sebi. Z njo se je potem boril Gordon Scott.

Rambaldi zelo uspešno kreira tudi ljudi-zveri, pošasti v človeški podobi torej. Mislite, da na trgu po njih ni povpraševanja? Pa še kakšno povpraševanje je: ne pozabite samo na filme! Ali je morda kdo videl Sigfrieda? Tako je bilo: režiser Giacomo Gentilomo se je odločil, da bo posnel film o tem nordijskem junaku. Nič posebnega, boste rekli. Pa ni bilo tako, kajti režiser se je pri priči znašel pred ogromnim problemom. Kje najti strašnega zmagaja?

Tedajci se spomni Rambaldija. Leta se odzove in v petnajstih dneh se iz njegovega laboratorija priplazi tak zmagaj, kakršnega še svet ni videl...

V glavi nosi konzerve z mesom in malinami, premika pa se s pomočjo človeka, ki mu je sedel v trebuhu. In ko mu Sigfried zasadi svoj meč med oči, se meso zvrne iz škatle in maline zdrsnejo nizdol po groznem zmajevem čelu...

Rambaldi ustvarja pošasti vseh vrst. Noč in dan, kajti naročila kar dežujejo v njegovo hišo strahov... Lahko se vam tudi zgodi, da se v njegovi delavnici spotaknete ob povsem človeško truplo v mini krilu. Nikar se mu ne opravičujte, dekleta je iz gume!

Zaman bi se trudili prešteti vse Rambaldijeve roke, noge, glave. Nič

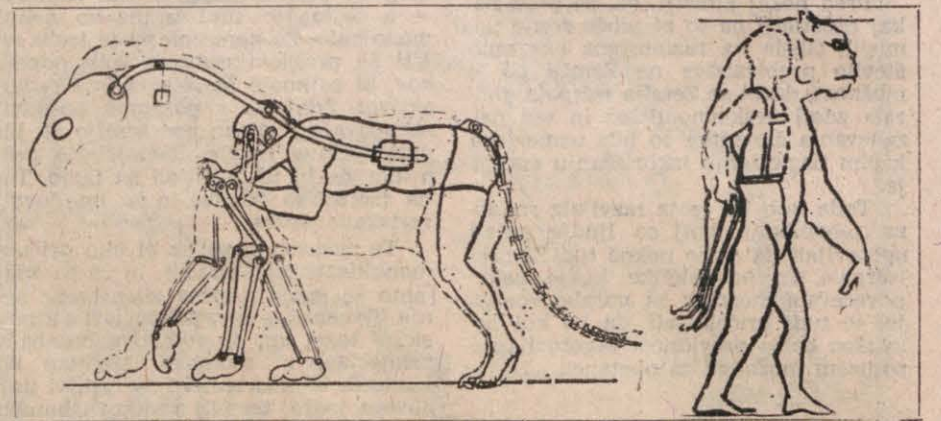
koliko jih leži v mojstri delavnici in vse so bolj ali manj krvave, zmečkane... Če boste ohranili mirno kri ob pogledu na vse njegove glave morlice in umorjenih, ob pogledu na vse strašne morske pse, potem vas bo zagotovo vsaj za hip obšla bledeca, ko se boste znašli iz oči z možem, ki je nastopil v nekem kavbojskem filmu, kot žrtve Indijancev... Leti so ga do vratu zakopali v pesek, mu glavo namazali z medom in potem nanj spustili četo rdečih mravelj in škorpionov. Gumijasta glava je bila tako popolna, da si popolnejše filmski gledalec niti misliti ne more: v nekaj minutah je na njegovo največjo grozo, v velikem planu, izgnila v mravljah in škorpionih.

Vendar pa Rambaldi na tihem sanja o nečem čisto drugem: rad bi nekega dne ustvaril popolno Italijo... Da, Italijo, na 30 hektarih zemljišča. Njena mesta bi zaznamoval z njihovimi najpomembnejšimi spomeniki.

Preden pa se bo lahko lotil te popolne Italije, mora še dokončati človeka iz kamene dobe, takega, ki je doma na kdove katerem planetu, nato boo in se ogromnega krokodila. Naročil mu ne manjka in Italija mora čakati.

Rambaldi z eno izmed svojih žensk iz kamene dobe.

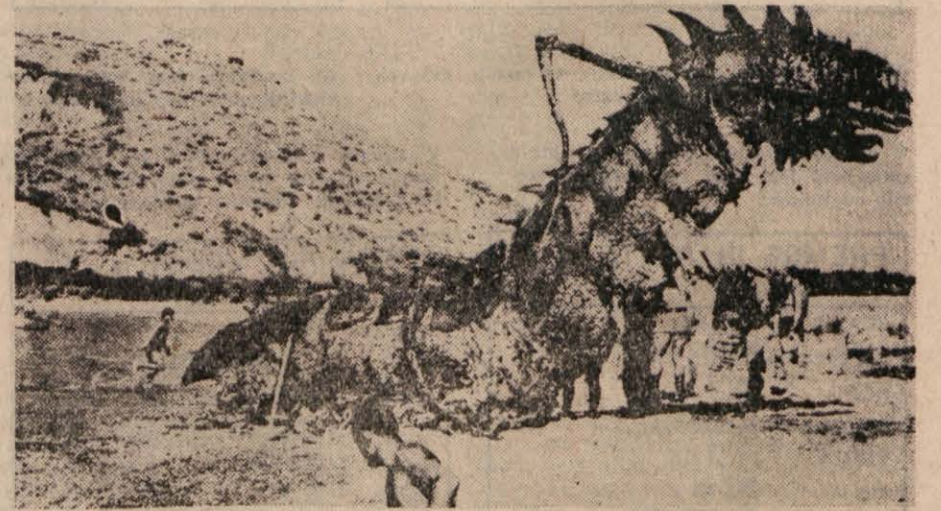
Lev, ki se je v nekem filmu boril z gladiatorji. V njem čepi človek, s pomočjo katerega se je strašni kralj džungle premikal in rjovel.

Pravo dekletje z Rambaldijevo gumijasto »pošastjo«; ta ji je izmed vseh še najbolj všeč, pravi.

Glava možakarja, ki so jo v nekem kavbojskem filmu požrle rdeče mravlje. Na desni vidite mehanizem, s pomočjo katerega je imela glava ves čas trpeč izraz...

Mravlja iz prazgodovine, dolga osem metrov, natrpana s sedmimi električnimi motorji. »Nastopila« je na ameriški televiziji.

TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA

TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA

Stalinove neizpolnjene želje - Z lokl proti mitraljezon - San Memo 1969 vsz drugagan - Kostl svetega Petra sik s ponarejenim repom - Z dinamitom nad lasno ženo

POLITIČNA PANORAMA

ZDA - ZSSR

RAVNOTEŽJE STRAHU

Če bi na kak nepojmljivo grozovit način prišlo do atomske vojne, bi imela tako Sovjetska zveza kot Združene države Amerike dovolj raketnih izstrelkov tudi za drugi val napadov. To pomeni, da bi lahko obe velesili prinesli prvi nenadni napad in še bi jima ostalo dovolj izstrelkov, da bi prizadejali nasprotniku »nesprejemljivo razdejavanje«. Kaj pomeni v vojaškem izrazoslovju »nesprejemljivo«? Američani menijo, da bi štiristo jedrskih glav, vsaka z močjo ene megatone TNT, lahko uničilo tretjino prebivalstva Sovjetske zveze in polovico njenega industrijskega potenciala. Sovjetom bi jih bilo verjetno treba še manj, ker sta v Združenih državah tako prebivalstvo kot industrija bolj skoncentrirana.

Prav to ravnotežje je bistveno za sedanje stanje, ko mnogi propagirajo umeritveno atomsko orožje. Nobena tajnost ni, da bi drugi, povračilni napad prizadel predvsem naseljena središča in sovražniške izstreljevalne baze. Ne eno ne drugo velesilo ni mogoče imeti za slabšo od druge, dokler sta obe zmogni drugega napada.

Vojaški stratezi skušajo vseeno ugotoviti, kdo je močnejši. Tri merila uporabljajo pri tem: moč jedrskega orožja, izraženo v megatonah (ena megatona ustreza milijonu ton klasičnega razstreliva trinitrotololna - TNT), število atomskih glav in število izstreljevalnih baz.

Sovjetska zveza proizvaja večje atomske glave kot Američani. Verjetno v pripravljenosti, da lahko ena sama velika bomba uniči objekt, za katerega bi bile sicer potrebne tri manjše. Nekateri njeni ICBM (obrambni medcelinski balistični izstrelki) imajo jakost desetih megaton. Morda ima celo določeno število izstrelkov s tridesetimi megatonami. Ameriške atomske glave ICBM večjih dimenzij imajo nekaj nad pet megaton.

Kar zadeva število atomskih glav, so lani septembra Američani trdili, da imajo prednost v razmerju 3:1 ali 4:1. Računajo da imajo oboje sile ZDA več kot štiri tisoč atomskih bomb. Ob intenzivni sovjetski proizvodnji je verjetno, da se bo ameriška prednost postopoma manjšala, dokler ne bo leta 1970 samo 2:1.

Sovjeti so zadnje čase naglo pomnožili število svojih izstreljevalnih baz na kop-

nem: imajo jih okoli 750, do leta 1970 pa jih bodo imeli toliko kot Američani (okoli 1000). Razen tega ima Sovjetska zveza več kot 750 raket srednjega (1750 km) dometa in nekoliko daljšega (3200 km) dometa. Vohunski sateliti omogočajo obema silama, da imata precej natančno sliko o moči nasprotnika.

Na področju izstreljevalnih baz na podmornicah je premoč ZDA precejšnja: imajo 41 podmornic na atomski pogon in na vsaki od njih je po 16 raket. 32 od teh podmornic stalno »patruljirajo po svetovnih morjih. Rakeete »Polaris« so, v zadnjem času nadomestili z raketami »Poseidone«, ki imajo 4500 km dometa.

Trenutno lahko Sovjeti z desetih atomskih podmornic izstrelijo 30 raket, ki imajo največ 1200 km dometa, nadaljnjih 80 (domet 700 km) pa s 30 navadnih podmornic. Razen tega še 240 raket z dometo 500 km z 20 atomskih podmornic in 24 navadnih podmornic, toda ne, če so pod površino, ampak le z morske gladine.

JUŽNI VIETNAM

KY PREMIŠLJUJE V SAMOTI

Južnovietnamski podpredsednik Nguyen Cao Ky je zadnje čase skorajda izgubil iz javnega življenja. Opazovalci v Saigonu že nekaj časa ugotavljajo, da je v njem nekaj narobe. Medtem ko je prej vedno nosil črno generalsko uniformo - Ky je

med drugim tudi letalski general - okrog vratu je imel zvezano vijoličasto ruto, za pasom pa zataknjen revolver s kopitom in bisernim platiščem, se zdaj oblači bolj umirjeno. Navadno ima na sebi le zeleno uniformo brez generalskih oznak in preprostega kroja, tako da je skoraj podoben Mao Ce Tungu.

NGUYEN CAO KY - zdaj optimistično razmišljanje o neprostovoljni samoti

Toda Ky se ni spremenil samo na zunan, Pred ofenzivo ob Tetu se zdalec ni bil samo okrasnik podpredsednik v senici svojega velikega političnega tekmeča Thieuja, ki je bil septembra lani izvoljen za predsednika.

Zdaj se je začel Ky »spreminjati«: njegovi govori so vedno bolj uperjeni proti Američanom in proti Thieuju. »Če se hočejo Američani umakniti, je rekel v govoru saigonskim vojakom, »naj kar gredo. Tu potrebujemo samo ljudi, ki bodo ostali.« Ob neki drugi priložnosti pa je vprašal občinstvo: »Zakaj Južni Vietnam ni rodil kakega Ho Si Minha ali Giapa, osebnosti, ki ju spoštuje in občuduje ves svet? Ali ni to zato, ker so naši šefi tolpa nesposobnih in pokvarjenih slug?«

Ky je v zadnjem času izgubil veliko prijateljev. Precej jih je padlo v bojih, nekaj jih je spravil s poti predsednik Thieu, ki ima zdaj za seboj tudi policijo. Ky je nedavno odšel iz Saigona in se umaknil v svojo vilo v Nha Trangu ob morskim obali.

Kaj počne Ky v samotni? Gotovo ne razmišlja o tem, da bi se dokončno umaknil iz političnega življenja. Nekateri menijo, da pripravlja državní udar. Toda večina opazovalcev meni, da je bolj verjetno, da se pripravlja na svojo novo vlogo nacionalističnega »ljudskega« voditelja, ki naj bi potegnili za seboj južnovietnamske množice, kar je po svoje tudi optimizem posebne sorte.

KDO JE IZDAJALEC?

SNEMANJE 'PETE ZASEDE'

V št. Joštu nad Polhovim Gradcem že ves mesec snemajo nov slovenski film »Peta zaseda«. Že naslov pove, da gre za partizanski film. Bralci bodo rekli, glej že spet pogrevanje najbolj filmane jugoslovanske teme! Toda »Peta zaseda« ni zgolj vojaška kronika ali slavospev junaštvu, kot smo bili vajeni doslej. Scenarij je napisal književnik Vitomil Zupan, režiser filma pa je France Kosmač. Če odštejemo kopico kratkih filmov, ki jih je doslej posnel Kosmač, je to njegov četrti igrani film.

Zgodba filma je postavljena v četrto leto vojne. Večja partizanska enota nekajkrat zapovrstjo pade v sovražno zasedo in ima precejšnje izgube. Ko pa se to zgoditi petič, so vsi prepričani, da se med njo skriva sovražni vohun. Začno se preiskave. Nastaja mučno vzdušje sumničenja in tesnobe. Vsakdo, ki se oddalji iz enote, je sumljiv. Naposled dolžijo izdaje načelnika štaba, ki je bil oficir tudi v stari jugoslovanski vojski. Osumljeni načelnik išče utehe svoji duševni stiski in ljubezni do lepe bolničarke Mije, nazadnje pa se odloči, da odstopi in se pritoži zaradi razmer v svojem štabu. Na poti v višji štab ga ujamejo, fanatični partizan Tarzan pozame celotnega ranj. Strel sproži nepričakovan razplet. Člani štaba se lahko prepričajo, da med njimi ni izdajalca, izdajalec se je namreč skrival v višjem štabu.

Film so začeli snemati konec junija in bo v grobem posnet do konca julija. Atelejske posnetke — prizore v kmečki hiši, kjer je nastanjen štab — so posneli v Ljubljani, vse zunanje posnetke pa v vasi št. Jošt nad Polhovim Gradcem. Domačini zelo radi pridejo pogledat, kako se snema film. Filmsko ekipo so celo zaprosili, naj bi partizanski miting snemali v nedeljo, ko nimajo dela na polju, in filmarji so jim obljubili, da jim bodo ustregli.

plomanti Akademije za igralsko umetnost, ki še niso poklicno zaposleni v gledališčih. Nekateri med njimi so dobili prve filmske izkušnje pred amaterskimi kamerami, po večini pa so vsi prikrili pred kamero poklicnega snemalca — Franceta Cerarja. Glavne vloge igrajo: Marjanca Breclj, Nadja Vidmar-Markovič, Tone Gogala, Dare Valič, Boris Cavazza in Janez Valjavec. Od preizkušenih igralcev nastopata v filmu Vera Pantič in Jože Zupan. Mladi igralci so bili v začetku pred kamero precej negotovi, toda kmalu so se sprostiti. Da bodo na platnu videti kot pravi partizani, skrbijo trije glavni sodelavci v ekipi, ki imajo sami partizanske izkušnje: režiser France Kosmač, snemalec France Cerar in asistent režije Mako Sajko.

Mladi igralci so vzel svoj prvi film zelo zares. Vsi zapovrstjo so se vestno učili jahanja in vsi zapovrstjo so pogosto s konja tudi zleteli na trda tla.

V filmu je vse avtentično, orožje je pravo partizansko orožje, sposojeno iz muzeja NOB. Staro kmečko pohištvo so izdelali nalašč za film. Ponarejeno pohištvo je na prvi pogled tako pristno, da bi ga zbiralec rad vzel za svoja. Nekatere rekvizite je bilo hudo težko dobiti. Znano je, da je moral Bulajić uvoziti mule iz Italije — rekviziter »Pete zaseda« pa je prevozil 1500 kilometrov, da je nekje na

PARTIZANSKI FILM: v njem se bo predstavila mlada generacija igralcev. Na sliki: Marjanca Breclj kot bolničarka Mija in Dare Valič kot načelnik štaba.

Primorskem odkril dve muli. Varčni blagajnik je visoke stroške za iskanje navadnih partizanskih mul s težkim srcem vpisal v knjigo izdatkov.

Videti je, da bo film, ki nastaja brez publicističnega hrupa, zanimiv — prvič zato, ker junaki filmov zgodbe niso na-

risani črno-belo in drugič zato, ker se bo v filmu predstavila skupina nadarjenih mladih igralcev. Se tretjič zato, ker lahko ta malce nevsakdanji partizanski film prinese uspeh njegovemu scenaristu Zupanu in režiserju Francetu Kosmaču. Presojali bomo lahko jesen.

BREZOBRESTNI KREDIT

brez porokov in menice

za samo 990 dinarjev

PISALNI STROJ

Stroje pošljemo takoj po prejemu pravilno izpoljenih in potrjenih obrazcev zaključnice IN PRVEGA OBROKA 90 DINARJEV.

Ostane plača kupec v 10 ENAKIH MESEČNIH OBROKIH.

Na zahtevo zainteresiranih pošljemo potrebne obrazce za kredit in tudi podrobna pojasnila.

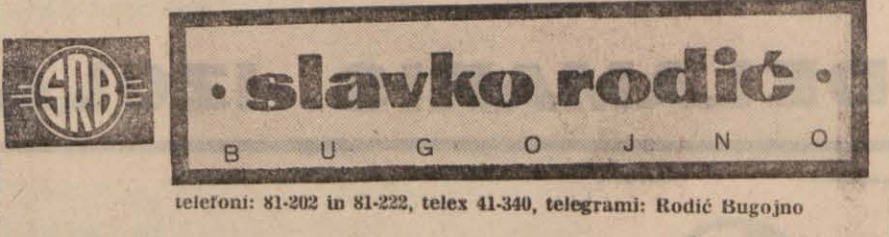
Nakup na kredit priznamo samo fizičnim osebam.

Za kredit niso potrebni poroki in menica.

Za gotovino pošljemo stroje

s povzjetjem takoj po prejemu naročila, po isti ceni.

ENOLETNO JAMSTVO

telefoni: 81-202 in 81-222, telex 41-340, telegrami: Rodić Bugojno

SPOMINI

KO ZVEZDA OKUSI SLAVO

Bilo je konec meseca januarja leta 1966. V veliki trgovini v Los Angelesu so ujeli žensko, ki je kradla. Ime ji je bilo Hedy Boies, stela jih je okoli petdeset in bila je še vedno zelo lepa. Izmaknila je obleko, ki je bila vredna 40 dolarjev, za dolar razglednic, ogrlico, ki je veljala 2 dolarja, rečečilo za ustnice za 7 dolarjev in še črtalo za oči za pol dolarja. V njeni torbici so našli tudi dva čeka. Bila sta izstavljena na njeno ime, v vrednosti 14.000 dolarjev.

Tako se je vrnila na prve strani časopisov: Hedy Lamarr, pred tremi desetletji najbolj kaščen simbol ženskosti. Hedy Lamarr, ki se niti ni utegnila opočiti od tega časčena.

O tem, kako so jo prijeli kot tatavo, pripoveduje sama: v svoji avtobiografiji, ki prihaja o resnici holivudske zlate dobe, in o resnici, ki jo je v sebi nosila njena zvezda.

Ce ste jo kdaj videli, si priključite v spomin dostojanstveno, nedosegljivo gospo z nežno poltjo; velike zareče oči, črni valoviti lasje, krhko, nedotakljivo telo, ki je v svojo razgaljeno belino napolnilo filmsko platno! Bil je to prvi »skandalozni film izpred vojne«: »Ekstaza».

Hedy se je v svoji knjigi, ne da bi to prav hotela, opisala kot precej neumno in zelo nesrečno bitje. Nesrečno, kar zadeva čustveno plat njenega življenja: prelesto, božansko dekle iz Evrope, o kateri je sanjalo na milijone moških po vsem svetu, je ljubilo moške, ki so jo žalili, izdajali, vsakdi je prišel konec že po nekaj viharjih mesecih. Prvi mož je bil Dunajčan Fritz Mandl, avstrijski magnat z orožjem; ravnal je z njo kot z jetnico. Drugi je bil Gene Markey, pisec filmskih scenarijev: ta

ji je obrnil hrbet že tistega dne, ko sta se bila vzela. Tretji je bil igralec John Loder, ki je imel navado vedno zaspati ob njej — ob tem kipu ženske privlačnosti. Potem je prišel na vrsto Ted Stauffer, lastnik restavracije v Acapulcu: ta jo je vzel samo zato, da bi privabil goste v svoj lokal. Sledil je tekaški industrialec, človek petroleja, Howard Lee: ta je hudo pretepal svojo ženo in se na koncu ločil od nje, ker da je bila preveč zaprtila. Zadnji je bil advokat Lewis Boies, ki je svoji ženi stal ob strani tako dolgo, dokler niso skopneli še njeni zadnji prihranki.

Ingrid Bergmanovi, v katere seneci je morala ostati, se je Hedy Lamarr v svoji knjigi maščevala tako, da je opisala neki dogodek, ki je za vlogo igralke iz švedske vse prej kot prijetno branje. Hedy se namreč spominja nekega sprejema v Goldwynovi hiši, na katerega je Bergmanova prišla v spremstvu svojega moža Petra Lindströma in režiserja Roberta Rossellinija. Igralka da je svojega plašnega moža kar pustila sedeti samega na divanu, sama pa se je z italijanskim režiserjem stisnila v kot ter koketirala z njim. Potem se je, ves čas držeč Rossellinija za roko, približala možu in mu

reka: »Daj mi ključke od stanovanja, midva z Rosselinijem odhajava.« Lindström, rdeč kot rak, tako pač piše Hedy, je svoji ženi brez besed izročil ključke, in le-ta je, veselo pozdravljajoč vse prisotne, zapustila skupaj s svojim italijanskim spremljevalcem gostitelje in gostijo. Za seboj je pustila dokaj temnozračno, kajti Hollywood je bil rad, vsaj navidez, spodoben ...

Knjiga Hedy Lamarr o Hedy Lamar ima naslov: »Ekstaza in jaz«. In kar je res, je res: velična ameriškega filma v njej kar uspešno drsijo nizdol ... Hedy jim neusmiljeno skube pomembnost. Pred nami je veliki Charlie Chaplin s svojim velikim kompleksom, da je majhen; pokojni režiser De Mille (»Deset zapovedi«) s svojo že občutno natančnostjo; pa John Huston, nor na poker; in še cela vrsta velikih igralcev, katerih imen nam sicer ne zaupa, so pa vsi po strani pijanci, presušniki, seksualni maniki, slabomneži.

Erolu Flynnu posveča avtorica v svoji knjigi dve strani: opisuje njegovo hišo, polno skrbitih odprtin v zidovih in stropih, skoci katere je bilo moč opazovati cenjene geste v njihovih najbolj intimnih trenutkih. Tako so nekega večera lahko vsi Flynnovi gostje skriti opazovali neko italijansko igralko, znano po svojih oblinah, kako se je pripravljala na družno spanje ... Pri rodoživem Flynnu so uprizarjali tudi lov na skrivnomno oblačena dekleta. Plen je bil potem lovcu izročeno na milost in nemilost. Hedy pravi, da se je takega lova nekdo udeležila tudi Marilyn Monroe.

Hedy Lamarr je v Hollywoodu, tako pravi, zaslužila približno 30 milijonov dolarjev. Toda igralka žal ni imela smisla za gospodarjenje, kakršnega so imele njene poklicne kolegice, ki so svoje milijone značne vedno že tako obrnili, da so iz njih nastajali novi.

EKSTAZA IN JAZ: Hedy Lamarr pred tremi desetletji

Tako Hedy pripoveduje, kako zelo revno je živel zadnja leta, kako je bila včasih celo lačna. Kako so jo možje, ki so jo včasih ljubili, pozabili. Njena dva otroka, ki ju je imela z igralcem Johnom Loderjem, živita daleč od nje. Psihiater se trudi, da bi jo ozdravil od kleptomanije (redno je izmikala stvari v velikih trgovskih hišah) in obupa. Pri 51 letih, kolikor jih šteje danes, je ameriški film, ki se vedno najde delo za prav toliko stare igralke (Doris Day na primer) ali pa za celo starejše (Joan Crawford), ne mara več. Kmalu potem, ko so jo zaprli zaradi tatvine, ji je producent Joe Levine, ki ji je bil prej ponudil vlogo v nekem svojem filmu, dal odgovor. Tako je Hedy začela pisati svojo avtobiografijo, da bi zaslužila toliko, kolikor potrebuje človek za to, da lahko dostojno živi.

Vendar pa Hedy Lamarr, ki je kupila svojih hčer poročeno darilo z denarjem, prisluzhen s prodajanjem znamk, še vedno z ljubeznijo in s hvaležnostjo v srcu misli na tista svoja srečna leta, ki jih je mislila preživela v Hollywoodu. Takole piše: »Zvezda, to pomeni imeti pred nogami ves svet in vse ljudi sveta. Zvezda ima lahko vse: če pa si česa vendarle ne more kupiti, se vedno najde kak mož, ki ji kupi. Vsi jo obojujejo. Vsi se trudijo, da bi se ji kako približali. Potem ko je okusila slavo, je zanj vse drugo revščina.«

TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA TEDESKA TRIBUNA

ZSSR STALINOVE ŽELJE

Stalin je leta 1943 zahteval Sicilijo, Istanbul in Gibraltar, ki bi SZ rabili kot polvojne baze v Sredozemlju. Tako pravi ameriški novinar Walter Trohan, ki je bil v zadnji vojni dopisnik v Severni Afriki.

Kmalu za tem, ko so se zavezniške čete izkrcale v severni Afriki, naj bi bil nekdo sovjetski diplomat poklical ameriške in britanske politike ter jim postavil nekaj nepričakovanih zahtev. Prva zahteva, tako trdi Trohan, je bil Istanbul, kjer bi SZ lahko iz Crnega morja prišla v Sredozemsko. Druga zahteva je bila Sicilija. Angličani so tu nasprotovale, češ da se tudi sami zanimajo za Sicilijo. »Nič za to, zadovoljimo se tudi s Sardinijo,« je baje dejal sovjetski diplomat. Toda tako kot pri prvi zahtevi so Angličani tudi tu rekli ne, češ da se morajo prej posvetovati z vlado. Tretja sovjetska zahteva je bil Gibraltar, ki je za Angličane izgubil strateški pomen, odkar so dobili severno Afriko. Zakaj bi bil pa pomemben za SZ? So se menda vprašali Angličani. Sovjetski diplomat naj bi bil odgovoril, da bi oni z orožjem zasedli se nekaj zalozit. Tu so poslegli vmes Američani, ki so vse tri sovjetske zahteve odločno zavrnili.

O Istanbulu, italijanskih otokih in Gibraltarju ni nihče več govoril in tudi na konferenci na Jalti leta 1945 je SZ ostala prazen rok, kar zadeva Sredozemlje.

Koliko je v vsem tem resnice, se ne ve, kakor se še dolgo ne bo izvedelo za vse Stalinove načrte in apetite, zlasti ne, ker v Sovjetski zvezi zelo neradi govorijo o njem.

ZR NEMCIJA KIESINGER PROTI 'STARCEM'

V Zahodni Nemčiji bodo prihodnje leto volitve in politiki že stopajo na plan s svojimi stališči, ki naj bi jim pridobila čimveč volivcev. Kanceler Kiesinger se je ob ukinitvi carin v okviru EGS (Evropske gospodarske skupnosti) kar dvakrat oglašil in se zavzel za hitrejšo pot do združene Evrope. Njegov cilj očitno ni je gospodarsko marveč tudi politično enotna Evropa, ki pa ji nasprotuje glavar iz Elizejske palače v Parizu.

Kiesinger je nedavno pred 250 novinarji udaril po »mandarinah in starcih«, ki ne bodo nikdar ustvarili Evrope. Kot mandarinne je označil tehnokrate iz komisij EGS v Bruslju, ki so po njegovem očitno največ krivi za to, da se evropska ideja čisto secefrana. Koga je mislil s starci, pa ni natančneje povedal, toda prav gotovo je mislil na koga, ki je starejši od 64 let, kolikor jih ima sam. Sicer pa o Franciji nič slabega: »Vem, da so tudi v Parizu prepričani, da ne moremo delovati ločeno, in čeprav gre za težaven proces, ne smemo odnehati.«

Kanceler meni, da je skrajni čas, da se

KANCLER KIESINGER — niso mu všeč »nekateri starci«

zopet sestanejo šefi evropske šesterice, ki so se zadnjikrat zbrali ob deseti obletnici rimskih sporazumov 30. maja lani v Rimu. Takrat so se dogovorili, da bo nov sestanek na vrhu še pred koncem lanskega leta, vendar tega srečanja ni bilo.

Kiesinger meni, da bi tak sestanek vzbrazil pozitivno injekcijo delu skupnosti in pokazal javnosti, da države šesterice preveva hotele po nadaljnjem razvoju Evrope. Toda ekonomski novineke se

zdi Kiesingerju očitno predlog: »Najti moramo način, da se bomo kdaj pa kdaj sporazumeli o možnosti skupne akcije v zvezi s svetovnimi problemi.« je izjavil v intervjuju drugemu programu nemške televizije. »Evropejci se morajo sestajati, morajo skupno ukrepati, da bodo lahko vplivali na svojo prihodnost.« Sicer nič novega, za to so se zavzerali in ukrepal že drugi pred njim, toda treba je pač misliti na volitve.

V Parizu niso povedali, kaj mislijo o Kiesingerjevih izjavah. Sicer pa se bosta lahko o tem de Gaulle in Kiesinger pomenila osebnosti, ko se bosta kot vsako leto, sestala septembra. Doslej so bili ti sestanki navadno bolj hladni kot ne.

VELIKA BRITANIJA WILSONOVA NASLEDNICA?

Ce bi jutri Harold Wilson odstopil kot ministri predsednik Velike Britanije, bi imela mnogo možnosti, da prevzame njegovo funkcijo ženska. Uredniki »Sunday Timesa« so izvedli med sto laburističnimi poslanci anketo, ki je pokazala, da bi pobrala ministrica za delo in produktivnost Barbara Castle. 32 odstotkov glasov nasproti 38 odstotkov Royja Jenkinsa, finančnega ministra laburistične vlade. Notranji minister James Callaghan je dobil 20 odstotkov, obrambni minister Dennis Healey pa 6 odstotkov. Čeprav je trenutno Jenkins po odstotkih pred Barbaro Castle, bi

BARBARA CASTLE — Wilsonova naslednica

imela pri volitvah ministrica več možnosti za zmago, ker bi se zdel mnogim finančni minister Jenkins za odgovorno funkcijo ministrskega predsednika premlad. Ima namreč šele 48 let. Anketa pa nikakor ne

pomeni, da je Wilsonov položaj že močno omojan in da mu lastra stranka ne znaupa več. Vsi opazovalci se strinjajo v mnenju, da bo največji položaj nastopil za Wilsona šele ob koncu letosnjega leta in v začetku prihodnjega. Če se do tedaj gospodarski položaj države ne bo izboljšal in se bo na letnem kongresu laburistične stranke pokazal med člani globok razkol, bo postajalo vprašanje njegovega naslednika res zgodbe.

LR KITAJSKA GRENSKA ŽETEV

Po mesec dni trajajočem deževju so reke na jugu Kitajske narasle v besneče veletoke in preplavile velike površine rizevih polj. V Kvantungu je več kot pol milijona ljudi poskusilo zadržati dereče valove Biserne reke. Medtem ko so kmetje, politični delavci in vojski utrjevali nasipe, pa je narasla reka mimo njih nosila grenke sadike drugačne katastrofe: na stotine trupel njihovih rojakov.

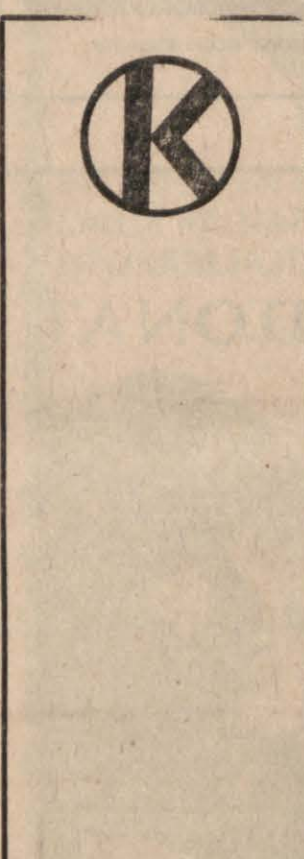
Približno trideset trupel je voda zanesla do obal Hongkonga in Macaa. Vsa po vrsti so nosila znamenja nasilne smrti. Večina mrtičev je imela zvezane roke in noge, nekaj jih je bilo ustreljenih, nekateri pa so bili tako izmaknjeni, da je bilo nemogoče določiti njihov spol. Trupla so jasno potrdila mnenje nekaterih politikov, ki že dalj časa sumijo, da je letnja

NOVO

**pakirana
v
posodicah**

DELAMARIS IZOLA

**ZA
SONČENJE**
Delial
KREMA, MLEKO, SPRAY OLJE, SPRAY PENA
KRKA - Novo mesto
V SODELOVANJU Z BAYER LEVERKUSEN

SLOVITI ČEŠKOSLOVAŠKI TEKAČ GOVORI ZA TT O SEBI IN DRUGIH

ZATOPKOVO JABOLKO-VIŠNJA

»Kako sem si zlomil roki?« Emil Zatopek se je široko nasmeljal, hkrati pa tudi bolesto raztegnil lice, tako da je bil videti kakor na tisočih posnetkih iz tekmovalne kariere. »Saj veste, da sem polkovnik češkoslovaške armade. Kot tak delam v oddelku za telesno vzgojo. Moja skrb ni vzgoja rekorderjev, marveč se ukvarjam s problematiko splošne telesne priprave naše vojske. Tako sem bil tudi na nekem testiranju padalcev. Ko je bila naloga končana, sem se razgledal po okolici in zagledal višnjo, ki se mi je zdela izredno vabljliva...«

Seveda sem takoj vprašal domačine, če bi mi dovolili poskusiti kakšen sadaž.

»Samo izvoli, Emil!« so prikimali. In tega si nisem pustil dvakrat reči. Takorekoč v hipu sem že bil na drevesu. Ne da bi bil kdo ve kako požrešen. A lepa višnja sredi narave je pač nekaj posebnega. (S sadjem so sploh zmeraj zapeljivali — glej Evino jabolko). Izbral sem si torej ostarelo drevo, na katerem je bilo nekaj lepih višenj, sicer pa so veje v glavnem že polomljene in nazobčane.

Višnje so mi zares tekale. Bil sem pri šestih ali sedmi, ko so me poklicali. Vozilo, s katerim naj bi odpotovali, je bilo že pripravljeno.

»Emil, pohiti!« sem zaslišal.

In tedaj se je zgodilo. Da bi izgubil čimmanj časa, sem skienil kar seskočiti z drevesa. Ker je vejeve dovoljevalo samo skok nazaj, sem se pač moral spustiti v neznanje. Imel pa sem smolo. S hladnično sem se zataknil ob nek ostank veje in namesto na noge letel na

zemljo s hrbtom naprej. Instinktivno sem padec skušal omiliti z rokama, kar pa je bilo za moje kosti očitno preveč. Niti ena roka ni vzdržala. Ena podlaktica se je zlomila dvakrat, ena vsaj samo enkrat. Pogled nanju ni bil niti najmanj privlačen in moje razpoloženje tudi ne. A zdaj je že vse pozabljeno. Še mesec dni bom moral nositi mavce, če pa bom poslej višnje še obiral, pa še ne vem. To se bom bržčas odločal zmeraj sproti.«

Tako duhovit, hkrati hudomušen je v razgovoru največji tekač vseh časov Emil Zatopek, ki je bil tudi med gledalci na nedavnem atletskem dvoboju CSSR: Jugoslavije v železarskem metecu Trinecu blizu poljsko-češkoslovaške meje. Spremljal je ženo Dano, ki je sicer ena izmed vaditeljic ženske reprezentance CSSR.

TEKMECI — S TREBUŠKOM

Emil se pravzaprav ni dosti spreminil od časov, ko je bil na višku slave. Takrat je bil sicer mnogo redkobe-sednejši in bolj zaposlen sam s seboj, vendar pa je tako po vedenju kot tudi po izgledu ostal tak kot je bil.

— Ali še tečete, še kdaj potrenirate? sem ga vprašal.

»Ne, redno nič več. Seveda pa kdaj pa kdaj stečem, če se mi zljubi. Zlasti z vojaki. Sicer pa se mi to tudi pozna pri postavi. Ko sem se pred nedavnim srečal s starim prijateljem in tekme-cem Belgijcem Gastonom Reiffom, sem opazil, da ima že kar ličen trebušček. In da ne govorim o sovjetskem šampionu Kucu, ki je že čisto zavaljen.«

Zatopek je bil v elementu. Skoraj da ga ni bilo več treba spodbujati s vprašanji.

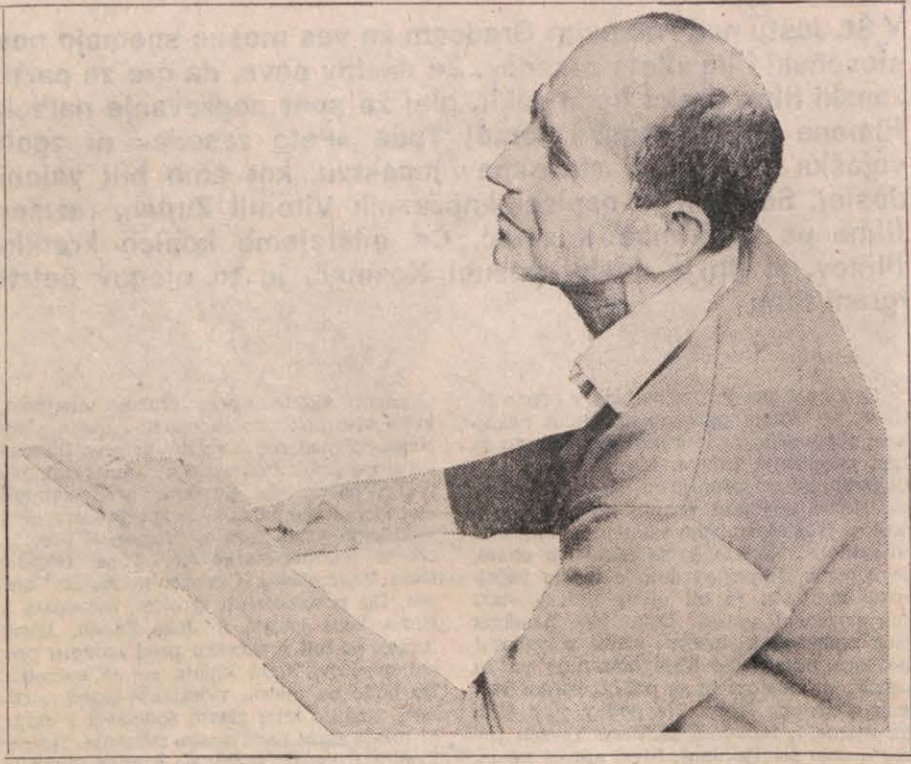
»Če bi še danes vzdržal tek na 10.000 m? Ze, že, čas pa seveda ne bi bil tak kot nekoč (Zatopek je z 28:54,2 iz leta 1954 še vedno rekorder CSSR). Mislim pa, da bi še vedno za 10 km ne porabil več kot 35 minut.«

Kako pa gledate na splošen položaj v tekih na dolge proge v svetu?

Spet se je široko nasmehnil.

Emil Zatopek med razgovorom z dopisnikom TT in v svojem značilnem slogu

»Da, časi so se spremenili. V vrsti elementov. Geografsko in psihološko?«

— Geografsko in psihološko? — Da, najprej geografsko. Vidite, nekoč je bila Evropa povsem vodilna v tekih na dolge proge. Pred vojno in tudi po njej. V Ameriki in Avstraliji, kjer je bil standard višji, se namreč nihče ni hotel ukvarjati s to težavno panogo. Zdaj pa je avtomobilska manija zajela Evropo in zmeraj manj je tu ljudi, ki bi hoteli teči na dolge proge. Američani in Avstrijci, (z njimi pa tudi Afričani — vendar po drugi poti), pa so šele zdaj odkrili tek. Nenadoma je tam postalo moderno teči ure in ure in to se zdaj pozna tudi pri rezultatih. Zmag valjeni Evropejci so v olimpijskem Tokiu doživeli popoln polom, saj je zlata odšla v ZDA, srebrna kolajna v Tunizijo, bronasta pa v Avstralijo. Kar zadeva psihologijo, pa je takole: Ko sem bil še sam svetovni rekorder in s tem prvi favorit na največjih tekmovalnih, torej tudi olimpijskih igrah, so bili tekmeči izredno spoštljivi do mene. Prav kakor da sploh ne bi zmogli korajže, da bi me poskušali premagati. Vljudno so mi pri startu zmeraj odstopali mesto v prvi vrsti, ko pa se je tek razpletal, je bilo popolnoma jasno, da bom prevzel vodstvo. Ker sem bil vedno na čelu, se me je oprjel vzdevek »lokomotiva«, konkurenti pa so bili »vagončiki«, saj so se samo »obešali« name. A brž ko sem malo potegnil, so vagončki odpadali — drug za drugim. Zdaj pa je take idilije konec. To je, recimo, najbolj izkusil sedanjí svetovni rekorder v teku na 10.000 m Avstralec Ron Clarke na zadnjih olimpijskih igrah. Tam ga ni nihče izmed tekmecev pričakal kakor mene. Nasprotno: vsak ga je hotel premagati. In tako je bil Ron namesto v najboljšem, v najslabšem položaju. Okrog sebe je imel same — sovražnike.

tati povsem presenetljivi. Če pa bi šlo vse normalno, tedaj se mi zdi, da imajo največ možnosti le Clarke in Afričani.

— Kako, da s takim prepričanjem govorite o dopingiu?

»Dokazati sicer ne morem ničesar, človek pa je marsikaj opazi. Kako je na primer mogoče, da je nek tekač povsem zdrav pred tekom in po njem, samo malo kasneje pa popolnoma »uničen«. Pa tudi razne čudne bolezni, ki so jim čedalje bolj izpostavljeni vrhunski športniki, dajo misliti. Sicer pa: kontrolirati bo treba, pa bo...«

Ob koncu razgovora je Emil Zatopek obujal spomine na Slovenijo. »Čudovita dežela je to. Natančneje sem jo spoznal med festivalom športnih filmov v Kranju oz. na Bledu pred letoma. Bohinj, Vintgar, Bled — kakšni biseri so to! Seveda bi spet rad prišel k vam, toda letos — sišal sem, da bo spet festival — bržčas ne bo možnosti za to. Za september sem namreč že sprejel povabilo za obisk na Finskem, oktobra pa sva z Dano povabila na olimpijske igre v Ciudad Mexico.«

x x x

Srečanje z Emilom Zatokom je bilo zares prijetno. 45-letni šampion je tako iskrliv sogovornik, da bi se bil užitek z njim pogovarjati ves dan. A kaj, ko je čas vendarle zmeraj omejen. Tudi pri dolgoletnih...

EVGEN BERGANT

CLARKE JE TVEGAL PREVEČ

Res pa je tudi, da si je preveč dovoljeval. Zdaj, ko so moči tako izenačene, ni več mogoče startati na vseh progah. Nekeč je to šlo in Helsinki 1952, ko sem osvojil vse tri zlate košarice — v tekih na 5000 in 10.000 m, pa še v maratonu — so dokaz za to. Zdaj pa je enakovrednih tekačev toliko, da se je treba odločiti pač za eno preizkušnjo. Clarke pa je šilil na vse proge in se tako moral zadovoljiti z eno samo bronasto košarico, čeprav je sicer nedvomno najboljši izmed vseh tekačev, le v fíníšu ni dovolj močan.«

— Ali potemtakem napovedujete, da bo zmagal vsaj letos v Mehiki?

»Zmagovalec olimpijskih preizkušenj pa je zelo težko napovedati. Ne samo zaradi izenačenosti kopice najboljših, marveč tudi zaradi tega, ker se zdi, da je čedalje več tekačev, ki se poslužujejo dopinga. Če v Mehiki ne bo stroge zadrževne kontrole, bodo lahko rezul-

TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA

ska kulturna revolucija postala nasilnejša in bolj krvava kot kdajkoli v teh dveh letih in pol, kolikor že traja. Po kratkem, razmeroma mirnem obdobju, so se po kitajskih mestih spet razpijale boji med velikimi, oboroženimi skupinami. Pred dnevi je celo maoistično glasilo Wen Hui Pao priznalo, da so razredni sovražniki že začeli obmetavati s skledami, zamkami in steklenicami. Svojit predstavnikom so nemudoma pohitili na pomoč pripadniki »Rdeče zastave«, ki so vdrlí v konferenčno dvorano oboroženi z lesenimi palicami, železnimi drogi in noži, sledili pa so jim člani »Vzhodnega vetra«, ki so prinesli s seboj posode, napolnjene z žvepleno kislino, in zažigalne bombe. Bataljon vladnih čet je sicer poskušal iztirati okolico, toda pripadniki »Vzhodne-

ga vetera« so prebili obroč, politi poslopje z nafto in ga zažgali. Vladni vojski so nato začeli na slepo streljati v množico, in ko se je spopad končno nehal, je bila bližnja bolnišnica nabito polna ranjenecv.

Krvavi nemiri bi ne bili mogli vzplamteti ob bolj neprimernem času. Na severu je deželo opustošila suša, na jugu poplave. Na Kitajskem pa potrebuje vse moči, če hočejo rešiti vsaj del žetve pšenice in riža. V Sanghaju baže že zdaj primanjkuje riža, po vsej deželi pa olja in mesa. Do konca leta bo položaj, kakor ocenjujejo opazovalci še huji, vendar ne bo dosegel krize iz leta 1958. Seveda pa bo slaba žetev močno vplivala na vsjo ki-tajsko gospodarstvo in bo po vsej verjetnosti postala tudi pomembna prčina v političnem boju med Mao Ce Tungom in njegovimi nasprotniki.

ZDA EKSPLOZIJA NASILJA

Po umoru senatorja Roberta Kennedya je ZDA še bolj preplaval val nesmi-selnega nasilja. Agencija Associated Press je v sedmih dneh našla 199 žrtv, ki so se zgrudle pod kroglami sodržavljanov. Javnost je zlasti pretresla vest o streljanju v newyorškem Centralnem parku.

Dvainsitridesletni uradnik Angel Angelov se je skríl v javno stranišče v Centralnem parku na Manhattanu. Ko je ští-

riindvajsetletna Lilah Kistler, ki je peljala svojega psa na sprehod v park, stopila v stranišče, jo je Angelov ubil s strelom iz svojega revolverja kalibra 45, nato pa splezal na streho in začel načrtno obstreljevati pešce, ki so se zadrževali v okolični otroškega igrišča, pri čemer je hudo ranil osemdesetletnega starca. Matere so kričale otroke, dokler 100 policistov ni obkloplilo stranišča in poskušalo onesposobiti podivjanega strelca. Bitka, v kateri sta bila ranjena dva policista, je trajala več ko uro, dokler se enemu izmed policistov ni posrečilo splezati na drevo Angelovu za hrbtom, od koder ga je podrl z dobro merjenim strelom.

V umazanem stanovanju Angelova je policija našla fotografije Hitlerja, Goebelsa in Göringa. Angelov, ki je po rodu Bolgar, je leta 1965 dezertiral iz bolgarske vojske, pobegnil v Grčijo in se leta 1966 nasešil v ZDA.

VIETNAM GENERALLOVI SPOMINI

Malo je mož, ki bi Vietnam poznal tako dobro kot general Navarre, heroj iz druge svetovne vojne, ki je pozneje vodil operacije proti Vietnamu do padca Dien Bien Fuja leta 1954. Dve leti kasneje se je Navarre, zagrenjen zaradi francoskega poraza, umaknil iz aktivne vojaške službe in začel kot civilist pisati svoje spomine. V knjigi »Agonija Indoki-

nes pripisuje krivdo za izgubo Vietnamu francoskim politikom.

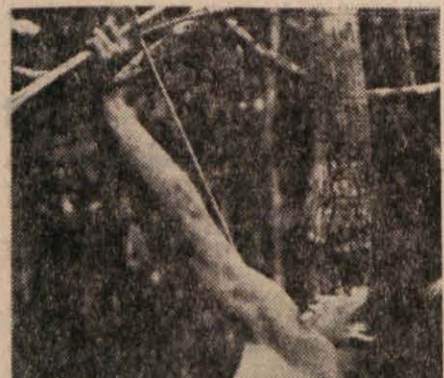
To, kar bivši general imenuje »družba Indokinjska vojna«, je po njegovem mnenju mogoče rešiti bolj zadovoljivo. Severni Vietnam si, po njegovem mnenju, nihče ne želi bolj od mirovnih pogajanj. Navarre ni prepričan, da bi po uspešnem zaključku pogajanj in morebitni združitvi Severnega in Južnega Vietnamu avtomatično prišlo do protikrajse vietnamske vlade. »Nacionalizem je v Vietnamu trdno zakoreninjen. Vsi njihovi narodni heroji so možje, ki so se bojevali proti kitajskim zavojevalec«, pravi.

BRAZILIJA Z LOKI PROTI MITRALJEZOM

V brazilske državi Rio Grande do Sul so se Indijanci uprli in zagrozili z vojno belim priseljencem. Oboroženi so z loki in puščicami. To je prvi organiziran upor brazilske Indijancev, ki jih belci že leta brezvestno iztrebljajo.

Združilo se je 900 bojevnikov iz plemena Kaiganga in 48 Indijancev nekoč močnega plemena Guarani, ki je šlo 1200 ljudi. Uprli so se sedmim belim družinam, ki neusmiljeno krčijo gozdove z dragocinim lesom, edino rečjo, ki domačinom prinaša kruh. Če se belci ne bodo pobrali, bodo Indijanci s svojimi loki postavili po robu mitraljezom.

V Braziliji nista samo ti dve plemení

INDIJANCI — z loki nad bele osvajalce

tako zdesetkani. Plemo Bororo, ki je veljalo za osvobodilno, ponosno ljudstvo, šteje sedaj le 92 ljudi, pa še te razjedata tuberkuloza. Ze več kot 20 let nekaj belih družin sistematsko uničuje domačine, da bi se lahko polastile njihove bogate zemlje.

ZR NEMCIJA NACISTIČNE POŠASTI

V Münchnu, na Romanstrasse 60, je sedež filmske družbe National Film GMBH. Vrata so tu vedno zaprta in telefon 571914 se nikoli ne oglasi. To filmsko družbo so ustanovili pred letom dni z namenom,

da bi v Španiji snemala filme, ki bi pozdigovali SS in nacistični boj. Družba pravi, da bi tako pokazala svetu subjektivno sliko Nemčije, njenega ljudstva, mentalitete in njene veličine.

Rehabilitirati naj bi ugled Rudolfa Hessa, smučarika in pionirja evropske skupnosti. Letalski general tretjega Reicha Ulrich Rudel naj bi postal zna nemško mladino vzor patriotov. Toda ravno mladina, tako lepo vzpodbujena, se je odzvala s temi besedami: »Taki filmi, gledajo za tem, da bi obudili stare nacionalistične pošasti.«

Do sedaj so v Nemčiji snemali le antinacistične filme. Ali bodo sedaj pričla filmskem razcvetu epopej, kjer bi esesovci iz Oradoura ali pa rablji iz Auschwitza igrali simpatične junake? Večina Nemcev tega ne verjame. Saj so še vedno na indeksu filmi nacistične propagande iz leta 1940. V Münchnu dvomijo, da bi lahko spet zgoreli že 23 let požašeni plamen.

JAPONSKA ČAS ZACELI VSE RANE

Na vrhu Suribajaha na otoku Iwo Jima, skoraj na istem mestu, kjer so v drugi svetovni vojni ameriški marinci razvili zastavo svoje domovine, je pred dnevi zavihrala japonska zastava. Po 23 letih

REZERVIRANO ZA TOFA

PESEM POLETJA 68 - POJEMO DAN ZA DNEM

● Nedelja — Sarajevo—lilidža — Na bosanskih cestah nisam, na cestah so tudi buldožerji. Izvedli smo neplaniran test brez inženirjev revije Avto: kaj se zgodi, če se ford taunus 17 m zaleti v buldožer?: Buldožerju se ne zgodi nič.

Toda buldožerji so tukaj za lepšo prihodnost voznikov motornih vozil. Čeprav je bila nedelja, je bila cesta nad penečo Neretvo eno samo delovno mesto. Bosanci, ki so letos razpisali ljudsko posojilo za izgradnjo svojih cest, so se lotili dela brez kongresov in simpozijev.

Če bi bil tedaj v Zagrebu, bi lahko napisal imenitno reportažo. Zal pa se sedaj ni zgodilo nič. Nič se ni zgodilo, čeprav je prišel Vice Vukov. Kaže, da so Zagrebčani že precej navajeni nanj. Ves dan sem bil v hotelski sobi in sem pisal superlative »pesmi poletja«.

jetno mi je bilo, ko sem videl, da ga berejo celo moji kolegi in drugi člani iz naše karavane, ki mimogrede povedano, sploh ne znajo slovensko.

Za dober časopis tudi jezik ni ovira. »Beži,« me je opozoril kolega iz Beograda.

»Jaz? Zakaj?«
»Arsen te išče.«

»Mene? Zakaj bi bežal? To je pa ja lepo, če me išče Arsen.«

»Išče te, ker si napisal njegovo izjavo, češ, da ne bo več nastopal pred tako nevzgojeno publiko, ki ne glasuje za njega...«

»Kdo ti je to rekel!«
»Nekdo se je zadržal za mojim hrbtom.«

Toda to ni bil tisti lepi, milozvočni glas, ki ga poznamo z gramofonskih plošč, pa čeprav je bil od princa naše zabavne glasbe — Arsena Dedića.

»Kje sem jaz to rekel?« je zarenčal vame. (Ali ni škoda, ko zna tako lepo peti!).

»V Hercegovnem,« sem zagostolel jaz.

»Kdaj?«
»Na koncertu.«

»Kdo je to rekel?«
»Ti.«

Vmes je bilo še malo folklorne in jaz sem rekel Arsenu, naj raje varčuje z glasom, ker ga bo večer potreboval na koncertu.

»Toni! Razočaran sem nad teboj.«

»Zelo žal mi je!«
»Tožil te bom!«

Jaz pa v jok.

Viđite, tako sem se zameril Arsenu. Toda med pevci sem si pridobil sedaj nekaj novih prijateljev. Zal mi je Arsen, saj je dober pevec, le slava ga je preveč zmešala.

Bolj kot Arsen pa so bili ta večer stabe volje organizatorji, ki so v strahu pred dežjem preselili koncert v kristalno dvorano hotela Kvarner. Tako je, če dva tisoč gledalcev ostane zunaj, kjer ves večer snoh ni deževalo. Po koncertu je bil Arsen vendarle malo potolažen. Bil je vesel, ker je bil pred Djordjem Marjanovićem in malo manj vesel, ker je bil za Vice Vukovom. Vice pa sedaj že krepko vodi.

● Portorož, petek

»Samo da smo došli u Sloveniju, nema više rupela je rekel naš sofer, ko smo na republiški meji iz vasi Rupe zapeljali v okrilje socialistične republike Slovenije. Njegova izjava je bila sicer dvosmiselna, cesta do Hrpalj pa vseeno ni bila gladka.

Gladka je bila sela od Kozine dalje, kjer so jo pravkar popravljali.

V Portorožu je bilo vse nared.

Tudi sonce in tudi natakariji. Jaz sem se ocedil od važnosti...

Moji rojaki vsa bodo nad vse bratsko pričakali sem ves čas trdil pevcem.

Proč z iluzijami, ampak mene so nekateri člani našega popevkarskega svoda vseeno malo čudno gledali.

V Portorožu so karavano »Pesem poletja 68« pričakali s cvetjem in osli. Naložili so pevce na okrašene osličke in silno imenitno so bili videti na majhnih škripajočih tronih.

O resnici renomiranega pregovora »Slovenec Slovencu volka bi nas lahko spet pripravil« edina slovenska predstavica v karavani »Pesmi poletja«.

Alenka Pinterič je bila navzlic rodne mu okolici in domačemu občinstvu zadnja. Se teže je bilo najbrž Lado Leskovarju. On je celo našel za Portorož tekst svoje pesmi »Tanja« prevedel v slovensščino, čeprav je njegova popevka tudi po imenju drugih zelo dobra, je bil Lado vendarle zadnji med pevci krepkejšega spola.

Mile slovenske duše so se tudi to pot navdušile nad pesmijo Vice Vukova »Darovi za vse otroke, močno pa je vrgla tudi čustvena pesem Ivica Serfežija »Ko ti vsi obremjo hrbet, poišči mamó.« Ivica je bil namreč presenetljivo drug. Djordje Marjanović se je vseeno prebil na tretje mesto, pa čeprav je bil tokrat brez svojih zvestih »Djokistov«. Djordje Marjanović je rekel, da je slovensko občinstvo odlično.

Alenka in Lado pa najbrž mislita drugače.

TONE FORNEZZI

Ker je Zagreb še vedno glavno mesto socialistične republike Hrvatske in ker se torej ni zgodilo nič posebnega in torej iz Zagreba nimam sporočiti nič posebnega, sem napisal nove superlative »pesmi poletja 68«:

Najlepši — Vice Vukov, če ne bi bilo Ivica Serfežija!

Najoriginalnejši — Tom Jones.

Najbolji pevec — Mario del Monaco (bolje, da se razburja Mario del Monaco kot pa Djordje Marjanović).

Najdragocenejši — Arsen Dedić, zlasti za Arsena Dedića.

Najbolj šarmanina — vse štiri pevke, Nada, Loka, Gabi in Alenka.

Najbolj elegantna — vse štiri.

Največkrat »menjeno« ime — Vice Vukov, Djordje Marjanović in Johnny Walker — vodi Johnny Walker.

Najboljša pesem — Natalie, je pa tudi nekaj še bolj originalnih.

Najbolj zaželena — kosovska devojka (ampak samo na bankovcih zelene barve).

Zvečer je bil koncert v Šalati. Vice Vukov je Zagrebčan.

Trikrat lahko ugrabite, kdo je zmagal v Zagrebu?

● Sreda — Opatija

Vožnja od Zagreba do Opatije nas je veljala tri ure in tri tisoč dinarjev. Tri ure smo porabili za vijugasto cesto, tri tisoč dinarjev pa za milijonko. Rekel je, da smo vozili prehitro.

Naš sofer je Blagoje Ilić, sicer novinar iz Express — Politike, katerega kar naprej žremo, da vozi prepočas. Milčnikov opozorilo je vzel za kompliment in je smehljaje plačal globo. Prepričan sem bil, da bi mu dal tedaj najraje napitnino...

V Opatiji nas je čakalo razočaranje. Človek se pa res na naš turizem ne more nikoli zanesti.

Padal je namreč dež, nebo je bilo tmurno, bilo je oblačno, hladno in sploh so bili imenitni pogoji, da smo lahko dokazali, da smo junaki današnjega časa.

Odično smo se spopadli z največjim človekovim sovražnikom.

Ta večer ni zmagal niti Vice Vukov, niti Djordje Marjanović in tudi Alenka Pinterič ni bila zadnja.

To pa zato, ker ni bilo koncerta, ker je bil prost dan.

P. S. — Če kdo slučajno ne ve, naj mu povem, da je alkohol največji človekov sovražnik.

● Četrtek — Opatija

Ze v zgodnjih jutranjih urah sem bil veselo presenečen. Ko sem v trafiki sredi Opatije hotel kupiti TT, mi je prodajalka rekla, da je bil že pred eno uro razprodan.

Pa je res lepo biti v službi pri takem časopisu, za katerega se ljudje skoraj dobesedno tepejo. Se bolj pri-

● Ponedeljek — Banja Luka

Banjalučka je najbolj znana po tem, da nima niti banje, niti luke. Mene je bolj pretreslo to, da banje ni bilo niti v hotelu in sem se tako po milih volji kopal v lastnem znojju. Zjutraj sem imel ošpice.

Ampak vmes je bila še noč in večer in luna in mila pesem milih strun. (Krucifiks!audon!)

Zvečer nisem šel na koncert, ker znam že vse pesmi na pamet in sem si vzel dopust. Po pravici povedano sem sicer imel vnetje ušes, ampak tega nisem nikomu povedal, da se ne bi zameril vsem pevcom. Lahko bi se kdo čutil prizadet.

Noč je bila zelo pestra.

Jasju četri konja debela, jasju preko Begeja...

Tik pod mojim oknom se je ciganski orkester trudil igrati neiganske pesmi in jaz sem se z njimi trudil, da bi zaspal.

Gorje mu, kdor v nesreči biva sam...

Ampak jaz nisem bil sam. Nisem bil sam v postelji. Bilo nas je več!

Prekletol!

Malo prej sem prečital v hotelskih navodilih za goste, da je strogo prepovedano voditi v hotel domače živali. Z menoj je preživelo noč tudi nekaj bolh. Ampak ne vse. Zjutraj sem imel na prsih in še marsikje rdečkasto pikčast vzorec!

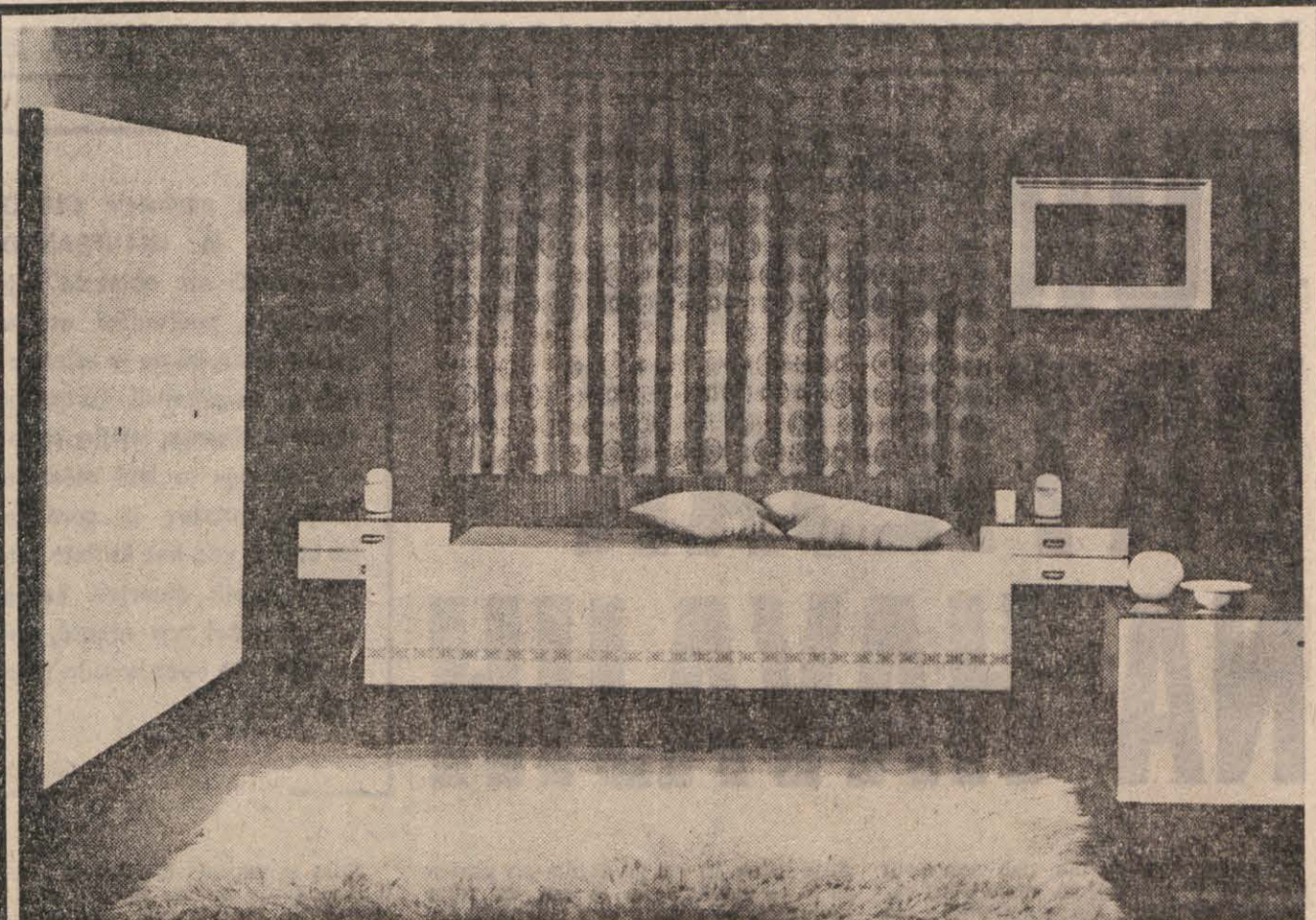
Menda je prav letos takšen vzorec v moji...

Gorje mu, kdor v nesreči biva sam. Ampak v Banjaluki nisem bil nesrečen samo jaz. Nesrečen je bil tudi Vice Vukov. Že pred tedom si je dal po vsem mestu nalepiti poldrug meter velik plakate, z velikimi bleščočimi črkami, pa so mu jih Djokisti vse do zadnjega strgali z zidov.

Potolazil se je šele po koncertu, ko je vseeno zmagal in je bil presrečen.

● Torek — Zagreb

Pred kakega pol leta je iz zoološkega vrta v Zagrebu pobegnil panter.

vaše zanimanje bo nagrajeno ...

Odlčili ste se za nakup novega pohištva... Najbolj potrebujete novo spalnico. Prav je, če dodobra premislite preden se odločite za nakup. Ne pozabite, da boste v spalnici preživeli 1/3 svojega življenja. Združite prijetno s koristnim! Stopite v prvo ugledno prodajalno s pohištvom in zahtevajte, da vam izpolnijo oziroma potrdijo kupon (katerega prej izrežite iz časopisa). Izročili vam bomo tudi barvni prospekt naših izdelkov:

SPALNIC MEBLO
Potrjeni kupon nalepite na dopisnico in pošljite na naslov: MEBLO, NOVA GORICA. Med prispelimi dopisnicami bomo izžrebali 3 srečne nagrajence in jih nagradili s praktičnimi nagradami izdelki MEBLO.

1. NAGRADA SPALNICA - CARMEN 5V
2. NAGRADA SPALNICA - »ALENKA« 4V
3. NAGRADA SPALNICA - »ALENKA« 3V

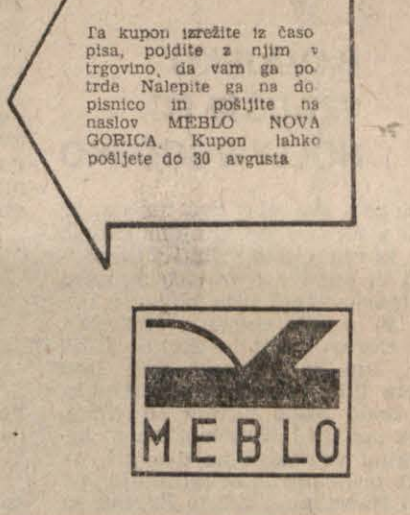
(KUPON)

DANES SEM BIL V PRODAJALNI:
Razgovarjal sem se s prodajalci o izdelkih »MEBLO«. Dobil sem:

- a) PROSPEKT »MEBLO«
- b) INFORMACIJE O SPALNICAH »MEBLO«
- c) KUPIL SPALNICO »MEBLO«

(ustrezno obkroži!)

Žig prodajalne: _____
Moj naslov: _____

POSLUŠALI SMO ZA VAS

RITA MONICO: »TU PERDI TEMPO« — »NON E' UN ADDIO« — MALA PLOSCA ST. AN 4140 (RCA ITALIANA).

Izredno primerna plošča za ples — vsaj kar zadeva skladbo na prvi strani — z zvonkim glasom nove italijanske Rite. Po moči glasu leta pač ne zaostaja za svojo soimenjakinjo Pavone.

Lahkotna prijetna skladba, njena največja melodična privlačnost je prav v ponavljanju naslovne fraze. V Italiji plošča zaradi vseh teh odlik naslovne skladbe doživlja opazen uspeh.

Kot je mogoče že po naslovu zaključiti, se pevka na drugi strani plošče predma sentimentalnemu razmišljanju in je celotna skladba temu prirejena. Podpoprečno zanimiva popevka v nadpoprečno dobri izvedbi pevke.

KUPON ŠT. 6

DINO: »MORIRE O VIVERE« — »CUORE DI RAGAZZO« — MALA PLOSCA ST. AN 4163 (RCA ITALIANA).

Od lepega Dina skorajda ne bi mogli pričakovati kaj drugega kot ljubezensko balado. To pričakovanje potrjuje že prvi takti glasbe in besede »umreti ali živeti je popolna vseeno, če si ti bližu«. Vsekakor pa Dinu ne gre odrekati tudi lepega glasu, ki skupaj z značilno italijansko nezahtevno melodijsko jamči plošči dobro prodajo — predvsem pri dekletih.

Dinov slog ostane tudi v popevki na drugi strani plošče precej pri starem, samo da se zdaj ukvarja s fantovskim srcem (seveda brez kirurškega skalpela). Popevko prijetno popestri modernejša spremljava.

Plošči je mogoče naročiti prek založbe »Mladinska knjiga« v Ljubljani, na Titovi 3.

TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA

okupacije so ZDA vrnilo Japonski vulkanski otok Iwo Jima, kjer je bilo marca 1943 v boju z Japonci ob življenju 6000 Američanov. Ob spominu na tiste krvave dni bi moralo biti Vzhalajote sonce — japonska zastava — na Suribahiju za ZDA grenak neuspeh, toda ameriški polkovnik Miller Blue, ki se je udeležil slovesnosti ob dviganju japonske zastave, je spomnil le: »Čas začeti vse ranek. Pregovor velja tudi za polkovnika samega: prav na Iwo Jima so mu japonske krogle prestrelile obe nogi.

Japonski otok Iwo Jima so med drugo svetovno vojno napadli ameriški mornarci, in sicer 19. februarja 1945. Pri invaziji je sodelovalo 495 ladij, med njimi 17 letalonosilk. Razen tega pa so Američani pri tem uporabili še 1.170 letal. Za otok se borilo 111.308 mož, od tega jih je 75.144 neposredno sodelovalo v imnaziji. Otok so zavzeli 16. marca, Američanov je padlo okrog 6000, Japoncev pa približno 20.000.

**DAHOMEJ
ZAŽELENI
ZDRAVNIK**

Dr. Emile Derlin Zinsou, 50-letni zdravnik z diplomom pariške univerze, zdravi hudo bolnega pacienta: državo Dahomej.

Doktor Zinsou je prišel na oblast po nenavadni poti. Generali, ki so 17. decembra lani z državnim udarom zrušili režim predsednika Sogla in ga naglani iz dežele, so maja razpisali predsedniške volitve. Toda doživeli so hudo razočaranje; od 1.200.000 volivcev se jih je volitev udeležilo samo 26 odstotkov. Strije nekdanji šefi dahomejske države, ki zdaj žive v izgnanstvu v Parizu — Hubert Maga, Sourou Migan Apithy, Justin Ahomadegbe in Christophe Soglo — so pozvali prebivalstvo, naj bojkotira volitve. Rezultat je očitno presešel celo njihova pričakovanja.

Dahomejski generali, ki očitno niso večši prirojevavanja volilnih rezultatov, tako kot na primer njihovi latinskoameriški kolegi, so se znašli v zadregi. Iz nerodnega položaja so se skušali rešiti tako, da so imenovali civilnega predsednika republike — doktorja Zinsouja.

Kaže, da to za državo niti ni bila tako slaba rešitev. Dr. Zinsou, ki je prišel do predsedniškega položaja, katerega naj bi uradno prevzel 1. avgusta, na način, ki nima dosti zveze z zakonitostjo, očitno uživa precejšnje simpatije med prebivalstvom. Sindikati ga podpirajo in ljudje so očitno nasploh siti burne neodvis-

DR. ZINSOU — zaželeni zdravnik

ga pozivajo Dahomejce, naj se uprejo novi oblasti. A tokrat je njihov poziv v glavnem naletel na gluha ušesa. Kaže torej, da utegne doktor s pariške univerze prinesiti Dahomeju, tej revni afriški deželici, tako zelo potrebno stabilnost. Spodbudno je že to, da ne pripada nobeni politični skupini, ki jih je v državi nič manj kot 25.

**MADŽARSKA
HIPPIJI
SO PREDRAGI**

To, čemur se je Zahod že privadil, je začelo vznemirjati javnost na Madžarskem: hippiji. Del madžarske mladine sicer rad oblači telovnike iz ovčjega krzna, kakršne nosijo pastirji na pusti, in rožnate srajce, ki so na Madžarskem znane že trideset let, vendar pa se rad lepša tudi s prostimi mišičicami, na katerih so pogosto napisani v angleščino. Neki študent medicine, ki si je izbral moto dela zahodne mladine »Make love — not war«, je na šolskem izletu isto geslo odkril na spodnjih hlačkah dveh svojih kolegic.

Madžarski list »Magyar Nemzet« se pritožuje: »Ameriški hippiji nosijo znake z napisom »Make love — not war« kot protest proti vojni v Vietnamu. Madžarska pa je na strani napadenega Vietnama, zato to geslo pri nas prav gotovo ni na mestu.« Madžarski hippiji ne ločijo, podobno kot njihovi zahodni vrstniki, še nečesa: zakonite ljubezni od nezakonite. Tako gesla »Devilstvo je luksuse, Poljubi me« in

HIPPIJI — rajši ljubezni kot vojna, toda odvisno, kje

»Isčem deklic: izkušnje niso potrebne« ni so nobena redkost.

»Magyar Nemzet« zagrenjeno ugotavlja, da so hippiji v vrstah študentov za državo, ki plačuje njihov študij, le nekoliko predragi, in se boji, da bodo mladi uporniki v naslednjih počitnicah premaknili svoje shajališče ob Blatno jezero, ki ga obiskuje precej domačin in tujih turistov: »Če se bodo brez denarja »klatili med turisti, prosjačili in v javnosti dokazovali pravilnost svojih ljubezenskih naukov, bo iz tega nastala velika afera.«

IWO JIMA — leta 1945 in danes

RAJ NEONA, NEBOTIČNIKOV IN NARAVE V NOVINARSKEM ZRCALU

TURISTIČNI VRTILJAK NA HAVAJIH

Končno smo na teh tleh sonca in ljubezni, v poslednjem zemeljskih rajev, v Honoluluju. Vsi se smehljajo, vsi voščijo dobrodošlice, vsi se videti srečni, razen mistra Stevensa. Ta naš sopotnik se jezi, izvalno gleda carinika, ki smo mu ravnokar izročili deklaracije, v katere smo zapisali, da ne prinašamo na Havaje živih žuželk, rib, plazilcev, ptičev in bakterij. »Če mi je ne date, ne grem v letališča,« trmoglavi mister Stevens. »Toda če vam pravim, da delavke stavlja,« se brani carinik. »Požvižgam se na vašo stavko. Tokrat sem prvič na Havajih in brez tega se ne prenaknem.« Mister Stevens, res ni pomoči! »Pa ne grem stran. Bom se jaz staval.«

Mister Stevens ima pravzaprav prav. Zahteva, da mu ob prihodu na Havaje obesimo okrog vratu venec iz gardenij, jasmina in orhidej, ki pomeni dobrodošlico na Havaje. Na splošno ta služba deluje noč in dan, in v dobrodošlico so poleg cvetja vključeni tudi zvoki ukulele, bliskavice fotoreporterjev (fotografije vas za 2 dolarja potem čakajo v hotelu), pesmi in poljube na lica. Toda zdaj dekleta, ki skrbje za dobrodošlico, stavlja. Zahtevajo višjo plačo. In tako jih zdaj ni na letališču in v pristanišču. In mister Stevens, ki je na obroke kupil svoje havajske počitnice, in kateremu so v potovalnem uradu zagotovili, da bo deležen prav vseh krastov turističnega življenja na otokih, seveda ugovarja in se hujuje, da je ogoljufan.

HAVAJSKO VZDUŠJE PO HOLLYWOODSKO

S kolegom sva zdaj dva turista, izgubljena v tej poplavi milijona drugih turistov, ki vsako leto prihiti v ta pacifiški raj in pusti v njem 400 milijard starih dolarjev. Leta 1959, ko so se Havaj kot 50 zvezda vpisali v ameriško državno zastavo, je bilo samo 250.000 turistov, lani že štirikrat več. Tam okrog leta 1970, ko naj bi potniška letala, ki bodo letela hitreje od zvoka, skrajšala pot med Honolulujem in kalifornijskimi velemezmi na dve uri, pa naj bi jih prihajalo že nekaj milijonov. Uradniki Hawaiian Visitors Bureau so nam tako pojasnili, kako se človek mora vesti, da je pravi turist, ne pa kak podeželjan, izgubljen v njemu tujem svetu: zlektniti se mora v pleten ležalniki v senci, si omliliti temne naočnike, pa še kratke hlače, mora imeti občutek, da je zaživel med najlepšimi dekleti tega sveta, hrano in pijačo pa naj bi naročil samo z namigom. Za začetek razmakneva polkne in s svojega štirinajstega nadstropja pogledava na to kar nekam nerisnično vrsto nebotičnikov in nadvse belih plaž, na palme, igrišča za golf, zelene trate in pristanišča za jachte. Nastanila sva se v Hilton Hawaiian Village, enem izmed sto desetih hotelov, ki so ponos Waikiki, najbolj slovitih plaž na svetu. Hilton Village, 900 sob, je menda najdolgejši. V hollywoodskem naj bi nekako postvarili havajsko vzdušje, ima šest bazenov, pet restavracij, dve cerkvi, laguno z otokom na sredini, kakih petdeset živo-barvnih trgovin, katerih poglavita posebnost je med lutke pomešana živa manekenka, ki mežika presenečenim turistom. Prijatelj si ogleduje

liste, ki sva ga dobila pri portirju in se sprašuje, če je res, da velja dvoposteljna soba v tem hotelu 50 dolarjev na dan. Toda mudi se nama, potrebujeva avtomobil z voznikom, da bi šla fotografirat. Vprašamo portirja.

»Avtomobil s šoferjem? Seveda, gospoda. Bi imeli raje tistega, ki ga uporablja John Wayne, ko je tukaj, ali tistega od Franka Sinatre.« »Mogoče bo kar dober tudi tisti, s katerim se vozi Bing Crosby.« »Dali vama bomo Waynov avtomobil. Osem dolarjev na uro, toda šofer je izobražen in z njim se lahko pogovarjata. Kaj želite za jutri?« »Kavo, maslo in marmelado, hvala.«

»Nisem mislil na to, gospod. Bi si radi z letalom ogledali osem havajskih otokov? Med Honolulujem in otoki je med 20 in 45 minut leta. Vsa polt velja 15 dolarjev, vseh osem pa 75 dolarjev. Lahko pa poskrbimo tudi za ogled največjih ognjenikov na svetu. Če želite prenočiti zunaj, vam bom rezerviral sobo v podnožju vulkana: hotel grejejo z ognjeniškimimi parami. Z malo sreče lahko celo doživite erupcijo. Kopalnico lahko dobite prav nad lavinim curkom. Leta 1935 je iz Mauna Loa izbruhnilo toliko lave, da smo morali bombardirati curek, da ne bi odplavil hotela. Lahko se zabavate, pa še vi bombardirate lavo s tistim, kar vam pride pod roke.«

»Hvala, lava me ne navdušuje. Ti otoki so nekako sovelj kot zemlja lepote. Prvi Evropejci, ki so prišli sem po Cooku, so poročali, da domačini živje globo, da občudujejo svoje telo, da je ljubezen kar najbolj svobodna. Havajski plesi so menda čudoviti. Kje jih lahko vidimo?« »Vsako jutro ob devetih, na hotelski terasi. Naše ure hula. Vam tja naročim vašo kavo? Ali pa bi raje mal tal, našo pijačo iz ruma, cedre, sladkornja in ananasa? Veste, tukaj morate živeti po havajsko.«

TEKSAŠANKE IN HULA

Prvim misijonarjem, ki so prišli na Havaje, se je zdela hula tako grška in pohotna, da so jo preganjali celo z bičanjem. Če bi videli, kako ta ples plešejo danes na Hiltonovi terasi, bi se lahko samo smejali. Pred učiteljico domačinko in svojimi možmi se v ritmu hule sedaj vrte bogate Američanke srednjih let, okrog njih pa se pode otroci in njih oponašajo. Uboge Američanke se trudijo, da bi posnemale hitre in sunkovite gibe z boki, kot to počnejo domačinke, in igro njihovih dolgih, preplepih rok. Pravo hulo lahko človek še vidi v nekaterih vaseh, toda tista na plažah in v hotelih je samo še ponosrečna zabava za turiste. Petkrat na teden veliko fotografsko podjetje poskrbi za predstavo prave hule. Armada Američanov na počitnicah tečaj spremlja plesne gibe s tisoč objekti. Ko so prišli misijonarji, so plesalke plesale nage, samo okrog vratu so imele cvetlični venec. Sedaj otoske lepote še vedno nosijo cvetlične venec, toda okrog bokov imajo ovit kos rdečega blaga, pod vencem pa najlonški nederček iz umetnih cvetic in listov. V Honoluluju je zdaj mogoče samo še kakih dvajset pravih plesalk hula, leta in leta se uče tega plesa, ki ga potem lahko plešejo na 60 različnih načinov

Italijanska novinarka GUIDO GEROSA in GIANFRANCO MOROLDO sta obiskala naj-slovitejše počitniško otočje prav v času, ko ga je zajel nenehno naraščajoči turistični »boom«. Havaje, »najlepši zemeljski raj« je lani obiskalo milijon turistov in porabilo na otokih več kot štiristo milijard starih dolarjev. Letos naj bi prišel nov rekord, naslednje leto spet nov. In tako naprej...

Bosa se odpraviva odkrivat Havaje. V Honoluluju menda samo bedaki nosijo čevlje. Sicer pa velja, da je najbolje, če se v tej pacifiški prestolnici ne čudiš ničesar. Kdaj pa kdaj srečate na cesti revese, oblečene po domače, ki nosijo na rami pladenj s pečenim prašičkom. Vabijo na »uaau«, tradicionalen havajski obed s prašički na zaru, sladkim pečenim krompirjem, piščanci, rižem, zrezki, lososom, ananasom, bananami, pudgom in čokoladno torto. Vse za osem dolarjev, otroci šest, za mizo pa je tudi po tisoč ljudi. Toda pri teh kosilih ne strežejo temnolase domače lepote, pač pa svetlolaske ameriške študentke, ki med počitnicami delajo kot natakarike. Sicer pa je »uaau« predvsem festival napolnil s moškimi, ki vam pred nosom vrtilo plamenice. V Kahala Hiltonu je nadvse moderno plavati z delfinom. V Kahali na vzhodni obali prekrasnega rta Diamantna glava je najdolgejši Honoluluški hotel. Velja je milijardo dolarjev, ima plažo iz sanj, in je eden tistih redkih hotelov, v katerem velja, da je sosed, ki je podoben Marlonu Brandu, v resnici Marlon Brando. V Kahali je umetno jezero, po katerem se pode igrivi delfini. Na bregu je vselej prost eden izmed inštruktorjev, ki vas bo naučil, kako velja plavati ob delfinih, ne da bi jih razburili.

KOPANJE MED DELFINI

Kot na vseh koncih sveta pa je tudi tu v modi seveda tudi surf. Honolulu se lahko pohvali z najlepšimi valovi sveta, visokimi po osem in deset metrov, po katerih drse navdušeni tekači športa. Letite po valovih in se počutite kot angeli, vabijo reklamni paketi. Ena ura surfa pod vodstvom učitelja velja 25 dolarjev. Poleg tega pa se v Honoluluju naučite tudi voditi kanu skozi valove, jadrati s catamaranom, lahko plivate na izlete z jachtami, lahko smučate po vodi in se greste ribolov na vodi in pod njo. Lahko pa se tudi kratko malo zleknete na sonce in polkličite maserja, ki bo poskrbel za vašo formo, tako da vam do skočil na rame in vas potem temeljito pohodil.

VSE RASTE V VIŠAVO

Ogledimo si na hitro te Havaje. Kakorkoli se odpravite na ogledno potovanje, povsodi boste videli kar najrazličnejše pokrajine. Z gora z večnim snegom se lahko spustite v puščavo, in bambusove džungle pridete na planjate sladkornega trsa, z ananasnih nasadov med ognjenike. Havaji so pravzaprav ognjeniškega izvora in še vedno nastajajo. Ognjeniki se redno izmenjujejo pri bruhanju in rojevajo se novi otoki ali pa širijo stari. Potovanje med otoki resnično očara. »To je kdaj zasidralo otoško ladje, ki se je najljubše otoško ladje, ki se je kdaj zasidralo na morjih.« je govornik Mark Twain. Na Oahu, kjer leži Honolulu, živi osemdeset odstotkov vseh Havajcev. Honolulu je mesto neona, plastičnih snovi in paradoksov. Taksi-ki so Cadillac. Ob vrsti hotelov na Waikiki Beach in med nebotičniki na Kalakaua Avenue je več potovalnih agencij kot casonov v Las Vegasu. »Privlačite si počitnice, plačali boste kasneje.« je čudežno geslo, ki pojasnjuje vsi

SURF V SENC NEBOTIČNIKOV: vsaka ped zemlje sredi morja velja premoženje

to turistično armado. Honolulu je do kraja amerikaniziran, to je druga Kalifornija, polna neonskih napisov, drugstov in pravilnih avtomobilskih cest. Pa tudi — humorja ne manjka. V največji banki letak uč uradnike, kako naj se vedejo v primeru roparja: ne razburjajte se, mirno glejte roparja v obraz in si ga skušajte zapomniti, dajte mu po možnosti označen denar. Vse privlačnosti Honoluluja so pravzaprav stisnjene na poldrugi kilometer plaže Waikiki, najlepše zaplate peska na vsem Pacifiku. Zemljišče je tu tako drago, da vse sili v višave. Danes ima Honolulu tudi nebotičnikov, da že spominja na New York. Na pesku Waikiki so nagnetena najlepša dekleta sveta: Kalifornijke, Teksašanke, Havajke, katerih polinezjska kri je pomešana s kitajsko, portugalsko in še s štirinajstdesetimi drugimi krvmi.

DOMAČINOM JE OSTALA BIBLIJA

Honolulu je sicer v modi, stam je življenje, toda »zunanjci« otkoje pomenijo nove mele havajskega turizma. Petnajst tisoč kvadratnih kilometrov za sedmo tisoč prebivalcev. Gre za najboljši raztegnjeno otoko sveta, za nekonskno vrsto otokov in otokov, ki se začne pri Velikih Havajih in se potem steguje dva tisoč kilometrov daleč v Pacifik. Kauai, najlepši otok, ima čudovite podzemeljske jame, najsveteljši pesek Pacifika in Veliki kanjon v miniaturi. Otok si je mogoče ogledati iz helikopterja, po 100 dolarjev na uro. Veliki letak oznanja: Prepovedano za avtomobile, živali in igralce golfa! Molokai je otok, na katerem živi kolonija gobavecev, pekel v tem pacifiškem rajju. Lanai je last družbe, ki prideluje ananase, in je resnično pokrita s temi sadži. Maui ima najlepše ženske, čudovite gore, slapove in plaže. Povsodi je

ve poole orhidej, značilnega cveta Havaje. Vsako leto jih z letali pošljejo v ZDA kar 50 milijonov. Nihau je za sebnata last družine, ki se imenuje Robinson in ki se je odločila, da bo ostala zvesta prvinskemu življenju. Kaholawe je napol nenaseljen otok, tarča vojaških manevrov. Havaji, »Veliki otok«, imajo skoraj dve tretjini državnega ozemlja. Tu so neskončni ranči, na katerih lahko za 100 dolarjev na dan jahš po črnih plažah. Pravijo mi, da ima na Havajih 60 veleposelstev osemdeset odstotkov zemlje. To so potomci misijonarjev, ki so prišli iz Nove Anglije. Ti so tudi zaslužni za pregovor: »Sprva so imeli misijonarji Biblijo, domačini pa zemljo. Danes je do mačinom ostala Biblija, misijonarjem pa zemlja.«

PURITANSKI DUH PACIFIKA

Podnebje na teh otokih je najprijetnejše na svetu: vselej je sveže, morski tokovi in veter skrbje za najboljši sistem naravnega air conditiona, vsak večer okrog sedmih pa dvajsetminutni dež poskrbi za najprimernejšo temperaturo. Nekdo so bili Havaji raj samo za milijonarje. Danes, ko leto reaktivna letala in ko so ameriške banke široke roke, ki je treba dati denar za hitre hite v otok, je otok postalo raj za bolj ali manj široke množice. Kopališča Waikikija so od nedeljah ob treh popoldne vsaj tako polna kot najbolj polne ameriške in evropske plaže. Raznobarbne polti, pa pikniki, pa steklenice s pijačami. Toda ob šestih so kopališča nenadoma prazna: ljudje kot na ukaz hite v hotele in na letališča, odkoder bodo potem poleteli proti Japonski, Kaliforniji in drugim koncem sveta. In ko vsi odidejo, Havaji spet zažive v tistem svojem prvotnem, izviren čaru: žuboreča tišina Pacifika, pesmi, plesi, pripovedi, pa neskončno

morje. Ni ga nič bolj pesniškega kot noč na Havajih: luna sveti tako jasno, da je včasih celo ponoči videti mavrico. Toda v ponedeljek zjutraj, ko pridejo novi turisti, se spet začne veliki karneval. Obvezno morate obleči pisano havajsko srajico in cvetlični venec. Tudi kopalne obleke so potiskane z velikanskimi cvetovi. In ko potem pride mimo kakšna lepota v bikiniju, se ti tisti valovci cvetov zažade kar srhljivi živi in resnični. Za dekleta s kalifornijskimi in teksaskimi univerz so Havaji neskončno, čudežno privlačni. To je raj, oddaljen le nekaj ur vožnje iz letalom, očarljivi Vzhod, ki pa je kljub temu še Amerika. Zato prihajajo sem na počitnice in tako upravljajo oglase, ki zagotavljajo, da so Havaji raj za »osamljene moške«. Če ste sami, pa več ne bi hoteli biti sami, potem pridite v Honolulu, zagotavlja oglaš. Pa kljub vsemu Honolulu nikakor ni tisti otok ljubezni, kot bi se komu mogoče zdelo. Puritanski bostonski duh, ki so ga prinesli prvi ameriški kolonizatorji, hladi polinezjsko gorečnost. Veliko nočnih lokalov zapira svoja vrata ob enajstih zvečer, in dekleta, ki se tako rada kopajo v kar najmanjših bikinijih, se raje fotografirajo v oblekah do peta. Pacifik je strmejši ocean.

Za vse, ki obiščejo Honolulu, je obvezno tudi romanje v Pearl Harbour. V vojaškem pristanišču še vedno leže razbitine »Utaha« in »Arizona«, dveh od osmih križark, ki so jih Japonci potopili 7. decembra 1941. leta in tako zaplete ZDA v vojno na Pacifiku. V jeklenem trupu »Arizona« so še vedno posmrtni ostanki 1200 mož. Ameriška vlada ni nikdar hotela dvigniti razbitine. Hoče, da ladja še naprej ostane množična krsta. Vsako jutro se na razbito korveto častna straža in dvigne zastavo. »Arizona« je še vedno na seznamu ladij, ki so v službi. Ko da bi bili na ladij še živi ljudje. Srh spomini se plazi po hrbtu turistov: tisti poklen šestindvajset let stari smrti, ki je zamračila ta neonski raj.

TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA

KULTURA IN PROSVETA

POPEVKE SAN REMO 1969 VES DRUGAČEN

Nazadnje bomo še doživeli festival popevk v San Remu brez polemik in škandalov. Kakor se sliši vest neverjetna, bo mogoče celo resnična. Reorganizacije se je lotil Ezio Radaelli in s poročil in tiskovni konferenci presenečenim novinarjem, da se mu je posrečilo doseči sporazum med gramofonskimi tvrdkami, založniki not, skladatelji in popevkari, skratka med vsemi, ki so doslej vsako leto poskrbeli za glasno razprtje pred festivalom, med njim in še kak masec po njem.

Kaj torej vsebuje velika listina bodoča San Rema, v katero so privolili vsi zainteresirani iz sveta lahke glasbe? Predvsem bo vseh pesmi na festivalu

leta 1969 štirindvajset: ne ena manj, ne ena več. Vsa večer jih bodo po sedem izbrali za finale, tako da jih bodo na zadnjem večeru — določeno je že, da bo 1. februarja — predvajali štirinajst. Popovke bodo izbirale prav tako kot doslej žirije pri uredniških glavnih italijanskih časopisov, po možnosti pa jim bodo prikličili še posebne žirije v vojnišah ali kje drugje, kjer se zbira mnogo ljudi.

SAN REMO — naslednjic vse po novem

Pesmi bo treba predložiti do 30. novembra letos. V deseti dneh jih bo potem morala žirija sedmih članov pod predsedstvom Radaellija (ki pa ne bo imel pravice glasovanja) odbrati 24 za prva dva večera San Rema.

Dela žirije se bo udeleževalo tudi pet sponzoriranih, ki si jih bodo izbrali skladatelji in gramofonske hiše. O glavni novosti prihodnjega San Rema

pa še razpravljajo. Če bo obitna privolila, festival ne bo več v Kazinu (občina ima najprej delnico razkošne palače), ampak v gledališču Ariston, ki ima 2500 sedežev. Tisoč od teh (ves balkon) bi bil po dostopnih cenah rezerviran za mlade. Tu tudi ne bi bila obvezna večerna obleka. Za nadomestilo bi potem »boljšimi« krogom vsak večer organiziral sprejem v tradicionalnem Kazinu.

Se eno spremembo bi rad uvedel Radaelli. Dosedanja festivalska karavana »Canteuropea«, ki je navadno oktobra, naj bi se prenaknila na konec marca in kot »San Remo v Evropi« propagirala največje popevke iz San Rema.

Sklenili so še to, da se zmagovita pesem iz San Rema ne bo mogoče udeležiti tekmovanja za najboljšo popevko Evrope, in da bodo lahko na sanremskem festivalu nastopili zmagovalci festivala novih glasov v Castrocaru samo, če se bodo Radaelliju zdeli vredni te časti.

FILMSKE NOVICE

NOVI OLIVER TWIST
Režiser Carol Reed je koval novo filmsko verzijo Oliverja Twist. V glavni vlogi je nastopil mladi igralec Mark Lester. Film so posneli po gledališki verziji Lionela Barta, ki pa je imel za osnovo Dickensov roman. Pomemben del filma so glasbene točke in uspeha koreografija. Premiera bo konec leta hkrati v več evropskih mestih.

GROUCHO SPET IGRA

Groucho Marx bo igral vlogo gangsterja v imenovanem Bog v filmu Skidoo režiserja Otta Premingerja. S to vlogo se bo slavni komik vrnil v filmske studije po sedemnajstih letih »počitkas«. V svojem zadnjem filmu je bil Groucho Marx partner mladega Franka Sinatre in Jane Russell.

MOJSTER ZA VSE

Francois Reichenbach je začel snemati nov film, v katerem je sam igralec, režiser, model in scenarist obnem. Film je sestavljen iz dveh zgod, ki sta tesno povezani med seboj. Prva je v barvah in pripoveduje o poročnem potovanju z ladjo »France«, druga zgodba pa je avtoportret v črno-belih tehniki, v obliki intimnega dnevnika s komentarjem v prvi osebi.

ULICA PO REŽISERJU

Morda je edini primer na svetu, da je ulica dobila ime po možu, ki je pripadal filmu. To se je zgodilo nedavno v Nici, kjer so se občinski možje odločili, da bodo neko mestno ulico imenovali po režiserju Jeanu Vigoju, nepozabnem ustvarjalcu filma »Atlas« in »Nesadostno iz vedenja«, ki je umrl ko mu je bilo osemindvajset let (1934).

PORNOGRAFSKI KINEMATOGRAFI

V Združenih državah Amerike je danes okrog 400 kinematografov, ki prikazujejo izključno samo na pol pornografske, nudiščne in pikantne filme. Oblasti so pri tem

zelo tolerantne. V teh dvorah prikazujejo filme, ki so bili narejeni z malo denarja, vendar se občinstvo zelo zanima sanje. V zadnjem času je dosegel film »Razdražen« izreden finančni uspeh in vzbudil tudi zanimanje poslovnih ljudi velikih produkcij. V tem filmu, ki se ukvarja s pojavom prostitucije, je sedemdeset golih prizorov. Filmi nimajo umetniških kvalit in zadonoljujejo le okus najbolj preprostega občinstva.

NEVARNA IGRALKA

Pri nas neznanu igralca Mary Smith je obtožena, da je z nožem poskusila umoriti šestdesetletnega filmskega režiserja Paula Rotha. Igralko so pridržali v zaporu. Čeprav policija ni objavila nobenih podrobnosti, se je zvedelo, da sta bila devetindesetletna igralca in režiser dokumentarnih filmov Rotha dalj časa živela skupaj v Manchestru.

POLICAJ SE ŽENI

Jean Gabin bo igral v filmu Louisa de Funesa »Tetovirana« po Alphonso Boudardu. De Funes pravi, da je za glavne junaka izbral Gabriela prav zato, ker je njegova koža »razkošno tetovirana«. De Funes poleg tega pripravlja še scenarij za film, ki ga bo sam režiral. Seveda do to film z njim samim v glavni vlogi in z naslovom »Policaj se ženi«.

RAZVOJ OPICE, KI JE ZAPUSTILA DREVJE

ZAKAJ JE ČLOVEK IZGUBIL DLAKO?

Zakaj je človek edina izmed 193 vrst opic, ki je izgubila dlako? Zakaj je rad v vodi, medtem ko se je druge opice silno boje? Zakaj je med vsemi živalmi edini, ki ubija premaganega sovražnika? Na ta vprašanja odgovarja slovit britanski zoolog Desmond Morris v svoji knjigi *The Naked Ape — Gola opica*, o kateri zaradi njene nenavadnosti že razgoreto razpravljajo v znanstvenih krogih. »Poznamo stotriindevetdeset vrst opic,« pravi Morris. »Od teh jih je 192 prekritih z dlako. Edina izjema je velika gola opica, ki si je sama nadela ime *homo sapiens*. Jaz sem zoolog, gola opica pa je žival in torej sodi v moje študijsko področje. Ne morem iti mimo nje samo zato, ker je njeno obnašanje v nekaterih stvareh precej zapleteno in presenetljivo.«

Morris je kot na lovski sliki pred seboj razgrnil kožo 193 vrst opic. Kam bi del golo opico? Na čelo skupine velikih opic brez repa, tako imenovanih antropoidnih opic, kot so šimpanz, gibon, gorila in orangutan? Zdi se, da tudi tu ni pravo mesto za to čudno bitje. Njegove roke so prekratke, noge s karakterističnimi stopali pa predolge. Jasno je, da se pri teh primatih razvila posebna vrsta gibanja, ki je vpliv

vala na obliko njegovega telesa. Takoj pa opazimo še eno značilnost: skoraj popolnoma golo kožo. Razen nekaj čopov na glavi, pod pazduhami in okrog spolovila je kožna površina popolnoma razkrita. Res je sicer, da imajo nekatere opice majhne pleše na hrbtu, na obrazu ali po prsih, vendar nobena izmed drugih 192 vrst se zdalec ne dosega človeka. Odkod ta posebnost? Dlaka opravlja pri sesalcih pomembno

funkcijo kot regulator telesne temperature. Redki sesalci, ki so izgubili dlako, so jo izgubili zato, ker so se prilagodili čisto novemu življenjskemu okolju: taki so vodni sesalci, na primer, kiti in povodni konji, nekateri podzemeljski sesalci in pa netopir, ki ima gola krila, da laže leta.

To pomeni, da je človek primate, ki je menjal okolje. Toda kako? In ali je človek res izgubil dlako samo zaradi spremembe okolja?

Človek je bil splošno gozdna žival, živel je na drevesih kot sedanje antropoidne opice, ki so njegovi neposredni predniki. Toda že takrat ni bil povsem navezan na gibanje po drevesih. Zaradi svoje velikosti je bil na drevesu manj spreten kot druge opice, zato pa se je laže in bolj varno gibal po tleh. Toda njegovo življenjsko okolje je bil kljub temu gozd. Na drevesu si je poiskal zavetje v sili in hrano. Kot druge antropoidne opice se je tudi on hranil z mešano hrano, s sadeži in listnimi popki, pa tudi z nekaterimi žuželkami, manjšimi kačami, jajci in ptici.

Približno pred petnajstimi milijoni let so se po naglih podnebnihih spremembah področja, prekrita z gozdovi, znatno skrčila. Antropoidom sta preostali dve možnosti: da se selijo v umikajočim se gozdom ali pa ostanejo, kjer so živeli dotlej in se prilagodijo življenju v savani. Opice, ki so se odločile za prvo možnost, so predniki današnjih velikih opic. Tiste, ki so se odločile, da ostanejo, pa so naši predniki.

IZGON IZ RAJSKEGA VRTA

Ta sprememba je bila strahovita preskušnja, ki jo Desmond Morris primerja z biblijskim izgonom iz rajskega vrta. Opica je bila telesno prilagojena življenju v gozdu, kjer je bilo treba hrano samo nabirati. Zdaj pa se je nenadoma znašla med dvema velikima skupinama, ki sta si delili savano: med rastlinojedci in mesojedci, ki so bili oboji visoko specializirani v svojem načinu prehrane. Zaradi svojih prebavnih organov opica ni mogla tekmovali z rastlinojedci, ampak se je laže prilagodila mesni prehrani.

Toda kako si priboriti mesto med velikimi mesojedci? Antropoidovo telo ni bilo grajeno za dolgotrajen tek ali bliskovite skoke. Njegov vid, s katerim je sicer odlično razločeval barve in oblike mirujočih stvari, pa je bil mnogo slabši za zasledovanje premikajočih se oblik. Antropoid je imel dober okus, a slab voh in s svojimi slabo razvitimi zobmi in kremplji je le težko trgjal plen. Morris ne izključuje možnosti, da so nekateri antropoidi poskušali postati prave mesojede živali, vendar jim to po njegovem mnenju zaradi zaostanka za pravimi mesojedci to ni uspelo.

Razvoj je šel v drugo, čisto novo smer. Človekov prednik se je prilagodil teku tako, da se je postavil na zadnje noge, ki so se bolj razvijale, tako da so bile primerne za hojo in tek. Primat je tako postal dvoonožec. Spodnje okončine so se mu podaljšale, zgornje pa skrajšale in postale bolj spretno. Toda čeprav je človekov prednik zdaj hodil vzravnano in so se mu noge razvile, se v teku še ni mogel kosati, recimo, z antilopo. Toda zato so se mu roke razbile tako, da je lahko prijel kamen in ga zagnal. Toda to še ni bilo dovolj: človek se je moral najprej zavesti te svoje sposobnosti. Zato so se mu morali razviti možgani.

OTROŠKI MOŽGANI V ODRASLEM TELESU

Človekovi možgani so se razvili mnogo bolj kot možgani drugih antropoidov in to na zelo nenavaden način. »Opicovec je postala otročja opica,« pravi Desmond Morris. »Tak način razvoja je sicer zelo redek, vendar našemu nanj tudi pri nekaterih živalih. V bistvu gre za proces (imenuje se neotenia) med katerim odraslo bitje ohrani ne-

katero mladostne ali otroške lastnosti.«

»Da bi bolje razumeli, kako je ta proces vplival na razvoj možgan pri primatih, si ogledimo, kako se razvijajo opičji možgani. Možgani opičjega zarodka naglo rastejo in se razvijajo. Ob rojstvu so že doseželi 70 odstotkov končne velikosti. Drugih trideset odstotkov možganov zraste v prvih šestih mesecih življenja. Celotni šimpanz se se možgani v celoti razvijajo že v prvih dvanajstih mesecih po rojstvu. Človek pa ima ob rojstvu komaj 23 odstotkov tistih možganov, ki jih bo imel, ko bo odrasel. Možgani se dokončno razvijajo šele po dvanajsetih letih.«

Desmond Morris opozarja pri tem na dejstvo, da se pri človeku možgani razvijajo še deset let po puberteti, medtem ko se pri šimpanzu že dokončno razviti šest ali sedem let pred spolno dozorelostjo. Razvoj človeških možganov je v velikem zaostanku za razmnoževalnimi funkcijami.

KADAR AFNA V VODO SKOČI

Druga posledica tega procesa bi utegnla biti človekova goloča. Eden izmed prvih znanstvenih argumentov za človeško goločo je tale: ko se antropoidna opica prilagajala življenju v savani, ni več živela nomadskega življenja brez stalnega bivališča, marveč si je napravila brlog, kamor je spravljala plen in kjer je ostala samica z otroki, medtem ko je šel samec na lov. Ker je vsako noč spal na istem mestu, so se v njegovi dlaki zaredili razni zajedavci — bolhe, stenice in uši. Proti njim se je opica borila tako, da je izgubljala dlako in jim tako nudila manj »udobja«. Desmond sicer ne zanika, da utegne biti v tej trditvi tudi zrno resnice, vendar pripominja, da na stotine drugih živalskih vrst živi v brlogih, pa niso izgubile dlake.

Avtorju knjige *Gola opica* se zdi

bolj verjetna neka druga teorija, namreč ta, da je naš prednik, ko je ostal zunaj gozda, najprej dolgo živel ob vodi in v njej. Najprej je nabiral mehkužce, potem pa se je postopoma privajal na vodo in je naposled postal spreten ribič, ki se je tudi potapjal in iskala hrano na dnu. Kot drugi vodni sesalci je tudi on izgubil dlako, da je laže plaval. Ostala mu je samo na glavi, da ga je varovala pred močnimi sončnimi žarki, kadar je prišel na površje zajet sapo.

Če ta teorija drži, potem je tudi jasno, zakaj se človek tako ugodno počuti v vodi, medtem ko naš najbližji sorodnik, opica, takoj utone. Plavanju pod vodo pripisujejo avtorji te teorije tudi podolgovato človekovo telo in pokončno držo.

»Opicovec si je priborila prostor med mesojedci živalmi zato, ker je imela bolj razvite možgane in si je lahko bolj pomagala s svojimi razvitimi rokami. Toda to je terjalo ob nje hudi napor. Med lovom se je opica prav gotovo močno segrela in zato ji je ustrel vsak selektivni proces, ki ji je pomagal zmanjševati telesno temperaturo, pa čeprav je bilo to v škodo drugim delom telesa. To je bil brzkome poglaviti razlog, da je naš prednik izgubil dlako — bilo mu je vroče, pa je odvrnil krznen plašč.«

Človekova goloča je torej po mnenju Desmonda Morrisa tesno povezana s preobrazbo opice, ki je nabirala sadeže, v opicovca. Ta sprememba pa ni vplivala le na telesne lastnosti naših daljnih prednikov, marveč tudi na spolne odnose med njimi.

Morris omenja tudi dve silno zanimivi stvari glede odnosov med materjo in otrokom. Medtem ko se mala opica takoj po rojstvu zgrabi za materin kožuh, se novorojenček ne more niti vzravhati, nima pa se tudi za kaj zgrabiti. Kadar bi rad, da pride mati k njemu, lahko samo joče. Tudi mali šimpanz joče: toda ko pride samica k njemu, se zgrabi za njen kožuh in se stis-

ne k njej. Kaj pa lahko naredi mati? Nasmehne se otroku. Nasmeh je tisto, na kar se vokalno novorojenček. Morris pripominja, da otrok vselej, kadar se smehlja materi, brca in muha z ročicami. To je nagon, ki mu je ostal še iz časov naših daljnih prednikov.

SRCE NA MAGNETOFONU

Pa še nekaj: ameriški znanstveniki so po dolgotrajnih raziskavah ugotovili, da 80 odstotkov mater drži otroka v naročju na levi podlahti. Navadno pravijo matere, da tako laže kaj postorijo, ker imajo prosto desno roko. Toda to ne drži, ker tudi 68 levčarskih mater drži otroka na levi roki. Morris to utemeljuje s tem, da otrok, ko leži na levi podlahti sliši bitje srca, in to ga pomirja.

Ko je otrok še zarodek, rase v okolju, kjer nenehno sliši, kako bije srce. Zato je tudi pozneje bolj miren, če sliši bitje srca. Poskusi v jasilih so pokazali, da so bili otroci bolj mirni, ko so jim zavrteli magnetofon, na katerem je bilo posneto bitje srca. Desmond Morris misli tudi, da vse človekovo sentimentalno oboževanje srca izvira iz tega prvobitnega občutka.

Se ena velika razlika je med človekom in vsemi drugimi živalmi. Človek je edina žival, ki ubije premaganega nasprotnika iste vrste. Boj med dvema samcem se takoj konča, kadar premaganec pokaže, da se je vdal.

Po mnenju Morrisa je človek drugačen iz dveh razlogov: zato, ker napada v skupinah in zato, ker lahko ubije od daleč. Kadar človek napada v skupini, napada nasprotnika bolj zato, da bi ubrnil svoje tovaršice kot pa zato, da bi premagal sovražnika. Razen tega pa orožje, zlasti sodobno strelno orožje, omogoča človeku, da ubija od daleč, zato se njegova napadalnost ne zmanjša, četudi nasprotnik beži ali kaže druge znake, da se je predal.

GORILA IN MLADIČ: v savani se je bilo 193. opici odločiti

PREJ

ZVIJEZDA MARGARINA

ZDRAVA, OKUSNA, KALORIČNA, VITAMINIZIRANA

Sedaj

RAVNO TAKO

TODA BOLJ

SODOBNO

IN PRAKTIČNO

EMBALIRANO

TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA

ZAKON HARMONIJA IN TRETJI ČLOVEK

»Vrnila sva se na delo, pravita ameriški zdravnik ginekolog William Masters in psihologinja Virginia Johnson. Do sedaj sta bila na Japonskem, kjer sta pomagala ustanoviti znanstveni center za spolnost. Znana sta postala s svojo knjigo o spolnosti, ki bo kmalu prevedena v 10 jezikov. Na kliniki v St. Louisu sta sedaj odprla posvetovalnico za zakonce. Pacienta (izključno samo poročen par), ki se prideta zdraviti plačata v našem denarju 3000 dinarjev in ju dva tedna intenzivno zdravijo, nato pa sta še 5 let pod stalno kontrolo.

Najrazločnejše težave, ki tarejo zakonce v njihovem spolnem življenju, rešujeta Masters in Johnson na popolnoma nov način. Ne zmenita se za psihološko bzdrelo, ki je morda vzrok spolni nemoči ali frigidnosti. Stvar sta vzela v roke s popolnoma praktične plati. In ravno to, da se posvečata simptomom, ne pa njihovim vzrokom, je znanstvenikom prineslo slavo. »Pacientom je malo do tega, da se leta in leta ubadajo z njimi zato, da nazadnje ugotovijo, da njihov problem izvira iz tega, ker si v bistvu želijo spati s svojo materjo.« Pravi Masters. Njuno zdravjenje sloni na sterapiji vedenja. Zakonce, ki se zdravita, se vsak dan pogovarjata z zdravnikom, ki ji pomaga iskati način, ki bi ju pripeljal do spolne ubranosti. Po navadi posvetita več časa razgovoru z zdravim za-

konce. Nabrano znanje zakonca nato doma v miru preizkušata.

William Masters in Virginia Johnson posvečata veliko skrb tesnobi, ki zajame bolnika in je velika ovira za spolno združitev. Zakonce se učita toliko časa, dokler spolna privlačnost ne premaga strahu.

Ta novi način zdravljenja ima seveda nasprotnike, ki trdijo da je za popolno ozdravljenje potrebno zdraviti vzroke, ki so osnova spolni nemoči. Vendar priznavajo, da je metoda Mastersa in Johnsonove nekeje le uspešna.

BIOKEMIJA ROJSTVO SMRTI

Znamenja staranja so splošno znana: upadajoča psihičnih sposobnosti, togost kosti in naraščajoča dovzetnost za nalezljive bolezni. Temeljni vzrok staranja pa je že od nekdaj ena izmed najskrbnostnejših ugank medicine. Znanih je več domnev, ki poskušajo razložiti staranje z upadanjem delovanja žlez, pred nedavnim pa je nastala nova teorija, ki utegne dati genetikom že tako dolgo iskano odgovor.

Dr. Howard J. Curtis iz nacionalnega laboratorija v Brookhavnu (ZDA) je na nedavnem skupnem zasedanju ameriške kemijske družbe in kanadskega kemijskega inštituta poročal o poskusih z mišmi, iz katerih je mogoče sklepati, da se proces staranja po vsej verjetnosti začneja

v osnovni enoti življenja — v molekuli dezoksiribonukleinske kisline.

Iz dezoksiribonukleinske kisline so kromosomi, ki so sestavljeni del vsake celice in določajo vse dedne lastnosti človeka, od barve oči do stopnje inteligence. Nukleinska kislina razen tega tudi vodi kemijske procese, ki telesa zagotavljajo obstanek. Dokler so navodila, ki jih posreduje dezoksiribonukleinska kislina, jasna, potekajo procesi, ki nastajajo v telesu, nemoteno. Če pa zaradi različnih vplivov, na primer zaradi žarčenja ali kemijskih napak pri sintezi nukleinske kisline pride do različnih mutacij, postanejo navodila nenatančna in začne se staranje — rojstvo smrti. Če je mutacija na primer prizadela dezoksiribonukleinsko kislino v možganski celici, se v njej metabolizem ustavi in celica odmre. Posledica ponavljajočega se odmiranja možganskih celic je senilnost. Zaradi motenj v metabolizmu lahko pride do tvorbe substanc, ki povzročajo bolezni srca in ožilja, dezoksiribonukleinska kislina z napakami v strukturi pa lahko pripravi obrambni sistem telesa do tega, da napade svoje lastno tkivo, kar ima za posledico splošno sklerozo.

Dr. Curtis je pri poskusih z mišmi ugotovil, da so genetske napake pri starejših živalih mnogo pogostnejše kot pri mladih. Hkrati z naraščanjem števila napak se povečuje oslabelost organizma in zmanjšuje njegova dovzetnost za različne bolezni. Normalna človeška celica, ki se obnavlja z deljenjem, se ne more razdeliti poljubno velikokrat, ampak ima na voljo samo omejeno število delitev, do-

kler dokončno ne odmre. Čim bolj se njena življenjska doba bliža koncu, tem pogostejše prihaja do genetskih napak. Slišati je sicer paradoksalno, toda prav ta ugotovitev navdaja Dr. Curtisa z optimizmom. Če bo znanstvenikom uspelo izboljšati stabilnost dezoksiribonukleinske kisline, se utegne preprosta življenjska doba zelo podaljšati.

SKOKI V VISINO VNIC ZMAGATI

Kitajci berejo nazaj, pa to njihovim očem pravi nič ne škoduje. Čehi snemajo svoje filme od zadaj naprej, pa zaradi tega ne prodajo nič manj kinematografskih vstopnic. Zakaj? Potemutega mlad Američan, ki se imenuje Dick Fosbury, na olimpijadi ne bi mogel osvojiti zlate medalje tako, da skače v višino s hrbtom obrnjen proti letvici?

SKOKI V VISINO — Fosbury skače nazaj

Dick Fosbury, enaindvajsetletni študent z oregonske državne univerze si je izmislil nov način skakanja v višino, katerega princip niti atletskim strokovnjakom ni popolnoma jasn. Za kaj pravzaprav gre? Dick vzame zalet, ko pa se letvici približa na korak razdalje, se na desni nogi zavrti

za 180° in se požene čez letove tako, da je s hrbtom obrnjen proti njej. Atletskim strokovnjakom ni jasno, kako je tako sploh mogoče skakati v višino, in tega atletom seveda tudi ne priporočajo. Dick si zaradi tega ne bell glave, ampak še naprej skače tako, kot se njemu zdi prav in — zmaga. Kred kratkimi si je na izbirnem tekmovanju zagotovil mesto v ameriški olimpijski vrsti. In še Fosburyjev najboljši rezultat: 216 cm.

TENIS »WIMBLEDON SE NE IZPLAČA!«

»Prišli smo samo malo pogledat,« je dejal George MacCall, manager slavnega teniškega igralca Rodneya Laverja, sa tudi za naprej se bomo udeleževali odprtih plemenstev samo, če se bo splačalo s finančne platila. Mnogi profesionalci, ki so se udeležili wimbledonskega turnirja, so se letos pritoževali zaradi denarja. »Moralo smo izgubiti proti diletantom,« so pravili, sin to vse za bedno nagrado dva tisoč funtov (šest milijonov starih dinarjev)!

Profesionalni aspi verjetno niso razočarani samo na finančnem področju, ampak tudi zaradi nič kaj blestevitih rezultatov, ki so jih dosegli v Wimbledonu. Kljub temu da sta se v finale nvrstila dva pro-

MOŽ, KI JE UBIL BONNIE IN CLYDA

KAKO STA UMRLA BONNIE IN CLYDE

Bilo je meglenega jutra v januarju leta 1934. Skupina jettikov s teksaške kaznišne farne je okorno koralu na delo na bližnja polja. Iz megle sta se nenadoma izluščili postavi moškega in ženske, ki sta brez opoziranja začela divje streljati. Eden izmed paznikov se je mrtev zgrudil. Pet kaznjencev se je za skrivnostnimi strelcema skozi mokro grmovje odplazilo do bližnje reke, se stlačilo v avtomobil, ki je bil skrit na bregu, in izginilo v megli.

Drzni podvig je bil delo znanih gangsterjev Clyda Barrowa in Bonnie Parker, ki sta na svoj običajni krvavi način osvobodila svojega prijatelja Raymond Hamiltona. Bonnie in Clyde sta se že dve leti klatila po srednjem in jugozahodnem predelu ZDA, s svojimi zločini polnila časopisne stolpe ter se spretno izmikala zvezni kriminalni policiji, posameznim mestnim in državnim policijskim oddelkom ter nacionalni gardi. Na vesti sta imela že dvajset ljudi, predvsem policistov, in zahteve javnosti, da jima je končno treba stopiti na prste, so iz dneva v dan postajale glasnejše. Stotinam policistov, ki so hoteli maščevati svoje nesrečne tovariške, zaslužitvi nagrado in rešiti lastne banke nenehnega strahu, se je pridružil tudi nenavadni mož: Frank Hamer, nekdanji častnik slavne teksaške policije na konjih.

SAMOTAR NA SLEDI ZLOČINCIMA

Frank Hamer, ki je bil visok 190 centimetrov in težak več kot 90 kilogramov, je bil žilav in samozavesten kot dolgorogi teksaški bik. V mladih letih je mnogo bral o Indijancih, ki jih je neizmerno občudoval ter jih posnema, kadarkoli se je lahko odrgal od dela v očetovi kovačnici. S svojim konjem se je dneve in dneve potikal po gorah okoli San Sabe, se preživljal z lovom in spal pod milim nebom. Ko se je z dvaindvajsetimi leti vpisal med teksaške rangerje, je bil izvrsten jezdec, nož je znal metati s smrtonosno natančnostjo in kmalu si je pridobil sloves najboljšega strelca v Teksasu. Kljub temu pa je orožje uporabljal le rekdokaj. Njegovo standardno sredstvo, s katerim je krotil uporne »stranke«, je bil dobro namerjen udarec s pestjo.

Hamer je svoje dolžnosti sicer jemal zelo resno, a je kljub temu vedno rajal delati sam kot v skupini. Leta 1932 je rangerje zapustil. Ko pa ga je dve leti kasneje šef teksaške policije povprašal, ali bi bil pripravljen iti na lov za Bonnie in Clydom, je takoj privolil. Imenovali so ga za člana teksaške cestne patruljne službe in 10. januarja leta 1934 se je Hamer sam odpravil na svoje nevarno delo.

Hamer še nikoli ni bil videl Bonnie in Clyda. Zaradi tega je najprej poskusil izvedeti o njih vse, kar se je izvedeti dalo. Kaj kmalu je ugotovil, da je bila pot obeh gangsterjev posejana z zločini od trenutka, ko sta se prvič srečala.

ODISEJA ZLOČINA

Ko sta se spoznala v Dallasu, je bila Bonnie stara dvajset, Clyde pa dvaindvajset let. Bonnie, ki je se poročila pri šestnajstih letih, a jo je mož kmalu zapustil, je bila zaposlena kot natakarica. Clyde, sin revnega zakupnika, ki ni znal niti brati, niti pisati, je po šestih letih obesil šolo na klin in se od takrat naprej izogibal težkega dela kot kuge. Kmalu potem, ko sta se Bonnie in Clyde spoznala, so Clyde v Wacu zaradi vloma in kraje avtomobila obsodili na zaporno kazen. Med enim izmed obiskov je Bonnie svojemu prijatelju v celico vtihotapila revolver. Clyde si je z njim izsilil pot iz zapora, vendar so ga kmalu spet ujeli in ga za dve leti zaprli v Huntsvillu v Teksasu. Da bi se izognil prisilnemu delu, si je Clyde odsekala dva prsta na nogi.

Ko je odsedel svojo kazen in se je v Dallasu ponovno srečal z Bonnie je ugotovil, da jo prav tako kot njega navdušujejo strelno orožje, hitri avtomobil in razburljive pustolovščine. Clyde, ki je bil enako spreten in ravnatelj s pištolo, puško in streljivo, je vzela Bonnie v »strelsko šolo«, dokler ni streljala nič slabše od legendarne junakinje Divjega zahoda Annie Oakley. Že po enem tednu skupnega življenja z Bonnie so Clyde in dva njegova pajdaša obtožili, da so ob cestnem ropu v Hillsboru ubili enega izmed potnikov. Nekaj dni kasneje sta Clyde in Hamilton v Atoki v zvezni državi Oklahoma ustrelila dva policista.

Kljub sposobnosti, da sta se znala izvleči iz zased, ki jima jih je pripravljala policija, je Bonnie in Clyde začela počasi zapuščati sreča. Na neki teksaški cesti se je njun avtomobil zaradi pehtrite vožnje prevrnil in se vnel. Bonnie je skupila hude opekline. Nesreča pa ni zmanjšala njunega »delovnega polja«. S svojo tolpo sta ropala nadaljnjih deset ali dvanajst bank in se z vedno novimi, ukradenimi avtomobili zločila in države v državo, od zločina do zločina.

Več zveznih držav je na lov nanju poslalo močne policijske oddelke. Leta 1933 sta Bonnie in Clyde dvakrat zasla v past. Prvič pri Platte Cityju v zve-

To pa je bil šele začetek krvave Odi-seje Bonnie in Clyda, katere zadnje poglavje je zapisal Frank Hamer. Gangsterski parček je imel mnogo smisla za dramatičiranje in je pridno pomagal širiti legendo, ki se je o njih začela širiti po ZDA. Bonnie je o svojih in Clydovih »junaških dejanjih zlagala okorne verz, največ veselja pa sta obojajda imela s tem, da sta se silkala s cigarami med zobmi in orožjem v rokah ter fotografije pošiljala uredništvom ameriških časopisov.

Hamer je vestno proučeval vse njune posnetke, se pogovarjal z ljudmi, ki so poznali Bonnie in Clyda ter njune navade, se zanimal, kakšne obleke najraje nosita in kateri whisky najraje pijeta. Zvedel je, da zmore Clyde v eni noči prevoziti več sto kilometrov in da se Bonnie rada šali s svojimi žrtvami. Ugotovil je, da ima Clyde očitno šesti čut, s katerim začuti grozečo nevarnost. Ta čut je Clyde in njegovo družino večkrat rešil gotove smrti. Tako je Clyde nekoč skupaj s svojim starejšim bratom Buckom, ki so ga nekaj dni prej pogojno spustili iz zapora, njegovo ženo Blanche, sedemnajstletnim »vavencem« W. D. Jonesom in, seveda, Bonnie najel stanovanje v Joplinu v zvezni državi Missouri. Clyde in Jones sta se odpravila v mesto na ogled banke, ki jo je tolpa nameravala ropati, ko je Clyde nenadoma postal nemiren.

»Nekaj je v zraku«, je rekel in hitro odšel nazaj domov, ter spravil avtomobil v garažo. Bonnie je v svoji sobi pisala »Zgodbo samomorilca S«, Blanche pa se je vrtila po kuhinji in pripravljala obed. Nenadoma so pod krogami iz policijskih pištol zaženketala okenska stekla. Clyde in Jones sta takoj začela streljati iz garaže, Bonnie pa iz prvega nadstropja. »V avto!« je zakričal Clyde. Blanche, ki jo je očitno zgrabila panika, je tulec pobegnila, drugi pa so poskakali v avtomobil, med točo kroglj oddvajali iz garaže in dve ulici daleč mimogrede pobrali še Blanche. Za njimi sta obežala dva mrtva policista.

BONNIE PARKER IN CLYDE BORROW: ko se je dvojica združila, so se začeli vrstiti zločini

NA SAMOTNI CESTI

Kljub sposobnosti, da sta se znala izvleči iz zased, ki jima jih je pripravljala policija, je Bonnie in Clyde začela počasi zapuščati sreča. Na neki teksaški cesti se je njun avtomobil zaradi pehtrite vožnje prevrnil in se vnel. Bonnie je skupila hude opekline. Nesreča pa ni zmanjšala njunega »delovnega polja«. S svojo tolpo sta ropala nadaljnjih deset ali dvanajst bank in se z vedno novimi, ukradenimi avtomobili zločila in države v državo, od zločina do zločina.

Več zveznih držav je na lov nanju poslalo močne policijske oddelke. Leta 1933 sta Bonnie in Clyde dvakrat zasla v past. Prvič pri Platte Cityju v zve-

zni državi Missouri, drugič pri Dextru v Iowi. Obkrat jima je uspelo uiti, manj sreče pa sta imela Buck in Blanche: Bucka so policisti obstreli in ranam je v nekaj dneh podlegel, Blanche pa so ujeli. Mladi Jones, ki je bil z živci pri kraju, je odšel v Teksas, kjer so ga kmalu prišli. Bonnie in Clyde, ki sta tako ostala brez sodelavcev, sta žive praktično v svojem avtomobilu, ki sta ga ponoči parkirala ob samotnih cestah.

Prav takrat, ko je bilo videti, da sta dosegla najnižjo točko svoje zločinske kariere, sta izvedla na začetku omenjenega podviga. Dva izmed osvoboditve kaznjencev — Raymond Hamilton in Henry Methvin — sta se pridružila svojima rešiteljema in sodelovala z njima pri vrsti roparskih napadov. Kmalu potem, ko sta Bonnie in Clyde dobila nova pajdaša, se je Frank Hamer odpravil na lov, ki ga je popeljal na tisoče kilometrov daleč. Podobno kot gangsterski par je tudi Hamer živel v svojem avtomobilu. Njihove poti so se prvič križale v Teksarkani. Nekaj dni kasneje, ko je bil Hamer že prepričan, da je došel do svojega cilja, sta Bonnie in Clyde zagrešila nov zločin.

Njuno vozilo je bilo parkirano na samotni cesti blizu Grapevina v Teksasu. Clyde je dremal na zadnjih sedežih, Methvin pa je stal na straži. Nenadoma je opazil, da se jim približujeta dva policista na motornih kolesih. Opozoril je Bonnie, ki je nemudoma zbudila svojega prijatelja. »Proč z njima!« je ukazal Clyde. Pobegli kaznjenc je ubogal in takoj začel streljati. Policista sta obežala na cesti. Kmalu nato, natančneje 6. aprila, je tolpa ubila svojo petnajsto žrtev. Soglasje v tolpi pa se je začelo krhati. Hamilton in Clyde sta se sprla zaradi delitve plena in Hamilton je ujaljen zapustil družino.

SMRTNI UDAREC

Hamerju se je končno ponudila priložnost, na katero je že dolgo čakal. Posrečilo se mu je zvedeti, da tolpa od časa do časa obišče Methvinovega očeta, ki je živel v Louisiani, prepričan pa se je tudi o tem, da se stari Methvin Bonnie in Clyda boji ter je v zameno za prizanesljivost do svojega jima pripravil pomagati policiji.

Methvin mlajši je svojemu očetu povedal, da se je z Bonnie in Clydom dogovoril, da se bo z njima sestal na samotni cesti pri Arcadii v zvezni državi Louisiana, če bi jih slučajno ločila policija. Ob prvem naslednjem obisku

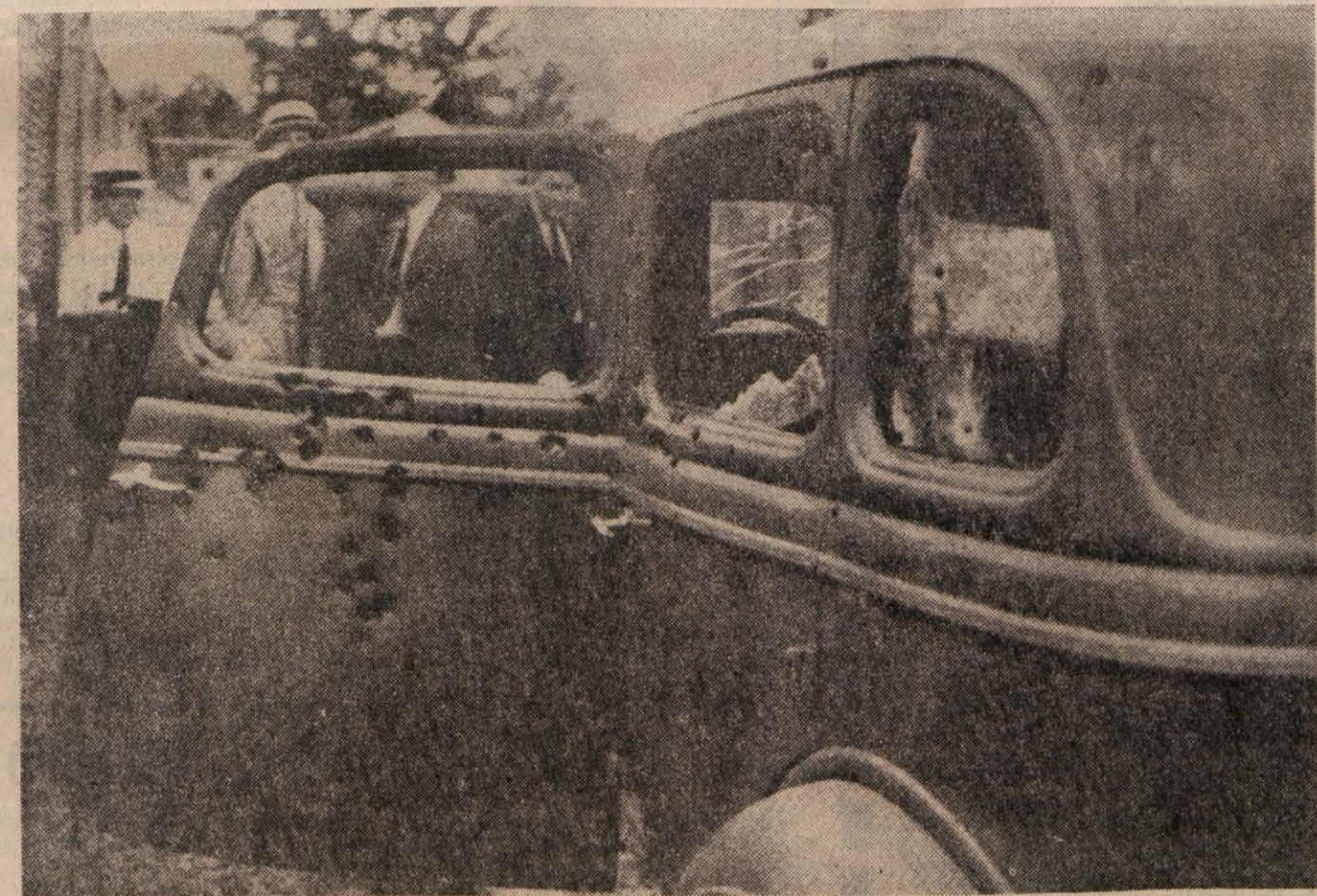
je Methvin svojemu sinu na samem zapal, da se je dogovoril za sodelovanje s policijo. Henry je očetu obljubil, da bo ob prvi ugodni priložnosti izginil in tako zvalil Bonnie in Clyda v past.

Priložnost se mu je ponudila že naslednjega popoldneva. Bonnie, Clyde in Henry Methvin so se odpeljali v Shreveport. Mladi Methvin je odšel po nakupih v neko trgovino. Ker se dolgo ni vrnil, sta bila Bonnie in Clyde prepričana, da je nekaj narobe. Odpeljala sta se nazaj k staremu Methvinu in ga prosila, naj Henryju, če bi ga slučajno videl, naroči, naj naslednjega dne pride na dogovorjeno mesto pri Arcadii. Stari Methvin je takoj obvestil Hamerja, ki se je z okrožnim šerifom Hendersonom Jordanom in štirimi do zob oboroženimi policisti še istega dne odpravil proti Arcadii. Možje so se na kraju, za katerega jim je povedal stari Methvin, skrili v grmovje in čakali.

Napočil je nov dan, o banditih pa ni bilo ni sledu. Mimo skrilih mož, ki so se do jutra v mokrem grmovju do dobra premarali, je pripeljala nekaj osebnih in tovornih avtomobilov. Nato je v razmahanem tovornjaku prispel stari Methvin, ki mu je Hamer naročil, naj odmontra kolo in se pretvarja, da ima prazno zračnico. Nekaj po deveti uri, ko je bil Hamer že prepričan, da sta Bonnie in Clyde zavohala past, je zaslišal brnenje avtomobila, ki se je hitro približeval. Za volanom je sedel Clyde s temnimi očali na nosu, poleg njega pa Bonnie v rdeči obleki. Avtomobil se je ustavil ob Methvinovem tovornjaku. »Defekt?« je vprašal Clyde.

»Da,« je odgovoril Methvin. »Ali sta naša Henryja?« V tem trenutku so se v pogovor vmešali tudi skrili policisti: »Roke kvišku! V pasti sta.« Clyde je pritisnil na plin. Oba gangsterja sta zgrabila za orožje, toda uporabi ga nista več utegnila. Njun avtomobil, ki ga je preresetalo 107 krogelj, je zdrsnil po klanu nizdol in nato obstal. Hamer in njegovi možje so se vozilu previdno približali. Bonnie in Clyde sta bila mrtva. Njun avtomobil je bil pravo skladišče orožja. Policisti so našli v njem tri brzostrelke, dve puški z odžaganjo cevjo, osem avtomatskih in en običajen revolver z oznako Colt, sto saržerjev s po dvajsetimi naboji in tri tisoč posameznih nabojev.

Clydu je na koljenih ležala puška, Bonnie pa se je krčevito oklepala pištole. To je bilo vse, kar jima je po dveh letih ubijanja, ropanja in bega ostalo v rokah...

PRERESETAN AVTOMOBIL: 107 strelj iz zasede, ki jo je postavil Frank Hamer

TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA TEDENSKA TRIBUNA

fesionalca, Laver iz skupine MacCalla in Tony Roche iz skupine osmih veličastnih Teksačana Lamara Hunta, so amatjerji dokazali, da dosega svoje bogate kolege in da je nepremagljivost profesionalcev samo še mit.

»Skoraj nikoli ne igramo na travnatih igriščih,« so se opravičevali profesionalci, »in razen tega smo navajeni igrati na tri sete in ne na pet.«

Amaterji so ponosni. »Profesionalci niso nič boljši od nas,« je izjavil južnoafriški dolgoletni amater Fay Moore, ki je premagal profesionalca Gimenoa, »prav tako se motijo in prav tako zato izgubljajo živce.«

Rodney Laver je z letošnjo zmago edini po vojni dosegel tretji uspeh v Wimbledonu. Kot amater je zmagal že v letih 1961 in 1962. Absolutni rekord pa je še daleč: Doherty je v letih 1897 do 1907 zmagal devetkrat. Laver se ni pritoževal zaradi nizkega zaslužka. Šef MacCall mu omogoča dokaj udobno življenje s 110 milijoni starih dolarjev na leto.

zasluge kvarteta: Americanov Arthurja Asha in Clarka Edwarda Fraebnerja, Ni-zozemca Toma Okerja in Južnoafričana Raya Moorea, ki se je vrstnil v četrtin-angle skupaj s profesionalci Laverjem, Ralstonom, Rocheom in Bucholzem.

»Mladenci mislijo, da je za štiridesletnike še konec ljubezenskega življenja. Ta presodek, ki lahko izvove hude čustvene pretrese v starejši dobi, je treba izkoreniniti. Legenda, da je seks rezerviran samo za mlade, ne velja več.«

To teorijo razlaga doktorica Wendy Greengross v knjigi »Help with sex problems in marriage«, ki jo je izdal v Londonu »National Marriage Guidance Coun-

cile (Nacionalni svet za usmerjanje zakonov). Spolna dejavnost po 60. letu, pravi Wendy Greengross, je normalna in zdravilna. Seveda ne gre več posvečati spolnim zadevam toliko časa kot ga posvečajo mladi ljudje. Treba je predvsem premagati svetohilstvo in nepotreben občutek strahu ter vzeti na znanje, da je seks bistveni del življenja tudi v življenju starejših in da je tako po fizični kot po čustveni strani izredno blagodejen.

Wendy Greengross ima 43 let, poročena je z zdravnikom kirurgom in ima pet otrok. Specializirala se je za ginekologijo in posluša že 15 let spolne probleme žena vseh starosti. Prav neznanje mnogih njenih poročenih pacientk ji je dalo povod, da je postala ena izmed ustanoviteljic centra, ki pomaga z naveti negotovim in nevednim zakonskim parom. Angleška javnost je sprejela nekoliko neobičajno knjžico doktorice Greengrossove z naklonjenostjo. Zato se je ženska odločila, da bo svoje ideje še natančneje razložila v knjigi, ki bo izšla ob koncu leta in ki bo prava splošna enciklopedija šestdesetletnikov.

Wendy Greengross priznava, da se spolne potrebe z leti zmanjšujejo, je pa prepričana, da ostane sposobnost doživljati prijetne občutke nespremenjena do naravne končne meje bivanja. Dokazano je, da tisti, ki so spolno aktivni do 60. leta, ohranijo svojo sposobnost tudi kasneje, glavno je, da ni prekinjena. Ženske med 40. in 55. letom zaradi klimakterija pogosto sramotijo svoj odnos do spolnega življenja z zakoncem. Temu je na-

vadno vzrok usihajoče izločanje hormonov in zavest, da ne bodo mogle več zanositi. Hormonsko ravnatežeje pri sedanjem stanju medicinske znanosti ni težko ponovno vzpostaviti. Teže je morda z zavračanjem, ki ima svoj vzrok v skrity čustveni in fizični nezadovoljenosti, ki se je v ženi nakopičila z leti. Navset zdravnika in globoko razumevanje soproga lahko premaga tudi to oviro.

Po drugi strani pa je največ odvisno od žene, ko doseže mož starost 60 let in s tem važen mejnik v svojem življenju. Hkrati s fizično močjo mu upada tudi spolna mnogljivost. Večkrat gre v tem času tudi v pokoj in prekinitve aktivnosti, ki mu je napolnjevala vse življenje, je po svoje spet kritična za šestdesetletnika.

»Ko začnejo možu upadati moči, mora žena poskrbeti, da je fizično kar najbolj privlačna, in mu mora pomagati, da doseže zadovoljstvo, ki si jo oba želite. Ni treba, da je preveč intenzivna ali preveč pogosta. Odgovornost žene je zdaj večja kot kdaj prej. Njej je prepuščena vodilna vloga.« Tako priporoča Wendy Greengross.

NESREČE

18 DNI V OBLASTI TOKOV

Po golem naključju je belgijska trgovska ladja »Escaut« rešila 120 milj južno od Galvestona (Texas) popolnoma izžrpa-

nega mehkega ribiča, ki so ga vetrovi in tokovi v ribiškem čolnu že osemnajst dni premetavali po širnem morju.

Ribič Carlos Prado Uribe se lahko zahvali za življenje belgijskemu mornarju, ki je stal pod prho in slučajno pogledal skozi okence na morje. Zgledal je Pradovo ladjico, ki se je zdaj pojavila med valovi, zdaj spet izginila.

Prado je s petimi svojimi tovariši lovil ribe s čolnov, ki jih je vlekle ribiška ladja. Nenadoma se je strgala vlečna vrv enega izmed čolnov. Pradu in še enemu izmed njegovih tovarišev se je posrečilo, da sta svoje čolne kljub izredno močnemu toku in vetru ohranila na površju. Potem je Prado začel na svo moč veslati, da bi prišel do ribiške ladje. Toda divje morje ga je gnalo prav v nasprotno smer. Vrgel je sidro in celo noč čakal pomoči. Naslednje jutro se je sidra vrv utrgala in vsi Pradovi poskusi, da bi se z veslanjem približal obali, so bili zaman. Končno se mu je zlonilo še eno izmed vesel in ribiču ni preostalo drugega, kot da se prepusti vetrovom.

Osemnajst dni so ga tokovi in vetrovi preganjali sem ter tja. Računajo, da je v tem času preplul okoli tisoč kilometrov. Ko se je že sprjel z mislijo na smrt, je prišla rešitev. Bil je tako šibek, da ni mogel več stati na nogah, ko se mu je približeval motorni čoln z »Escautom«. Ladja ga je prejeljala v Houston (Texas), kjer so ugotovili zdravnik hude opekline in močno izsušitev organizma, vendar Pradovo stanje ni kritično.

PRIROČNIKI

KAKO ŽIVITI ZASTONJ

»Yippiess, pripadniki »Youth international party« (da jih ne zamenjamo z značajnimi hippiji), so prepričani, da so našli formulo, kako je mogoče udobno živeti v New Yorku, ne da bi za to zapravili en sam cent. Izdali so o tem celo poseben priročnik. Navesti niso ravno pretirano pošteno, vsekakor pa na skladu s njihovim geslom: »Svet je vas, vzemite si ga!« Eden od nasvetov: »Za potovanje s podzemeljsko železnico uporabljajte nemške kovance za en penig ali mozambiške za deset centavov. Dobite jih zelo poceni pri trgovcih s starim denarjem in popolnoma nadomeščajo originalne žetone, ki bi jih morali potisniti v rezo na avtomatskih metroja.« Kar zadeva živila, zahtevajo pisati velikim trdkarom s prehranskimi artikli in se ostro pritožiti zaradi kvalitete tega ali onega proizvoda: v strahu, da bi prišlo kaj v javnost, pošlje firma cel zaboj konzerv. Priročnik vsebuje celo nasvete, kako pridete v Kanadi zastonj do zemljišča ali kako napraviti ameriško vlado do tega, da vam podari bizona. V zadnjem primeru je treba samo pisati notranjemu ministru ZDA in mu poslati potrdilo, da boste zagotovili transport živali in prehrano za

SPOLNO ŽIVLJENJE KREPKI TUDI PO 60. LETU

NICHOLAS MONSARRAT SMITH IN JONES

»Vse lepo in prav.« Je rekel. »Toda medtem se nam bosta Smith in Jones predalec umaknila. Kakšno možnost neki mammo, da se bosta po toliko časa še vrnili? Naj ju prepričamo, da je vse, kar sta počela, narobe?«

»Vse, kar vesta.« Iz več vtirov sem bil prepričan, da je tako, in sem to tudi sporočil naprej. »Jones je pel kot plitka. Seveda skoraj nima poslušna, razen za tisti prekleli calypso. Toda Smith je bil zelo prizadevan.«

»Slabo.« Je rekel ambasador Black. Viharito je vzdihnil. »No, stihne vse, kar morete. In kako sodelujete z Blausteinom?«

»Kaj potem ni napočel čas, da bi tudi mi nekaj storili?« Rekel, da smo veseli, ker smo se ju znebili — ali kaj podobnega? »Trenutno imata prevelik uspeh. Proti takšnim toki ni mogote prava. Zložiti sem mu še eno metalaro. »Dajmo jima še malo vrvi. Sama se bosta obesila.«

»Toda medtem moramo z njima živeti.« Je ponovno rekel in njegove oči so se poslovno zložile. »Kaj mislite, koliko sta jim povedala?«

»Vse lepo in prav.« Je rekel. »Toda medtem se nam bosta Smith in Jones predalec umaknila. Kakšno možnost neki mammo, da se bosta po toliko časa še vrnili? Naj ju prepričamo, da je vse, kar sta počela, narobe?«

»Vse, kar vesta.« Iz več vtirov sem bil prepričan, da je tako, in sem to tudi sporočil naprej. »Jones je pel kot plitka. Seveda skoraj nima poslušna, razen za tisti prekleli calypso. Toda Smith je bil zelo prizadevan.«

»Slabo.« Je rekel ambasador Black. Viharito je vzdihnil. »No, stihne vse, kar morete. In kako sodelujete z Blausteinom?«

»Kaj potem ni napočel čas, da bi tudi mi nekaj storili?« Rekel, da smo veseli, ker smo se ju znebili — ali kaj podobnega? »Trenutno imata prevelik uspeh. Proti takšnim toki ni mogote prava. Zložiti sem mu še eno metalaro. »Dajmo jima še malo vrvi. Sama se bosta obesila.«

»Toda medtem moramo z njima živeti.« Je ponovno rekel in njegove oči so se poslovno zložile. »Kaj mislite, koliko sta jim povedala?«

»Vse lepo in prav.« Je rekel. »Toda medtem se nam bosta Smith in Jones predalec umaknila. Kakšno možnost neki mammo, da se bosta po toliko časa še vrnili? Naj ju prepričamo, da je vse, kar sta počela, narobe?«

»Vse lepo in prav.« Je rekel. »Toda medtem se nam bosta Smith in Jones predalec umaknila. Kakšno možnost neki mammo, da se bosta po toliko časa še vrnili? Naj ju prepričamo, da je vse, kar sta počela, narobe?«

»Vse, kar vesta.« Iz več vtirov sem bil prepričan, da je tako, in sem to tudi sporočil naprej. »Jones je pel kot plitka. Seveda skoraj nima poslušna, razen za tisti prekleli calypso. Toda Smith je bil zelo prizadevan.«

»Slabo.« Je rekel ambasador Black. Viharito je vzdihnil. »No, stihne vse, kar morete. In kako sodelujete z Blausteinom?«

»Kaj potem ni napočel čas, da bi tudi mi nekaj storili?« Rekel, da smo veseli, ker smo se ju znebili — ali kaj podobnega? »Trenutno imata prevelik uspeh. Proti takšnim toki ni mogote prava. Zložiti sem mu še eno metalaro. »Dajmo jima še malo vrvi. Sama se bosta obesila.«

»Toda medtem moramo z njima živeti.« Je ponovno rekel in njegove oči so se poslovno zložile. »Kaj mislite, koliko sta jim povedala?«

»Vse lepo in prav.« Je rekel. »Toda medtem se nam bosta Smith in Jones predalec umaknila. Kakšno možnost neki mammo, da se bosta po toliko časa še vrnili? Naj ju prepričamo, da je vse, kar sta počela, narobe?«

»Vse lepo in prav.« Je rekel. »Toda medtem se nam bosta Smith in Jones predalec umaknila. Kakšno možnost neki mammo, da se bosta po toliko časa še vrnili? Naj ju prepričamo, da je vse, kar sta počela, narobe?«

»Vse, kar vesta.« Iz več vtirov sem bil prepričan, da je tako, in sem to tudi sporočil naprej. »Jones je pel kot plitka. Seveda skoraj nima poslušna, razen za tisti prekleli calypso. Toda Smith je bil zelo prizadevan.«

»Slabo.« Je rekel ambasador Black. Viharito je vzdihnil. »No, stihne vse, kar morete. In kako sodelujete z Blausteinom?«

»Kaj potem ni napočel čas, da bi tudi mi nekaj storili?« Rekel, da smo veseli, ker smo se ju znebili — ali kaj podobnega? »Trenutno imata prevelik uspeh. Proti takšnim toki ni mogote prava. Zložiti sem mu še eno metalaro. »Dajmo jima še malo vrvi. Sama se bosta obesila.«

»Toda medtem moramo z njima živeti.« Je ponovno rekel in njegove oči so se poslovno zložile. »Kaj mislite, koliko sta jim povedala?«

»Vse lepo in prav.« Je rekel. »Toda medtem se nam bosta Smith in Jones predalec umaknila. Kakšno možnost neki mammo, da se bosta po toliko časa še vrnili? Naj ju prepričamo, da je vse, kar sta počela, narobe?«

»Vse lepo in prav.« Je rekel. »Toda medtem se nam bosta Smith in Jones predalec umaknila. Kakšno možnost neki mammo, da se bosta po toliko časa še vrnili? Naj ju prepričamo, da je vse, kar sta počela, narobe?«

»Vse, kar vesta.« Iz več vtirov sem bil prepričan, da je tako, in sem to tudi sporočil naprej. »Jones je pel kot plitka. Seveda skoraj nima poslušna, razen za tisti prekleli calypso. Toda Smith je bil zelo prizadevan.«

»Slabo.« Je rekel ambasador Black. Viharito je vzdihnil. »No, stihne vse, kar morete. In kako sodelujete z Blausteinom?«

»Kaj potem ni napočel čas, da bi tudi mi nekaj storili?« Rekel, da smo veseli, ker smo se ju znebili — ali kaj podobnega? »Trenutno imata prevelik uspeh. Proti takšnim toki ni mogote prava. Zložiti sem mu še eno metalaro. »Dajmo jima še malo vrvi. Sama se bosta obesila.«

»Toda medtem moramo z njima živeti.« Je ponovno rekel in njegove oči so se poslovno zložile. »Kaj mislite, koliko sta jim povedala?«

»Vse lepo in prav.« Je rekel. »Toda medtem se nam bosta Smith in Jones predalec umaknila. Kakšno možnost neki mammo, da se bosta po toliko časa še vrnili? Naj ju prepričamo, da je vse, kar sta počela, narobe?«

Čevanje. Ambasador je moral hoditi okoli z zaprtimi očmi. Blauslein se je izkazal za prav tako krivega... Sicer pa z obloženo in močnikar...
 »Ne da bi vedel.«
 Bil sem ravno prave volje, da bi mu rekel, da to ni odgovor na moje vprašanje, pa sem se vzdržal. Se nekaj dejstev bi se izplačalo preveriti.
 »Sla sta kdajkoli nad čim pritožila?« sem nadaljeval. »Sla sta kdajkoli rekla, da juna gre slabo? Je prišlo kdaj do internih prepričevanj — mislim v ambasadi? Se je kdo od njih sporekel s kom iz ambasade? Kaj pa vaš minister? Če se ne motim, je bil v vaši odsotnosti Chargé d'Affaires. Ste ju poskušali disciplinirati? Ste poslali kakšno zanj neugodno poročilo?«
 Postavljen pred ta rafal hitrih vprašanj, je ambasador Black počasi majal z glavo z leve na desno. Ko sem utihnil, je odgovoril:
 »Bess, nič takega ni bilo. Z vsemi sta se dobro razumela. Saj sem vam povedal — ljudje so ju imeli radi... Jones je res govoril, da ni nikamor prišel. Le kdo bi napredoval, s tistim svojim obnašanjem. Smith ni nikoli rekel kaj s tem v zvezi, če se prav spomnim.«
 »Juna je primanjkovalo demarš?«
 »Govorilo se je, da je Smith veliko porabila za pljačo. Sicer pa je pljača tako ali tako brez carine.«
 »Kakšno sumljivo stik?«
 »Ne. Seveda sta poznala veliko ljudi. Vsakogar sta poznala. Toda nikoli ni bilo videti, da imata kakšne posebne prijatelje. Vedno je bilo le za grupe ljudi na njihovih zabavah.« Počakal je, da bi premislil, kar je rekel. Čez čas je rekel: »Mislim, da sta bila naveličana.«
 To je bila verjetno prva pametna izjava, ki jo je dal ambasador Black. V resnici je bila to edina stvar, na katero sem se lahko oprl. Preiskavo bom moral začeti od tu. Če mi bo uspelo odkriti, kaj sta prešla na drugo stran, bo to morda že prvi korak, da ju bom dobil nazaj. V tem trenutku je izgledalo najverjetneje, da je duša vsega bil Jones; imei je najmanj izgubiti, kajti bil je pred tem, da ga vrzijo

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«
 »No, kani pa?«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

Za tem je sledil javni banket za dobrodošlico, na katerem so objavljeni, da sta Smith in Jones zaradi svojih velikih talentov, napredovanju in stari domovini, dobila pomembno (veprav namočeno) delo v zunanjem ministru. Kasneje ju je obkinitivo sprejelo medse s tako budnim odobravanjem, da sem bil skoraj prepričan, da gre za resnično ljudsko navdušenje.
 Podem je bil ledeni dnt mir. Izredno mnogo delat je bila uradna verzija, ki je nadaljevala, da je bilo njuno navdušenje tako veliko, da sta hotela nemudoma priti z delom. Menim, da so ju takrat zašle vali, čeprav ne preveč temeljito. Tolman je imel dovolj časa.
 Smith se je nato prikazal na otvoritvi neke razstave moderne umetnosti in imel vedel in kar strokovno govor o propadu umetniškega izraza v njegovi državi. Jones, ki se je spustil v isto področje, je napisal in posnel enajst podobno pesem z naslovom: »Dva sta rekla.«
 »Svobodni« Spremljal se je na kitaro; plod je bil trenutni besedilni, ki ga je prebravalo brudalo, prepravilo in poziralo vse te neke zaenkrat javno se je govorilo, da so do takrat ta Jonesova talenta uradno zahtevali zavrad ljudsomnija.

Tako je šlo naprej: do konca prvega meseca sta bila na obeh ja vrnosti vsaj nekakšniat — dogman prikaz človekovega večnega boja, da bi se znebili svojih okovov. Kot sem rekel, smo se odločili, da bomo samo sedeli in opazovali, kako se bosta počela mazila. Po prvici povedano sta svoje delo opravljal prav tako sijajno kot Tolman; in ker sta bila v sredstvih pozornosti — prvič v svojem življenju — sta ga imela rada.
 Ves ta čas sem bil tudi sam v nekakšnem sredstvih pozornosti, in to mi ni bilo niti najmanj všeč. Vse lepo in prav, če sem s poslovanjem stališča izrazil ob njuni predstavi; toda znova ambasade so mi jasno povedali dve stvari: prvič, da sem jaz edini, ki po svoje ocenjuje sago o Smithu in Jonesu, in drugič, da nosim zanj glavno odgovornost. V številih pogovorih z ambasadorjem Blackom je bila ona stvar vedno znova poudarjena. Smith in Jones sta množice. Kaj sem torej s tem v zvezi že storil?

»Kakrat sem medlo odgovoril, toda bolje v danh okoliščinah ni bilo mogoče. Ambasadorju Blacku tak odgovor ni bil po volji in me je vsakokrat, ko sem uporabljal to besedo, pogledal kot bi ga bil zverjel.«
 »Kakrat je ponovil, a čemu?«
 »Da bom videl, kako se bodo dogodki razvili.«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«
 »No, kani pa?«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

»Kaj ne pač videl, kako se bodo dogodki razvili?«
 »Vem, kako se razvijajo.« Z roko je pokazal fotografije, objave na prvi strani dveh najbolj znanih dnevnikov, medtem ko vi čakate, jo bosta ta dva poceni odnesla. Pripravljajta največjo stvar, od kar je človek poletel v vesolje.«
 »Nič, bi rekel.«
 »Nikamor drugam... Popolna je snega, preden se odločiva.« Zvenet razbitega kozarke. »Preketo, to je bil eden izmed dragih kozarcev!«
 »Samo, da sta nama ostala še dva.«
 Jones (se smeje): »Pa se je res skrčilo na približno toliko! No, na zdravlje!«
 »Saj lahko podpisava.«

Iz službe. In bil je tiste vrste mladentka, za katerega pravijo duhovnik, da v drugih vzhujajo željo po grehu.

Smith bi mu sledil, ker je bil očito osamljen in obupan in (kot ga je njegova žena vedno znova sponžljala) ker tudi on ni prišel nikamor naprej. Toda kako naj bi si s tem pomagaj, da bi ga dobil nazaj, se ni ni niti sanjal.

Ambasador Black je bistro pripomnil, kot bi odgovoril na moje misli:

»No, in kaj zdaj?«

Nekdo je potrkal na vrata in Binastien je skoraj prišel noter. Ne da bi me pogledal, je rekel: »Uradno sporočilo, sir.« Smith in Jones, in položil rumen papir na pisalno mizo. Ko ga je pogledal, ga je ambasador porinil proti meni.

Bilo je tiskano obvestilo znanlega ministrstva. Obsegalo je le dva stavka. V njem je bilo povedano, da sta Smith in Jones, dva diplomata, ki sta zaprosila za azilo, bila sprejeta kot politična begunca. Svojo prvo tiskovno konferenco bosta imela naslednje jutro ob desetih.

Ambasador Black, ki mi je ves pogum splahnel, je rekel: »Mislim, da je to odgovor na moje vprašanje.«

SESTO POGlavJE

Tem ljudem je treba priznati, kar jim gre. Ko pripravilo predstavo, je res kaj videti.

Smithova in Jonesova tiskovna konferenca je bila uprta. Zato ni nobene druge besede — v veliki konferenčni sobi ministrstva za zunanje zadeve. Dvorana je bila nadrtoga vtisa, okrašena z doprtnimi kipi zaslužnih mož in bahavimi gestami po stenuh. Na enem koncu je bil oder; na njem, podolgovata miza, ducat stolov in cela baterija mikrofонов. Ob drugih treh stenah so se vstale filmske in televizijske kamere; na sredji je bilo katesnih sto sedežev. Očitno je bilo, da ne bo noben odvek.

Seveda so stivali po časopisju že ves teden naplivali, toda vseeno sem bil presenečen nad številom dopisnikov, ki so se iz vsega sveta zbrali v kongresni dvorani. Čakaajoč na začetek so se sprehajali okoli, hodili od vrste do vrste, brali časopise, ali pa poposvajali vzdusje v dvorani. Njihovo glasno govorjenje je odmevalo od visokega stropa. Veliki močni zakorneti so se prikizigali in vrgskali, ko so srenarici pripravljali opremo; fotografi so hodili sem ter tja, dolocali zornice kote ali naravnarvali aparate na debelih, plešastem urazniku, ki so ga posedali na srednji sedež na odru kor mirivo lutka.

Mene ni moč izsiljevati

Potem si jih je eno po eno stlačil v usta in me neprestano gledal. Resnični ugriz, sem pomislil, predstava o morskem psu je bila popolna... Prava stvar trenutno ni videti, da bi ga karikolil potrebovala, je nadaljeval. »Dobro napredujeta... Sijajen par...« Nemadoma, povsem neoprečakovano, je zavihal nos. »Zakaj pa pri vas zaposlujete takšne ljudi?«

Bila sva stisnjena v kot, daleč od glavnih delov zabave; bila sva povsem sama zase. »In vi?« sem odgovoril z vprašanjem.

Zasmejal se je. V njegovem smehu je bilo nekaj tovariškega in pri srčnega, kot da se veseli, da oba veva, kako in kaj.

»Oh, za nas sta zelo pomembna. Ze samo Jonesova kitara je vredna zlata. In Smith je zelo zanimiv mož.« Dal je v usta zadnje sardino, še vedno zroč vame, in potem obilnil prist za pristom. »Zelo zanimiv. Zelo nadarjen. Zelo izobražen. Mislim, da ga bomo lahko uporabili.«

»Prepričan sem, da ste ga že.«

Nekaj trenutkov je kimal. In potem je prvi obrnil pogled z mojega obraza in nezainteresirano pogledal po dvorani. Ko je spregovoril, je bil obrnjen proč od mene, tako da nisem videl njegovega izraza; samo slisal sem njegov oster, zaupljiv glas, ki je našteval osnovna pravila.

»Opazujte ju kolikor želite,« je rekel. »Toda ne poskusite ju spraviti nazaj. Ne bo vam uspelo.«

»Kdo ju pa hoče nazaj?«

Preslišal je moje besede. Zapejal si je suknjič kot bi se odpravljjal. »Dokler ste tretji sekretar,« je rekel, »nas ne skrbi. Če pa boste postali častihlepni, vam bomo morali reči zbogom. In z zelo kratkim rokom.«

Videti je bilo dovolj fair; zato sem mu bil hvaležen. »Je to uradno?«

»Tako uradno kot kdajkoli.« Obrnil se je in mi nepričakovano pomudil roko. »Proč moram. Še dve taki preleteti zabavi imam.« Bil je že na tem, da me zapusti, ko je dodal še nekaj posebnega, kar ni bilo hranil na vaš račun.

Čakal sem, prepričan, da se splača.

»Nikar ne skrbite za vaše mikrofone. Odkrili smo jih.«

Osmo poglavje

Zelo hitro sta se ustalila; bilo jima je še laže zaradi neprestanega prisrčnega sprejema v javnosti in uradne naklonjenosti. Kmalu so iz njihju iztekli vse, kar sta vedela, in jima dali nepomembno, a dobro plačano delo v ministrstvu za zunanje zadeve; kajti deprav majorju Tollmanu nista bila več nepredno pomembna, se njuna propagandna dejavnost ni prav nič zmanjšala. Ustaviha naj bi se kot dva milijonca

Slišati je bilo iste zlatavice in iste čestitke

stranost in neprijaznost... Ne bora pa pustila, da bo ves ta napor, ves najin trud zaman. Da bo pozabljen. Da bo prezrt. Če naj že končava, bi rajše...«

Predsednik se je končno odpravil in ga prekinil. »Ta noooojni sestianek ne zadeva prav veliko,« je rekel nekam obupano odločno. »Mislim, da bi morala morati...«

Zdal je bila vrsta, da prekinijo njega. Prekinil ga je Jones. Dvignil je glavo, in razlog, zakaj jo je bil prekinil z diamni, je postal očitni: jokaj je, ali zadenjal jokati. Solze so se mu lesketale v obeh, ko je nemadoma izbruhnil:

»Pa še kako zadevali Zadeva vsega na tem prekletem svein. Ali mar veste, kaj moj znameniti in učeni prijatelj — (ciliral je predsednikove predstavivene besede) — sploh dela? S kakšnim prevajalnem se ukvarja? Solze so zaustile njegov glas, »Prevalja otroške pesmi Otroške pesmi!« Pogledal je vzdolž mize, proti Smithu. »Zakaj jim ne bi prebral svojega remek dela, Ivan?« je skoraj zaupil. »Povej jim, kaj dela obiti mlček...« in potem je začel neobgijeno hlipati.

Deveto poglavje

Trak je cvilil, ko sem ga prevljal. Pokem sem obrnil gumb in si ga ponovno zavrtel; lokrat iz užika.

Zaklo se je z glasbo, kot vse dobre drame: s starim posnetikom pesni »Oči cornijac zbora domskih kozakov, ki je bila bolj pogrebna korvancita kot ljubzenska pesem. Potem se je zaslišal tehnični glas: »Trak štev. 642. montiran. Ura 21.00. Osemnajsti maj.« Sledilo je še malo brundanja domskih kozakov. Potem se je nemadoma zaslišal Jonesov glas, čist in visok:

»Oh, izključi no ploščo, za božjo voljo!«

Zaduseni koraki. Konec glasbe. Smithov glas, pokašen in nejasen: »Kaj pa je zdaj narobe? Si se premislil? Ni to tvoja najljubša melodiola?«

»Tako pojelo kot čreda volov! Zakaj neki vojaki mislijo, da znajo peti? Prav tako bi človek lahko naredil pevski zbor iz nogometasov. Sploh pa sem od glasbe kar bolan... Bos kaj popil?«

»Da.«

Dolg premor. Ponovno Jonesov glas: »Skoda, da nimava nobenega vzroka za pitje.«

Smith: »Ne bi rekel, da naju bo to zadrtalo.« Potem bolj zaničljivo: »Rad bi vedel, kaj so nam hoteli. Tako bi vedela, kako naj reagravam.«

»Z njim ni nič. Ne ve, da sploh živim.«

SEDMO POGlavJE

Nedvomno sta bila heroja večera. Popolnoma nič nismo mogli storiti, razen sedeti in ju opazovati, kako jesta svoj kolač.

Poskusil sem priti z njima v stik, a zaman; na noben intervju nista pristala, razen na tiste, ki jih je odobrila varnostna služba; za bivšega obojave torej ni bilo upanje. Seveda ni bilo hoteli, upanje ali jima valil med njunimi mimimi sprehodi na televiziji ali jima pisali... Videti je bilo pametnejše, da počakamo, dokler se ne ohladi.

S propagandnega stališča zelo pametno; v tistih prvih nekaj tednih sta imela velikanski uspeh. Sumil sem, da dirži nad vsem roko major Tollman. Vedel je, kakšno vrednost, ima v rokah v osebah Smitha in Jonesa; vedel je, koliko dobička lahko iztisne iz njihju, v kratkem ali dolgem razdobju; vedel je, s kakšno naglico naj začne in s kakšno neha. Opravljajal je prvotno naravno profesionalno delo.

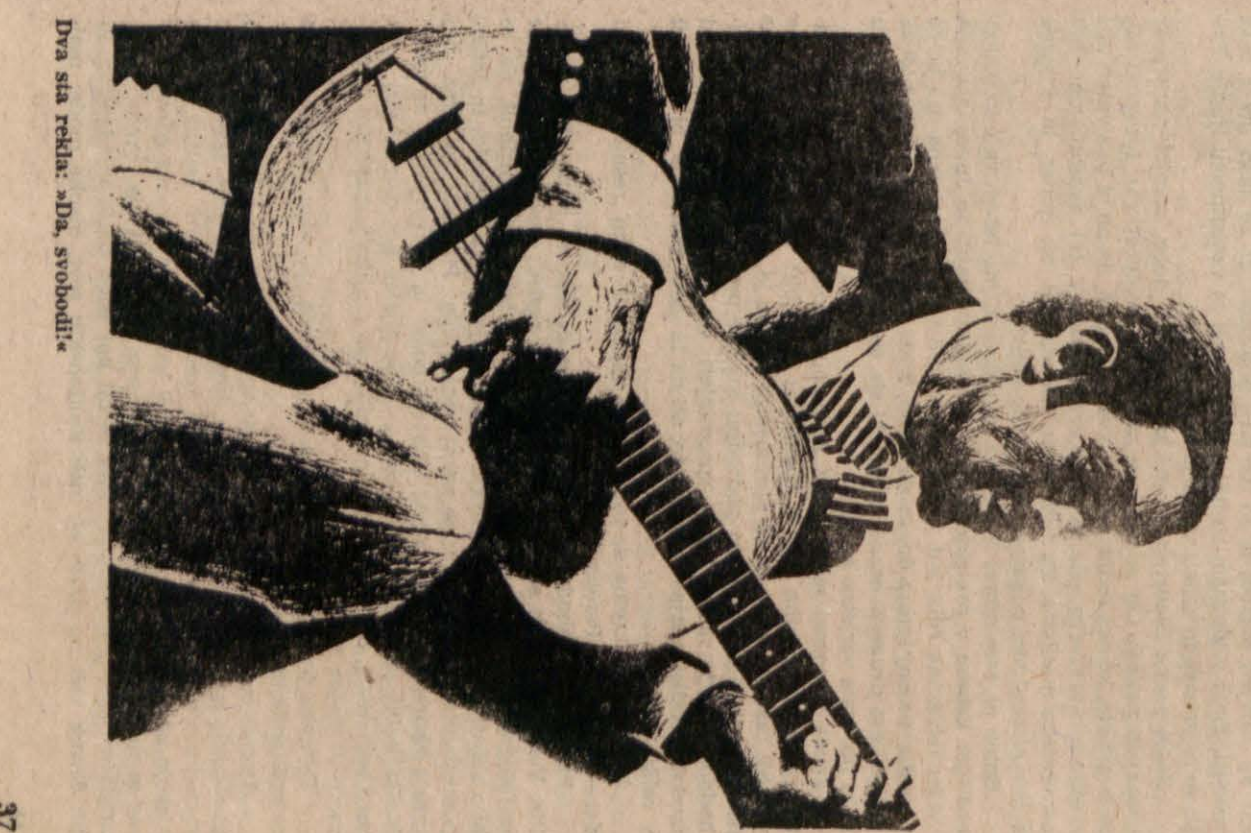
Začetek je bil začrtan naravnost: biesčete; ko ju je dal javnosti, sta zavarala, in zdaj jima je daljal Tollman ravno dovolj priloznosti, da sta vzdzevala svoj sij. Ni ju spustil v svobodno areno, kot bi bil storil manj izkušen mož; pazljivo ju je čval, tako da je njun vsakokratni nastop v javnosti pomenil prvotno razredčen družaben dogodek.

Najprej je bila na vrsti zvezna televizijska oddaja, prvotna tiskovna konferenca v miniaturji; toda to pot so bili spraševalci pazljivo izbrani in vprašanja premeteno postavljena. Smith in Jones nista nastopila kot dva običajna begunca, ampak kot begunca iz tlačiteljske družbe, ki je grozila upihni še zadnje iskrico svobode v človeškem srcu; kjerkoli je to srce že bilo. Bila je lep kosček nemunosti in nesmlia; imela je velikanski uspeh.

Naslednji dogodek, nekaj dni kasneje, je bil družaben; premiera pekinskega baiceta na začetku njihove turnee po državi. Smith in Jones sta se je udeležila in z zamudo prišla v svojo ložo; po odmevu občinstva sodeč bi človek mislil, da sta prišla dva priljubljena princa neke dežele, kjer še oboje ojačajo ojačajo ojačajo.

Černi suknjič s svilenim robom (opazil sem, da ga oblačijo veliko boljše, česar sam ne bi bil nikoli dosegel); Jones se je bleščal kot zlato. Smith in suknjiču, ki se je bleščal kot zlato.

Seveda sta bila presenečenje večera. V premorih sta bila središče pozornosti, vsi dajnogledci so bili uprti v njuno ložo, in sem ter tja je bil kdo ležezen gracionnega poždrava z roko. Prav vseeno bi bilo, če bi pekinski balet ostal v Pekingu. Potem so se razširile govorice, da Jonesa tri ure ni bilo iz garderobe, toda prepričan sem bil, da so bile te govorice zlonamerne. Major Tollman ga je za kaj takega preveč dobro nadzoroval.

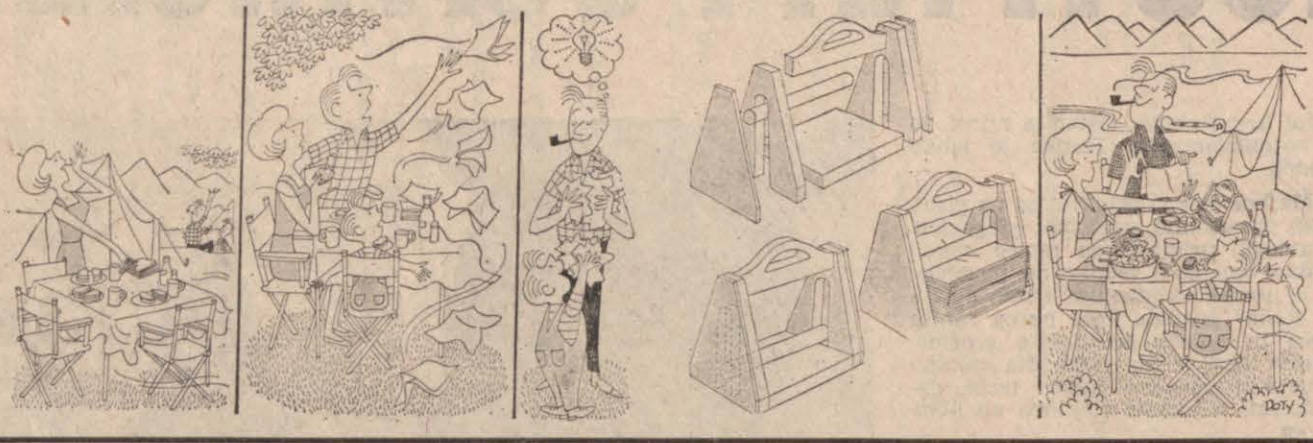

Dva sta rekla: »Da, svobodni!«

PRAKTIČNI NASVETI

NAREDI SI SAM

BREZ BESED

MODNI KOTIČEK

ČRTASTA OBLEKA

Jana - Dolenc: Zelo rada prebram vašo rubriko in bi vas tudi sama prosila za nasvet. Kako naj si ukrojim poletno črtasto obleko, katere vzorec prilagam v pismu? Stara sem 19 let, visoka 165 cm in bolj močna.

TT - Svetujem vam navpično postavljene črte, model sam pa si ogledajte na priloženi skici.

DOMAČA KUHINJA

MARELICE

Marelična torta: 25 dkg moka, 12 dkg margarine, 6 dkg sladkorja, vanilin sladkor, malo soli, jajce, 2 veliki žlici drobtin, mareljice, nekaj mandeljnov, 10 dkg sladkorja.

Moko, masčobo, sladkor, sol in jajce pognetemo v krhko testo, ki ga postavimo pol ure na hladno.

Tortni model ali večjo kozico namastimo, obložimo z razvaljanim testom, ga ob straneh dvignemo za 2 centimetra in potresemo z drobtinami.

Mareljice operemo, potopimo cele v vrelo vodo in jim snamemo kožico. Razpolovljene polagamo z izbočeno stranjo navzgor na testo, potresemo z na liste narazanimi olupljenimi mandeljni in posladkamo s polovico sladkorja. Torto pečemo 30 minut pri 180°. Na pečeno, še vročo, razdelimo ostali sladkor, hladno narežemo na 12 kosov in ponudimo s stoletno sladko smetano. Ohlajena v hladilniku je odlična.

Marelični narastek: 11 mlika, 25 dkg riža, sol, limonina lupina; 3 velike žlice margarine, 3 jajca, 18 dkg sladkorja; mareljice, ribana čokolada.

V vrelo mleko zakuhamo opran riž, dodamo sol in limonino lupino ter ga naplo zmečkamo. Lonec odstavimo, pokrijemo in malo ohladimo.

Margarino, rumenjake in sladkor penasto umešamo, dodamo riž in v trd sneg stepene beljake. Proti ognju odporno posodo namastimo, denemo vanjo polovico riža, ga pokrijemo z opranimi razpolovljenimi mareljami, potresemo s sladkorjem in pokrijemo s preostalim rižem.

Nekaj lepih, enakomerno velikih mareljic potaknemo po rižu ob obeh straneh podolžno posode in postavimo v pečico ter pečemo 40 minut pri 180°. Pečen narastek med vrstama mareljic potresemo z naribano čokolado.

Marelični cmoki: 3/4 kg krompirja, 20 dkg moka, 2 jajci, 4 dkg margarine, 2 žlici kisle smetane, sol, pol žličke pecilnega praška; mareljice, kocke sladkorja; masčoba, drobtine, sladkor.

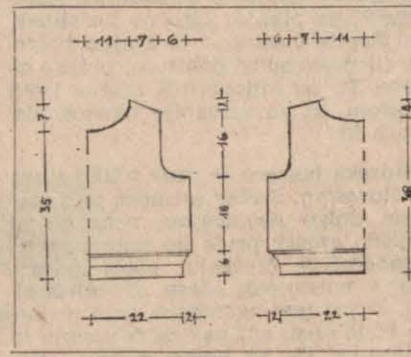
Kuhan krompir olupimo in še vročega pretlačimo ali naribamo na ribežu. Nekoliko ohlajenemu dodamo s pecilnim praškom pomešano moko, jajci, masčobo, smetano in sol. Pognetemo v testo, razvaljamo in razrežemo na kvadrate, primerne velikosti mareljic.

Mareljice operemo, osušimo, izkoščičimo, vlakneno v manjše po eno, v večje po dve kocki sladkorja in ovijemo s testom. Cmoke zakuhamo v vrelo osoljeno vodo, kjer naj počasi vro do 6 do 10 minut, odvisno od velikosti cmokov in debeline testa. Nekdo ima rajši več, drug manj testa. Kuhane zložimo na acedilo, da se ocedijo, nato jih povaljamo v zarumenelih drobtinah, potresemo s sladkorjem in takoj ponudimo.

Krompirjevo testo pripravimo tik preden začnemo oblikovati cmoke. Če stoji, se omoči in razleže.

2. vrsta: robna petlja, 1 desna petlja, + 2 levi, 2 desni petlji. Od + ponavljamo. Nasnutek 18 petelj in 32 vrst - 10 x 10 centimetrov osnovnega vzorca, pletenega s pletilkami št. 4.

Zadnji del: s tanjšimi pletilkami in belo volno nasnujemo 86 petelj in pletemo: 8 vrst z belo volno, 1 vrsto desne petlje in 7 vrst osnovnega vzorca z modro volno, 1 vrsto desne petlje in 3 vrste osnovnega vzorca z rumeno volno. Dalje pletemo z debelejšimi pletilkami osnovni vzorec z belo volno. Na višini 24 cm (78 vrst) od roba odvezamo za rokavni izrez na obeh

straneh in v vsaki 2. vrsti 1 x 3, 1 x 2 in 6 x 1 petljo. Preko preostalih 64 petelj pletemo ravno do višine 14 cm (44 vrst) rokavnega izreza. Tukaj odvezamo srednjih 22 petelj - atni izrez in vsako polovico posebej 27 učiemo. Za nadaljnjo okroglo vratno izreza odvezamo še v vsaki 2. vrsti 1 x 4, 2 x 2 in 1 x 1 petljo. Rame začnemo oblikovati na višini 16 cm rokavnega izreza (52 vrst); v vsaki drugi vrsti odvezamo 3 x 4 petlje.

Prednji del: do višine 24 cm ga pletemo enako kakor zadnji del. Tukaj za rokavni izrez odvezamo na obeh straneh in v vsaki 2. vrsti 1 x 4, 1 x 3, 1 x 2 in 2 x 1 petljo. Preko 64 petelj pletemo ravno do višine 11 cm (36 vrst) rokavnega izreza, nakar za vratni izrez snamemo 22 srednjih petelj in vsako polovico posebej zaključimo. Za nadaljnjo okroglo vratno odvezamo še v vsaki 2. vrsti 2 x 2 in 5 x 1 petljo. Dalje pletemo in zaključimo enako kakor pri zadnjem delu.

Izdelava: najprej oba dela desijemo samo na desni rami. Za vratni rob (ovratnik) vzdolž celega vratnega izreza nasnujemo s pletilkami št. 4 in z belo volno 101 petljo in pletemo: 1 vrsto s hrbtne strani leve petlje, potem z modro volno 1 vrsto desne petlje in 5 vrst rebrastega vzorca. Dalje pletemo s tanjšimi pletilkami in z rumeno volno 1 vrsto desne petlje in 3 vrste rebrastega vzorca. Končamo z belo volno: 1 vrsto desne petlje in 16 vrst rebrastega vzorca. Potem pletemo s pletilkami št. 4 še 3 vrste rebrastega vzorca in vse petlje zaključimo samo z desnimi petljami. Ob desni rami sestijemo skupaj ovratnik, ga prišijemo okoli vratnega izreza in sestijemo še ostale šive. Ovratnik prepognemo in ga prišijemo na notranjo stran. Rokavna izreza obkvačkamo s 5 krogi veržin petelj. Pri tem od 2. kroga dalje kvačko stalno vbadamo v zadnji člen zanke.

Se to: pleteni kopalni kompleti postavijo letos spet zelo moderni. Morda smo vam z njim prav zato utregili?

BRALKE SVETUJEJO

KAKTUSI

Kaktusi rastejo in cvetijo poleti. Zato jih morate sedaj prenesti na sončno mesto, zjutraj in zvečer zaliti (toda ne preveč) in od časa do časa tudi poškropiti. Tako se bodo okrepli in bodo boljše prenesli zimo v stanovanju.

M. K. LJUBLJANA

MODA

JOPICE SPET V ČISLIH

Ni poletja brez pletene jopice. Lahko je mini, maks, z rokavi ali brez njih. Z jopicami je tako kot z bluzami: nikoli jih ni dovolj. Potrebujemo jih doma, v službi, na potovanju. V vseh štirih letnih časih. Zato, ker jih lahko nosimo h krilu, hlačam in obleki. In če nekaj let niso bile preveč v čišlih, so zdaj spet, volnene ali sintetične.

Enobarvne jopice se prilagajo povsod, pri večbarvnih je treba paziti le na skladnost barv. Lahko jih oblečemo na pulji, ali bluzo, lahko pa tudi samo na kožo. Bolj ko so dolge, bolj se boste v njih počutili. Dolga jopica podaljša postavbo in jo napravi vitko. Zato imajo nove jopice maks dolžino in v izrezi, ki še dodatno stanjša postavbo. Če pa ste že dovolj tanki, tedaj si lahko omislite pas: pleten, lesen, usnjen ali kovinski. Ali pa vse te materiale kombinirate.

Važni so tudi gumbi. Večinoma so svetli in veliki, največkrat pa beli. Imenitni so roženi, pa tudi usnjeni. K jopicam se podajajo velike ogrlice ali pleteni šalji. Šali so ozki in dolgi, lahko progasto pleteni in v izrezu speti z zaponko. Če ne marate volne okoli vratu si lahko izberete pisano svileno ruto, zavezano na rami ali v izrezi. Če znate dobro kvačkati, nikar ne pozabite še na baretko iz iste volne ali kvačkan majhen klubok (letos zelo v modi!).

Pletenje je drobno ali debelo, kakršna volna vam pač ugaja. Debela, mehka volna ljubi »kitek« in luknjicave proge. Kot nekdanj, dajejo jopici poudarek drugobarvne proge ob zapenjanju, na koncu rokavov in na našitih žepih.

Pisane poletne dobro prenašajo enobarvne pletene jopice, zlasti ko začne postajati hladneje. Na naslednji nedeljski izlet torej ne pozabite vzeti s seboj tudi jopice, ker je lahka, topla in se ne meka.

Pa še to: če se vam zdi nov kostim predrag, si kupite rajši pleteno jopico. S krili in bluzami si boste lahko ustvarili več prikupnih kostimov! Naše tovarne pletenin obetajo za jesen veliko izbiro.

ANA

ZAUPAJ SE MI

SAMA SEM
Dokonačala sem osemletko in administrativno šolo. Ze osemnajstletna sem se poročila. Zdad mi je šestindvajset let in imam dva otroke: fantka petih let in tri leta staro punčko.
Zakom me je globoko razočaral. Z možem se ne ujemam ne telesno, ne duhovno. Med nama je nekaj let vlada praznina, ki me psihično močno uničuje.

Pred letom in pol sem spoznala v službi starejšega kolega. Poročen ima - in živi v na videz urejenem zakonu. Toda že po nekaj bežnih pogovorih sem ugotovila, da je njegov zakon prav tako prazen, kot moj. Zaljubila sem se, Mišim, da me ima rad tudi on. Ker sem navezana na redni delovni čas, si bežnih srečanj privoščiti ne morem. Vse kar je, ostajajo klepeti ob pisalni mizi.
Rada bi kaj več. Rada bi, da bi me mož, ki si ga prvič v življenju zares želim, stisnil k sebi. Toda izhod je le en sam - ločitev. Naj se spustim na to tvegano pot? Praviho, da sem še mlada in da je še vse življenje pred menoj. Toda ob meni sta tudi dva otroka, do katerih čutim odgovornost.
Kaj naj storim? IRENA
Ob situacijah, kakršna je vaša, se počutim povsem močno. Mnogo premalo vem

o vas, da bi vas zares poznala - in tudi če bi vas, bi vam morala povedati: odločati morate povsem sami. Nobene pravice in tudi varilifikacije nimam, da bi uravnavala vašo življenjsko pot.
Vse, kar lahko storim, je le, da nazivam nekaj bežnih vtisov. Morda vam bodo koristili, morda tudi ne.
Premislite predvsem, zakaj želite zakon razdreti: Je vaše življenje v njem zares tako obupno - ali si ga morda slikate nezavedoma v še bolj črni barvah zato, da bi opravičili svojo nameru? Deniva, da je vaš zakon povsem zavožen in zgrešen. Toda vedeti morate: Ostali boste sami. Kajti tudi mož, ki vas ljubi, si lahko ob vaših duševnih bojih - ki jih ših zamešite mi tega ne smete. Igrate lahko toraj le sama s seboj. Še dovolj močni za to kruto igro? Premislite se enkrat! In ob trenutkih, ko boste na pragu najbolj pomembnih odločitev, je bolje, da »svojega moža« zavesno odpisete. Prislubnite si, kot da ste le sama s svojimi težavami. Če so kljub temu prevlelike, izberite ločitev. A ves čas se zavedajte, da ste izbrali morda tudi samotjo. Si jo zares želite?
Svoboda, veste, ni le pričakovanje, da vas bo nekdo stisnil v objem. Svoboda je tudi prostost, ki jo uravnavava občutek odgovornosti do tuje družine, ki je ne smete razdreti, v ječo. In takšna svoboda ni vesela.
Prevečkrat sem že rekla, a vseeno bom ponovila še enkrat: Premislite! Premislite dobro!

več otrok. Ze ta dva težko vzgajam. Hudo mi je, da je naš naraščaj odvisen od moža. Ko sva bila zadnjikrat skupaj, se mu je po nesreči izlilo seme. Zdad se oba bojiva, da sem zanosila.
Bi se dalo to s čim preprečiti? Morda so na voljo kakšne tablete ali injekcije, ker za splav nisem sposobna? H kateremu zdravniku naj grem?
OBUPANA ZENA
Če je vaše zdravje res takšno, kot ste mi ga opisali, vam ne preostaja drugega, kot da strokovno opravite splav. Zakaj bi zanj ne bili sposobni? Napotke boste dobili v vaši ginekološki ambulanti.
Seveda pa še zdavnaj ni rečeno, da ste zavolja enkratne nepazljivosti res zanosili. Morda bo to za z golo objubo, češ, »pazil bom«, prirastka v družini ne boste mogli zanesljivo uravnavati.

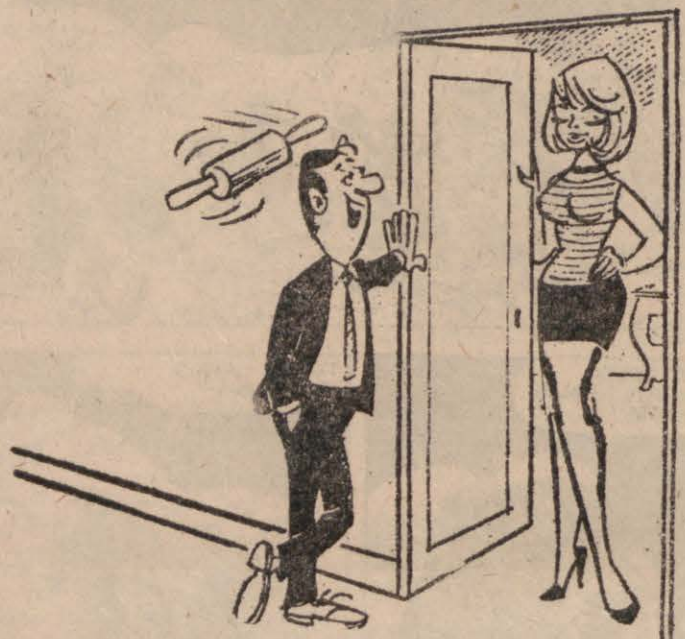
Zakaj si ob dveh otrokih ne privoščite strokovne zaščite, ki vam jo tako rekoč vsiljujejo in je praktično zastoj? Gotovo ste že prebrali zapiske o načrtovanju družine. Čim prej se pridružite ženi - mnogo preprostej pred zanositvijo! Tudi o tem vam bodo z veseljem razložili vse, kar vas zanima, v posvetovalnici za žene.
Pa prosim, nikar sramu! Pustite ga lepo doma!

Za zadovoljevanje partnerja niso bistvene pomembnosti je telesne mere. Upam si trditi, da so drugotnega pomena. Kaže, da ste o ljubezenski igri še vse premalo poučeni. V naših knjigarnah premoremo v ta namen že vrsto literature. Morda bi poskusili s knjigo: »Ljubezen kot umetnost in znanost?« Preberite si jo, poučila vas bo in obenem prav gotovo tudi potolažila.
Mnogo sreče!
ZMAGO

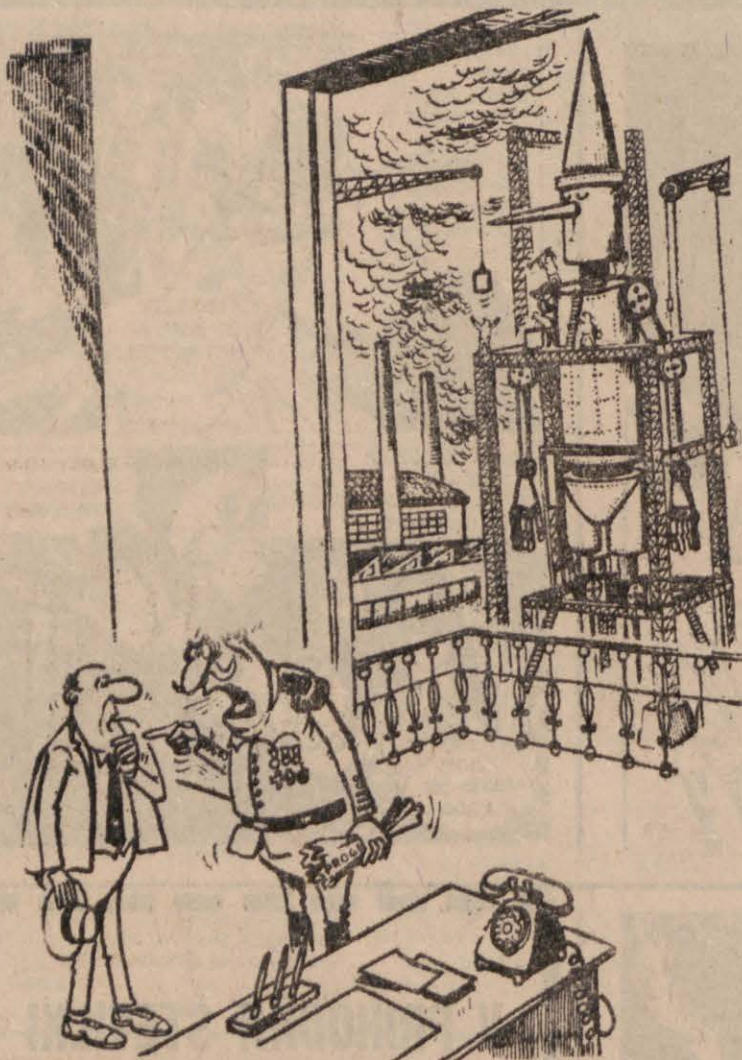

»Čikpavza!«

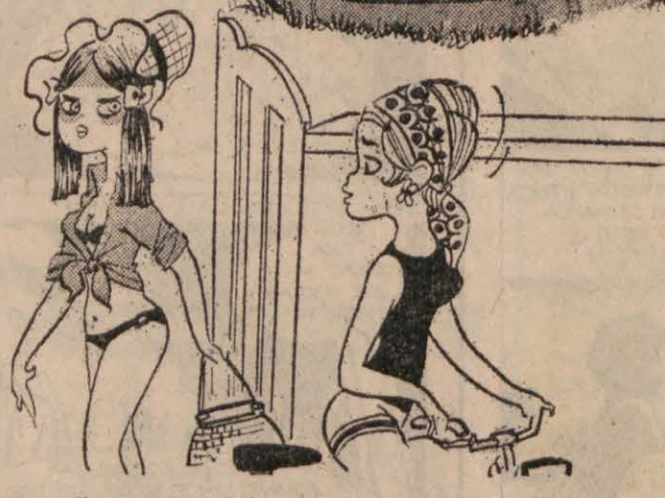
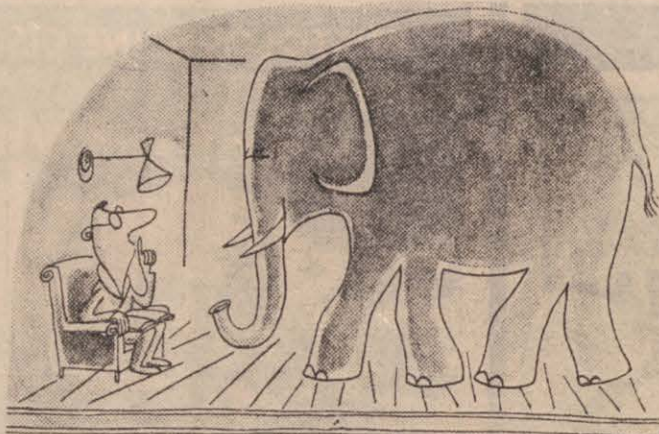

»Vaš sosed sem. Počutil sem se tako samega, pa sem se drznil...«

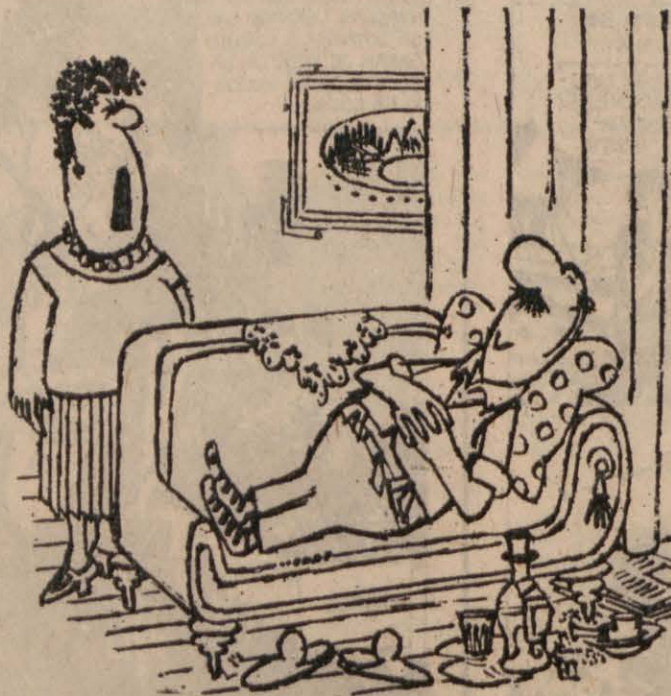

»Pa tisti vohun, ki vam je prodal načrte za medcelinsko raketo, ni morebiti bil videti kak šaljivec?«

Po živahni noči, polni praznjenja kozarcev v najrazličnejših lokalih, utrujena prijatelja zatavata v živalski vrt in se odločita za kratek spanec do zore. Komaj zaspita, tik ob njuni glavi zarjove lev. »Beživa!« krikuje eden. »Miruj,« zaspanso ukaže drugi. »Hočem videti film.«

»Je tudi vas hotel ujeti s pravljico o zasebnem bazenu?«

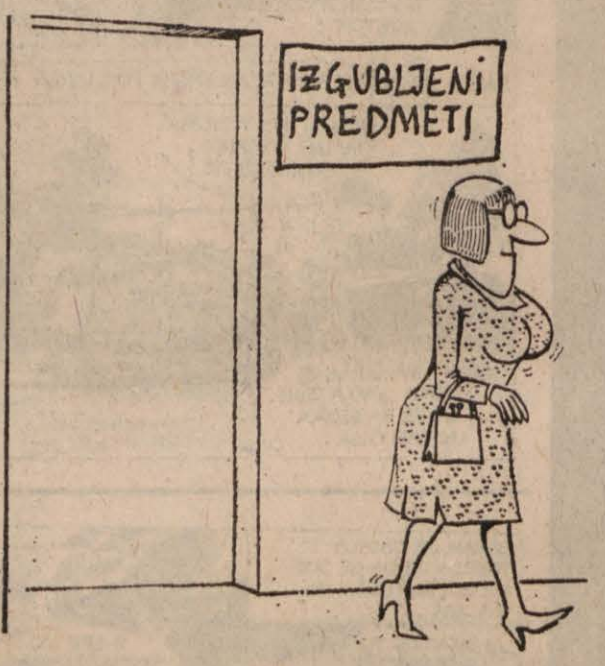
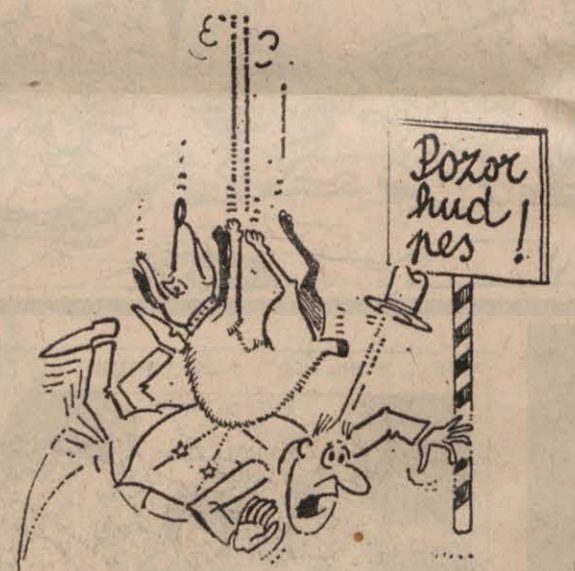

»Res je, zdravnik ti je rekel, da potrebuješ nekoliko počitka, toda tega je sedaj dvanajst let...«

Pojejte ribo, dokler je sveža, in omožite hčer, dokler je mlada

Danski pregovor

»Bi poklicali, prosim, rešilni avtomobil?«

»Verjetno gre spet za kak izbor najlepšega otroka.«